

תקון שבועים

ליל ט"ו בניסן - ליל הסדר

תיקון השכינה לצורך עצמה

ולכל היד החזקה דא שכינתא. ולכל המורא הגדול דא קדשא בריך הוא. כאן קימין מלין לאתתקנא בתקונא שלים, ברזא דנשמתין מלגו, מלאכיא מלבר. בגין כך ולכל היד מסטרא דמלאכיא מלבר. החזקה מסטרא דנשמתין מלגו. ולכל המורא מסטרא דמלאכיא מלבר. הגדול מסטרא דנשמתין מלגו. פלא פליל בכללא חדא לאתתקנא בתקונא שלים.

ולכל היד החזקה - זו השכינה. ולכל המורא הגדול - זה הקדוש ברוך הוא. כאן נמצאים הדברים להתקן בתקון שלם, בסוד של נשמות מהפנימיות, ומלאכים מהחיצוניות. לפיכך: ולכל היד - מבחינת המלאכים בחיצוניות. החזקה - מבחינת הנשמות בפנימיות. ולכל המורא - מבחינת המלאכים בחיצוניות. הגדול - מבחינת הנשמות בפנימיות. הכל נכלל בכלל אחד להתקן בתקון שלם.

והא אליהו נביאה מהימנא אתי פתח ואמר, כתיב ברוך אתה בברוך וברוך אתה בצאתך (דברים כח ו) דא פללא דמהימנותא תקפא דישראל. תא חזי כתיב (ירמיה ב כא) ואנכי נטעתיה שורק, דא שורק מסטרא דצדיק (ת"ז ז:). פלה זרע אמת, מסטרא דיובילא,

והנה אליהו הנביא הנאמן בא, פתח ואמר, כתוב: ברוך אתה בברוך וברוך אתה בצאתך (דברים כח, ו), זה כלל האמונה, פוחן של ישראל. בא וראה, כתוב: ואנכי נטעתיך שרק (ירמיה ב, כא) זה שורק מצד של צדיק. פלה זרע אמת (שם שם, שם) - מצד של יובל, שבו: תתן אמת לעקב חסד לאברהם

ע' ע"ח ח"ב, יב, סע"ב, ועי' ת"ז ת"י כב, סו, ע"א; מאמר הגאולה עמ' נח; לעיל תי' נד.

ע' בהקדמת ת"ז ז, ע"ב. הניקוד של ספירת יסוד.

דהיינו מצד אימא עילאה, עיי"ש ה, ע"א, עי' לעיל תיקון סט.

1. עי' ע"ח ח"ב, יב, סע"ב, ועי' ת"ז ת"י כב, סו, ע"א; מאמר הגאולה עמ' נח; לעיל תי' נד.

2. עי' בהקדמת ת"ז ז, ע"ב. הניקוד של ספירת יסוד.

3. דהיינו מצד אימא עילאה, עיי"ש ה, ע"א, עי' לעיל תיקון סט.

(מיכה ז, כ), שְׁאֵמֶת נִתְּנָה לְיַעֲקֹב וְדָאִי,⁴
תִּקְרָה הָאֹר נִתֵּן אֵלָיו, בֵּין שְׁמִטָּתוֹ
שְׁלֵמָה,⁵ מָה שְׁאֵין פֶּן הָאֲחֵרִים.⁶ שְׁהֲרִי
לֹא נִתֵּן כָּל כֶּךָ [הָאֹר] לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק
בְּגִלָּל עֵשׂו וְיִשְׁמַעֲאֵל.⁷ אָבֵל בְּכָל זֹאת
[פְּתוּב]: תִּתֵּן אֵמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד
לְאַבְרָהָם. וְזֶה סוּד: יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת
אַבְרָהָם.⁸ (יִשְׁעִיה כט, כב). שְׁהֲרִי בְּזִמֵּן
שְׁהֲדָבְרִים [הָאֹרֹת] עֲמָדוֹ לְצֹאת לַחוּץ
[בְּזִמֵּן אַבְרָהָם וְיִצְחָק], אִזּוֹ אֹר זֶה חֲזוֹר
[כְּדִי] שְׁלֹא יִתְפַּשֵּׁט [בְּגִלָּל עֵשׂו
וְיִשְׁמַעֲאֵל]. אָבֵל בְּזִמֵּן שְׁהָאֹר חֲזוֹר,
שְׁהוּא יַעֲקֹב,⁹ אִזּוֹ הַכֹּל הַתְּבַרְךְ בְּזִכּוֹתָיו.
לָכֵן בְּתַחֲלָה: תִּתֵּן אֵמֶת לְיַעֲקֹב, אִזּוֹ:
חֶסֶד לְאַבְרָהָם. וְזֶה חֶסֶד – הַמְּקוֹר
הַקְּדוֹשׁ שֶׁל יִשְׂרָאֵל.

אָבֵל בֹּא וִירָא, יִצְחָק גַּם פֶּן נִכְלָל בָּאן
[בַּפְּסוּק], כְּמוֹ שְׁפָתוֹב: אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ

דְּבָה (מיכה ז כ) תִּתֵּן אֵמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד
לְאַבְרָהָם. דָּאֵמֶת לְיַעֲקֹב אֲתִיָּהִיב וְדָאִי,
דִּילָה תִּקְפָּא דְנִהֲרִירֵי אֲתִיָּהִיב, בְּגִין
דְּמִטָּתוֹ שְׁלֵמָה, מָה דְלֹא הָכִי לְאַחֲרִינִי.
דְּהָא לְאַבְרָהָם וּלְיִצְחָק לֹא אֲתִיָּהִיב כ"כ,
בְּגִין עֵשׂו וְיִשְׁמַעֲאֵל. אָבֵל עכ"ד תִּתֵּן
אֵמֶת לְיַעֲקֹב חֶסֶד לְאַבְרָהָם. וְרָזָא דָּא
יַעֲקֹב אֲשֶׁר פָּדָה אֶת אַבְרָהָם (ישעיה כט
כב). דְּהָא בְּזִמֵּנִין דְּמִלִּין קִימִין לְנִפְקָא
לְבַר, כְּדִין נִהֲרִירֵי דָּא אֲתִיָּהִיב דְלֹא
לְאַתְרֵי שְׁטָא. אָבֵל בְּזִמֵּנָא דְנִהֲרִירֵי אֲתִיָּהִיב
לְאַתְרֵי דִּילָה וְדָא יַעֲקֹב, כְּדִין כָּלָא
אֲתִיָּהִיב בְּגִינָה. בְּגִין פֶּן תִּתֵּן אֵמֶת לְיַעֲקֹב
כְּדִין מִיתָא, כְּדִין חֶסֶד לְאַבְרָהָם. וְדָא
חֶסֶד מְקוֹרָא קְדִישָׁא דִּישְׂרָאֵל.

אָבֵל תָּא חֲזִי יִצְחָק נְמִי הָכָא אֲתִפְלִיל,
דְּכִתִּיב אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לְאַבְרָהָם. דְּהָא

4. עי' זוהר ויצא ח"א, קסא, ע"א.

5. עי' זוהר סוף ח"ב ס"ס ז, רעו, ע"א; שיר השירים רבה ג, ב; ד, א; אוצר המדרשים אייזנשטיין עמ' קצד רש"י על בראשית מז, לא.

6. דהיינו אברהם ויצחק, מאברהם יצא ישמעאל, ומיצחק יצא עשיו.

7. עי' שבת קמו, ע"א.

8. עי' זוהר ויצא ח"א, קנד, ע"ב; נלענ"ד שבהמשך הדברים, הרמח"ל רומז לנו על סוד עצום ונורא שגילה לנו בהרחבה בספרו הקדוש אדיר במרום עמ' שלג'שסו. והוא ענין האבות ותולדותיהן ושרשם בהנהגה. והנה כאן (ת"י ע) הוא כותב: שהרי בזמן שהדברים עמדו לצאת לחוץ, אין ספק שיש כאן הקבלה בין המדרגות העליונות שעמדו לצאת לבין אברהם ויצחק שעמדו לבוא לעולם. והנה באדיר במרום (שם עמ' שמז) מפרש שאברהם הוא סוד הקו (החסד), יצחק, סוד הרשימו (גבורה), ועי' יעקב שנטל מאברהם התיקון אז נתקן אברהם ואחריו יצחק (בחינת החלל), ו"בסודו בוקע החלל, ואז נקרא יעקב"ב - יבק"ע" (עמ' שמח). ...ויאפשר להבין כעת: יעקב אשר פדה את אברהם, שהתיקון של יעקב הוא שמשלים ענין הקו (אברהם) והרשימו (יצחק). והנה האורות הבוקעים ומתפשטים בחוץ הן בחינת יעקב (שם עמ' שנז) שהוא סוד א"ק (עמ' שסג), "וסוף הענין הוא הוצאת ה"ב שבטים, שהם ה"ב פרצופי אצילות" (עמ' שנח). עי' שם נפלאות תמים דעים.

9. יעקב נרמז במילה "מקום", ע"פ הפסוק: וירא את המקום מרחוק, עי' זוהר ח"א, קכ, ע"א; עי' אדיר במרום ח"א עמ' שמח.

לַאֲבֹתֵינוּ (שם, שם). שְׁהָרִי בְּזִמְנֵי שְׁאֲבָרָהּ
וְיַעֲקֹב נִתְקַנֵּים בְּרָאוּי, נִתְקַן יִצְחָק אִתָּם,
לְפִיכָךְ: אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ. מִיָּמִי
קָדֶם (שם, שם) – אֱלוֹ יָמִים רִאשׁוֹנִים,
שֵׁשׁ מֵתַעֲלִים אֱלוֹ הָאֲבוֹת וְדָאִי. וְעוֹד:
מִיָּמִי קָדֶם – אֱלוֹ יָמִים רִאשׁוֹנִים
עֲלִיוֹנִים, סוּר שֶׁל שְׁלֹשָׁה רִאשִׁים שֶׁל
עֲתִיקָא קִדְיָשָׁא, שֵׁשׁ חֹג"ת [בְּגִנְדָּר ג'
הָאֲבוֹת] נִמְצָאִים בְּכָלל אַחֵר, וְזֶה
נִתְבָּאָר.¹⁰

וּבְזִמְנָא שְׁנִשְׁמָה אַחַת מִיִּשְׂרָאֵל יוֹצֵאת
לְבוֹא לְעוֹלָם, הִיא יוֹצֵאת בְּחִבּוּר שֶׁל
זָכָר וְנִקְבָּה [זְעִיר אֲנָפִין וְנִקְבִּיָּה] וְדָאִי.¹¹
כְּמוֹ כֵּן בְּשַׁעַת שְׁמוֹסְתִּלְקַת [הַנִּשְׁמָה]
מִהָעוֹלָם, חוֹזֶרֶת וּמִתְקַשֶּׁרֶת בְּמִקּוּד
הָעֲלִיּוֹן שְׁלֹה. אִזּוֹ חוֹזְרִים זָכָר וְנִקְבָּה
[זְעִיר אֲנָפִין וְנִקְבִּיָּה] לְהִתְחַבֵּר עֲבוּרָה,
לְהִכְנִים אוֹתָהּ אֲלֵיהֶם. לְפִיכָךְ: בְּרוּךְ
אַתָּה בְּבֹאֵךְ (דְּבָרִים שֵׁשׁ, שֵׁשׁ) – לְבוֹא
לְעוֹלָם. וּבְרוּךְ אַתָּה בְּצִאֲתֶךָ – לְצֵאת
מִהָעוֹלָם, בְּשִׁחוּזְרָת לְמִקּוּמָהּ. וְאַמּוֹת
הָעוֹלָם, נֶאֱמַר בָּהֶם: יְלָדֵי וְנוֹנִים (הוֹשַׁע
א, ב) זֶרַע שֶׁקֶר (יִשְׁעִיָּה נ, ד), שְׁהָרִי מִס"מ
וּבֵת זִוּגָא יוֹצֵאִים, וְאֱלוֹ תַעֲמֻלָּקִים וְהַעֲרַב
רַב.¹²

וְהִנֵּה תְקַדִּישׁ בְּרוּךְ הוּא וְהַשְׁכִּינָה [זו"ן]
מִתְחַבְּרִים בְּאַחֵר בְּהִרְבֵּה חֲבוּרִים
עֲלִיוֹנִים. וְזֶה סוּר חֲפָה וְקִדְוִשִׁין. וְזֶה

בְּזִמְנָא דְאַבְרָהָם וְיַעֲקֹב מִתְתַקְנִין בְּדָקָא
יָאוֹת, אֲתַתְּקִין יִצְחָק בְּהַדְיָהּ, בְּגִין כִּךְ
אֲשֶׁר נִשְׁבַּעְתָּ לַאֲבֹתֵינוּ. מִיָּמִי קָדֶם, אֲלִין
יוֹמִין קִדְמָאִין דְתַמָּן מִסְתַּלְקִין אֲלִין אֲבָהִין
וְדָאִי. וְעוֹד, מִיָּמִי קָדֶם אֲלִין יוֹמִין
קִדְמָאִין עֲלָאִין, רְזָא דְתַלַּת רִישִׁין
דְעֲתִיקָא קִדְיָשָׁא, דְתַמָּן קִימִין בְּכָללָא
חֲדָא חֲסֵד גְּבוּרָה תַפְאַרְתָּ, וְזֶה אֲתַמָּר.

וּבְזִמְנָא דְנִשְׁמָתָא חֲדָא מִיִּשְׂרָאֵל נִפְקַת
לְמִיתִי לְעֵלְמָא בְּחִבּוּרָא דְדְכוּרָא
וְדְנוּקְבָא נִפְקַת וְדָאִי. בְּגוֹנָא דָא בְּשַׁעַתָּא
דְתַבַּת לְאִסְתַּלְקָא מִעֵלְמָא, תַּבַּת
לְאִתְקַשְּׁרָא בְּמִקּוּדָא עֲלָאָה דִּילָהּ. בְּדִין
תַּבִּין דְכוּרָא וְנוּקְבָא לְאִתְחַבְּרָא בְּגִינָה,
לְכַנְשָׁא לָהּ לְגַבְיָהּ. בְּגִין כִּךְ בְּרוּךְ אַתָּה
בְּבֹאֵךְ, לְמִיתִי לְעֵלְמָא. וּבְרוּךְ אַתָּה
בְּצִאֲתֶךָ, לְנִפְקָא מִעֵלְמָא לְאִתְהַדְרָא
לְאַתְרָהּ. וְאַמִּין דְעֵלְמָא אֲתַמָּר בְּהוּ יְלָדֵי
זְנוּנִים זֶרַע שֶׁקֶר (שם נז ד) דְהָא מִס"מ
וּבֵת זִוּגָה נִפְקִין, וְאֲלִין עֲמֻלָּקִים עֲרַב
רַב.

דְהָא קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְהַשְׁכִּינָתִיהּ
מִתְחַבְּרִין בְּחֲדָא בְּכַמָּה חֲבוּרִין עֲלָאִין.
וְרְזָא דָא חֲפָה וְקִדְוִשִׁין. מָאִי אֲנִין. אֱלָא

10. לעיל באידרא תיקון סט, בתיקוני רישא דאריך, אצל הערה 67.

11. עי' ע"ח, ח"ב, עב, ע"ג.

12. עי' זהר כי תצא ח"ג, רפא, ע"ב, קל"ח פתח ל עמ' קא, ד"ה: "כי הרי מלבד אומות העולם ומלאכי חבלה".

הם? בא וראה, קדושין [זה מסירת]
טבעת באצבע, וזו [בדגמא] עטרה
[מלכות] בראש צדיק [יסוד - אצבע],
וזה [סוד אות] ז' כמו שנאמר¹³ ואם
תאמר, [פיון] שהשכינה [נרמזת] ודאי
בטבעת, ואצבע זה צדיק, אם כן
מהראוי שהנקה צריכה לתת קדושין
לזכר, טבעת באצבעו¹⁴ אבל בא וראה,
הכל הוא סוד עליון, שתקנו לומר: הרי
את מקדשת לי בטבעת זו בדת משה
וישראל. משה - זה [פגנר] המקור
הנעלם [משה רמז למאציל] וישראל -
זה [פגנר] ישראל קטן [רמז לו"א].
השכינה - דת שלהם היא ודאי. וזה
סוד: יהוה [המאציל] בחכמה יסד ארץ
[השכינה] (משלי ג'ט), שמצד שלו [של
חכמה, אבא] היא טבעת. וממנה נתנה
לישראל [ז"א], שכתוב: וגם אמנה
אחותי בת אבי וגו' ותהי לי לאשה
(בראשית כ"ב), וזה נתבאר¹⁵ החבור לא
נמצא אלא בצד של חכמה, אבל כל
[הענין] הוא בגלל שהקדוש ברוך הוא
והשכינה הם מין במינו, שפך היו
מחברים למעלה מאז ומתמיד. וזה סוד:
בחכמה (משלי שם שם) - יו"ד¹⁶ ו"ד
[של יו"ד] זה הקדוש ברוך הוא
והשכינה בחבור אחד, והכל [גבול]
באות [י' הסתומה, וזה טבעת -

תא חזי קדושין עזקא באצבעא, דא
עטרה בראש צדיק, ודא ז' ואתמר (ת"ז
ת' י' כה:). ואי תימא שכינתא ודאי
איהי עזקא, אצבעא דא צדיק, אי הכי
אתחזי דנוקבא אצטריך לה למיהב
קדושין לדכורא עזקא באצבעא. אבל
תא חזי כלל רזא עלאה, דאוקמוה הרי
את מקדשת לי בטבעת זו בדת משה
וישראל. משה דא מקורא סתים.
וישראל דא ישראל זוטא. שכינתא דת
דלהון איהי ודאי. ורזא דא ה' בחכמה
יסד ארץ (משלי ג'ט) דמסטר דילה
איהי עזקא. ומינה אתיהיבת לה
לישראל, דכתיב וגם אמנה אחותי בת
אבי וכו' ותהי לי לאשה (בראשית כ'ב)
והא אוקמוה (זוהר ח"ג ק:). חבורא לא
אשתכח אלא בסטרא דחכמה. אבל
כלל בגין דקדשא בריך הוא ושכינתיה
אנון מין במינו, דהכי הוו מחברין
לעלא מן קדמת דנא. ורזא דא בחכמה
יו"ד, ו"ד דא קדשא בריך הוא
ושכינתיה בחבורא חדא, וכלל איהי י'
סתימא. ודא טבעת עזקא. דהא בגין

13. בת"ז ת' י', כה, ע"ב; דטבעת היא י' ונכנסת באצבע שהיא ו' ונעשית ז'.

14. עי' ת"ז, ת' ה, יט, ע"ב.

15. בזהר אחרי מות ח"ג ק' ע"ב, שיחוד ז"ן הוא כשגם אמנה אחותי בת אבי וכו', וביאר במקדש מלך, אחר שמקבל ה' חסדים מאבא - חכמה, אז היא בחי' אחות, ואח"כ ותהי לי לאשה, יחוד.

16. חכמה היא כנגד אות יו"ד; עי' ת"ז ת' י"ח ל"ב ע"א: "חכמה אבא".

חבורא דא דאתחברו הכי לעלא, הכי מתחברן לתתא. ודא אתיהיב לה לשכינתא, לסימנא דחבורא קדמא, דמגה מתחברן השתא תנינות. ודא קדושין, קדש ודאי מסטרא דחכמה (ת"ז ת' י"ב כז.).

עוקא.¹⁷ שהרי בגלל חבור זה שהתחברו באפן זה למעלה [בחכמה], כך מתחברים למטה [במקומם]. וזו [הטבעת] נתנה לשכינה, לסימן של החבור הראשון.¹⁸ שמשלנו מתחברים עכשו שנית. וזה קדושין, קדש ודאי מצד של חכמה [חכמה נקראת קדש].¹⁹

וחפה מסטרא דאימא, דאיהי חפה על רישיהו ואוקמוה. פדין מתחברן קדשא פריף הוא ושכינתיה בחבורא דא פרוזא דיחודא ודאי, למגוי כלא חד ביחודא חד. וישראל מתמן נפקן, מגו יחודא קדישא עלאה. אבל סטרין אחרנין אתמר בהו אין אישות לגוי (עי' סנהדרין פב.). דלא קימין פרוזא דחבורא, אלא פרוזא דפרודא. ואמין דעלמא, פנין דלהון ילדי זנונים אנון, זרע שקר לקבל זרע אמת.

וחפה מצד של אימא [בינה], שהיא חפה על ראשיהם [של זעיר ונוקביה] ונתבאר.²⁰ אז מתחברים הקדוש פרוזא הוא והשכינה בחבור אחד, בסוד של היחוד ודאי, להיות הכל אחד ביחוד אחד. וישראל יוצאים משם, מתוך היחוד הקדוש העליון. אבל הסטרין אחרנין [ס"מ ואשתו] נאמר בהם:²¹ אין אישות לגוי. שלא עומדים בסוד של חבור, אלא בסוד של פרוד. והבנים של אמות העולם הם ילדי זנונים, זרע שקר בנגד זרע אמת.

ואורייתא כגונא דא פרוזא דא נפקת ודאי. בגין כך אורייתא וישראל כללהו

והתורה, בדרך זו, [דהינו] בסוד זה יצאה ודאי.²² לפיכך תורה וישראל כלם

17. תרגום טבעת עזקא, מלשון אוזו ומחבר, ת"ז ת' י', כה, ע"ב.

18. כאן מתישב למה לא הנוק' נותנת הטבעת, והוא לרמוז על חבור ראשון שמקבלת מהזכר (חכמה) את הטבעת.

19. זהר האזינו ח"ג רצ"ז ע"א, וקדושין מצד של חכמה, ת"ז ת' י"ב כ"ז ע"א; אוצרות רמח"ל עמ' פח ד"ה "והנה עליו": וז"ל: "וקדשו" - להמשיך האורות אבא על המלכות".

20. שם ת' כא, נו, ע"א.

21. ע"פ סנהדרין פב, ע"א; ובתוס' ע"ז לו, ע"ב, "משום דדרשינן בפ' ד' מיתות (סנהדרין נב): "אשר ינאף אשת רעהו" פרט לאשת אחרים. פי' עובד כוכבים. אלמא - לא שייך בהו אישות כלל".

22. גם התורה יצאה מכוח הזווג של ז"ן עי' זהר שופטים ח"ג, רעד, ע"ב; עי' אדיר במרום עמ' שלדשלה "וזהו ענין קדימת התורה לכל המציאות".

בסוד זה הם, וזה ראוי לזה דוקא.²³ התורה נקראת ראשית (משלי ח, כב), וישראל כמו כן נקראו ראשית²⁴ (ירמיה ב, ג). זה ראוי לזה ודאי. וחכמות אחרות [חיצוניות] נמצאות בחוץ, שנאמר בהם: ובידי נכרים ישפיקו (ישעיה ב, ו).²⁵ שהרי הדברים של התורה כמו הנשמות [של ישראל], מאותו מקור עליון [חיבור וז"ל] יוצאים ודאי.

ודברים [מהחכמות] החיצוניות כמו כן באפן זה, מתוך חבור של ס"מ ואשתו הם יוצאים. שהרי אלו החכמות נתנו להם [לנזים] להתעסק בהם, ולא לישראל. שעל ישראל נאמר: כי הוא [התורה] חכמתכם ובינתכם לעיני העמים (דברים ד, ו). שהרי התורה כללות הכל היא מצד הפנימיות. [אבל] האמות האחרות אינן נוטלות אלא דברים מצד החיצוניות, ומהן הם נזונים.²⁶ ובגלל שישאל נמשכו אחריהם, הרבה רע גרמו לעצמם. שהרי אז נמשכו לחיצוניות והתורה נשתפחה מהם. וזה סוד [מה שכתוב]: ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים וגו' (בראשית ג, כב). שהתורה היא עץ

ברזא דא אנון, ודא אתחזי לדא דוקא. ואורייתא אתקריאת ראשית, וישראל בגונא דא אקרון ראשית, האי אתחזי להאי ודאי. וחכמות אחרנין קימין לבר. דאתמר בהו ובילדי נכרים ישפיקו (ישעיה ב, ו). דהא מלין דאורייתא בגונא דנשמתין, הכי אנון מההוא מקורא עלאה נפקין ודאי.

ומלין דלבר בגונא דא מגו חבורא דס"מ ונוקבא נפקין. דהא אלין מלין אתיהיבו להו לאתפרנסא בהון, ולא לישראל. דישראל אתמר בהו כי הוא חכמתכם ובינתכם לעיני העמים (דברים ד, ו). דהא אורייתא כללא דכלא איהי מסטרא דלגו. ואמין אחרנין לא נטלין אלא מלין דלבר ומניהו אתזנן. ובגין דישראל אתמשכו אבתריהו, כמה ביש גרמו לגרמיהו. דהא פדין אתמשכו לבר ואורייתא אתנשיאת מניהו. ורזא דא ועתה פן ישלח ידו ולקח גם מעץ החיים וכו' (בראשית ג, כב). דאורייתא איהי עץ החיים, ומלין דלבר - עץ

23. עי' זהר אחרי ח"ג, עג, ע"א.

24. ועי' בראשית רבה א, א.

25. עי' תרגום ורד"ק וביאור הגר"א שם.

26. עי' אדיר במרום, עמ' רלו, ד"ה והנה בגלגל עצמו.

החיים²⁷ ותכמות החיצונית הם מצד עין הדעת טוב ורע. ומי שנמשך אחריהם, מתפתה אחר אותו רע משתקע בו, ועוזב את התורה. והתורה נלקחת ממנו, שאינה ראויה לו עוד.

והרבה מלאכים עומדים לשמש כל אות ואות מהתורה, [ולשמש] כל הנשמות העליונות שנאמרו [היציאות מיוחדות] ז"ל, שכלם תלויים באותן אותיות של התורה. ובזמן שעובד ישראל את התורה בגלל אותן חכמות חיצוניות, כל [המלאכים] התקלקלו מסדוריהם ויצאו בחוץ בגלות, וכלם נחלשו בלי פח ודאי. ויש מי שהשתדל בהם [בחכמות החיצוניות בהתר] שנאמר בו: לא תלמד לעשות [דברים יח, ט], אבל אתה למד [וכו'] [להבין ולהורות] [שפת עה, א]. וזה מי שמתעסק בהם [פדי] לתפס את ס"מ ואשתו, בפלבים שנתפסים בשלשלת שעל צאריהם.²⁸ וזה מי שלא נוטל רגליו [שאינו זו] מן התורה, אלא קבוע בה ודאי, וחוזר ותופס באלו הפלבים. אבל מי שמתפתה אחריהם [אחר החכמות החיצוניות] ועוזב את התורה, נעזב מצד הקדש לגמרי.

ולעתיד לבא, יצטרך הכל להתקן. במה? אלא באור התורה שמתגלה בעולם, שנאמר בו: ואמר אלהים יהי

הדעת טוב ורע. ומאן דאתמשך אבתריהו אתפתי בטר ההוא רע ואשתקע בה, ושביק לה לאורייתא. ואורייתא אתגטילת מנה, דלא אתחזיאת לה יתיר.

וכמה מלאכיא קיימין לשמשא לכל את ואת מאורייתא וכלהו נשמתין עלאין דאתמרו, דכלהו תלן באנון אתון דאורייתא. בזמנא דשבקו ישראל אורייתא בגין אנון חכמות דלבר, כלהו אתקלקלו מסדוריהו ונפקו לבר בגלותא, וכלהו אתחלשו בלא חילא ודאי. ואית מאן דאשתדל בהו דאתמר בה לא תלמד לעשות [דברים יח ט] אבל אתה למד וכו' (שבת עה.). דדא מאן דאשתדל בהו לתפסא בהו ס"מ ונוקבא ככלבין דמתפסן בשלשלאה דעל צאריהו. ודא מאן דלא נטיל רגליו מאורייתא, אלא קביע בה ודאי, ותב ותפס באלין פלבין. אבל מאן דאתפתי אבתריהו ושביק אורייתא, אשתביק מסטר קדישא לגמרי.

ולזמנא דאתי פלא לאתתקנא אצטריך. במאי? אלא בנהירו דאורייתא דאתגליא בעלמא, דאתמר בה (בראשית א ג-ה)

27. זהר משפטים ח"ב, קיז, ע"א.

28. עי' ת"ז תי' כ"א, מט, ע"א; קל"ח פתח ל, עמ' קא, קו.

אֹר וְיְהִי אֹר (בראשית א, ג) - זֶה זֶה, אֹר הַתּוֹרָה וְדַאי.²⁹ אֹ: וְכִדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֲשֵׁךְ (שם, שם, שם), שֶׁכֵּל אֶחָד יִמָּצֵא בְּמִקּוֹמוֹ. שְׁבַעֲדֵי שֶׁהַחֲשֵׁךְ שׁוֹלֵט³⁰ נֶאֱמָר בּוֹ: וְשִׁפְחָה כִּי תִירַשׁ גְּבִירָתָהּ (מִשְׁלֵי ל, כג), זֶה מִה שְׁגוֹרָם לְאֹר הַתּוֹרָה שֶׁלֹּא יִתְגַּלֶּה, שֶׁהַחֲשֵׁךְ הַחֲשִׁיד עָלֶיהָ. וּבִזְמַן הַחֹא [בְּנֶאֱלֶה כְּשִׁיתְגַּלֶּה הַזֶּה יִתְקַנֵּם הַכְּתוּב]: וְכִדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֲשֵׁךְ, וְתִתְּדֵר אֹרִיתָא לְיִשְׂרָאֵל בְּנֵהִירוֹ שְׁלִים. אִימָתִי? אֵלֹא בְּזִמְנָא דְּכֶתִיב וַיִּקְרָא אֱלֹהִים לְאֹר יוֹם, לְמֵאִיר וְכָא (פסחים ב). דָּא זֶהֱר נֵהִירוֹ דְּאֹרִיתָא מִסְטָרָא דִּימִינָא. דָּאֲתֵמֵר בֵּה הוֹלֵךְ וְאֹר עַד נִכּוֹן הַיּוֹם (מִשְׁלֵי ד יח). כְּדִין וְלִכְל הֵיד הַחֲזָקָה וְלִכְל הַמּוֹרָא הַגָּדוֹל, בְּזִמְנָא דִּיתְהַדְרִין עֲנִפִין לְאֲתִקְשָׁרָא בְּמִקּוֹרִיהוֹן בְּקִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא וְשִׁכְיִנְתָּה, דְּלֹא בְּדִקְדִּמִּיתָא. אֵלֹא כֹלָא בְּאַתְרָהּ יִתְתַּקֵּן בְּדָקָא יָאוּת בְּתִקּוּנָא שְׁלִים. וְכָאָה חוֹלְקֵהוּן.

וְהָא מִטְט' אֲתִי פִתַּח וְאָמַר, ר' ר' כְּמָה אֲנֹן עֲלֵאִין רִזִּין דְּאֹרִיתָא. דְּהָא כֹלָא אֲתִקְלִיל בֵּה' סְפָרִין קִדְשִׁין. וְרָזָא דָּא שְׁכִינְתָּא אִיהִי ה', בֵּה אֲתִפְרָשֵׁן מִלִּין לֵה' וְדַאי. דְּכֶתִיב וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וְכָא

וְהִנֵּה מִטְטְרוֹן' בָּא, פִּתַּח וְאָמַר: רְבִי רְבִי כְּמָה עֲלִיוָנִים הֵם סוֹדוֹת הַתּוֹרָה. שְׁהִי הַכֹּל גִּבְלֵל בְּחִמְשָׁה סְפָרִים קְדוּשִׁים. וְזֶה סוֹד הַשְּׁכִינָה שֶׁהִיא [כְּנֶגֶד] ה' ³³ בֵּה הַתְחַלְקוֹ הַדְּבָרִים לְחִמְשָׁה וְדַאי. [כְּמָו] שְׁכֶתוּב: וְזָרַח

וְהָא מִטְט' אֲתִי פִתַּח וְאָמַר, ר' ר' כְּמָה אֲנֹן עֲלֵאִין רִזִּין דְּאֹרִיתָא. דְּהָא כֹלָא אֲתִקְלִיל בֵּה' סְפָרִין קִדְשִׁין. וְרָזָא דָּא שְׁכִינְתָּא אִיהִי ה', בֵּה אֲתִפְרָשֵׁן מִלִּין לֵה' וְדַאי. דְּכֶתִיב וְזָרַח הַשֶּׁמֶשׁ וְכָא

29. עי' זוהר בעלותך חג, קנג, ע"א, עיין לעיל הקדמת התיקונים, ד"ה זוהר שתינתאה.

30. והוא כשלומדים רק תורת הנגלה. בת"ז בהקדמה יד, ע"ב.

31. עי' זוהר סוף ח"א, רנב, ע"ב, ס' ה.

32. על חיבור הנפרדים בשורש, ראה מבוא; רכב ישראל עמ' 195-200.

33. הקדמת ת"ז יז, ע"ב.

הַשֶּׁמֶשׁ וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרֶחַ וְגו' (קהלת א,ה),³⁴ לְהִרְאוֹת שֶׁהַכֹּל בְּשִׁכְנֵיהָ וְדַאי.

הַשֶּׁמֶשׁ וְאֵל מְקוֹמוֹ שׁוֹאֵף זֹרֶחַ וְכו' (קהלת א ה) לְאִחְזָא דְכֻלָּא בְּשִׁכְנֵיהָ אֶתְכַלֵּל וְדַאי.

פִּתַּח וְאָמַר רַבּוֹן עַלְמִין אֲנִי אִיהוּ חַד דְּלִית אַחְדִּין בְּיַחְדָּא דִּילָךְ וְאַפִּיקַת עַלְמִין וְכו'. וְשִׁכְנֵיהָ קְדִישָׁתָא עֲבֹדַת מְאֵנָא דְכֻלָּא קְשׁוּרָא דְכֻלָּא יַחְדָּא דְכֻלָּא בְּלֵילָא דְכֻלָּא. וְכָל דִּיּוֹקְנִין עֲלֵאִין וְתַתֵּאִין וְכִלְהוּ צִיּוּרִין דְּעַלְמִין אֶתְחַזְּזִין בֵּהּ, דְּכִתִּיב וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה (הושע יב יא). יְהֵא רַעּוּא קְדָמָךְ דְּאִימָא הַשְׁתָּא מַלִּין קְדִישִׁין, מַלִּין דְּסֻלְקִין קָמָךְ לִיקְרָא דִּילָךְ וְלִיקְרָא דְשִׁכְנֵיהָ. בְּרִיךְ אֲנִי בְּרִיךְ שְׁמָךְ לְעֵלָם וּלְעַלְמֵי עַלְמִין.

פִּתַּח וְאָמַר רַבּוֹן עַלְמִין אֲנִי אִיהוּ חַד דְּלִית אַחְדִּין בְּיַחְדָּא דִּילָךְ וְאַפִּיקַת עַלְמִין וְכו'. וְשִׁכְנֵיהָ קְדִישָׁתָא עֲבֹדַת מְאֵנָא דְכֻלָּא קְשׁוּרָא דְכֻלָּא יַחְדָּא דְכֻלָּא בְּלֵילָא דְכֻלָּא. וְכָל דִּיּוֹקְנִין עֲלֵאִין וְתַתֵּאִין וְכִלְהוּ צִיּוּרִין דְּעַלְמִין אֶתְחַזְּזִין בֵּהּ, דְּכִתִּיב וּבִיד הַנְּבִיאִים אֲדַמָּה (הושע יב יב יא). יְהֵא רַעּוּא קְדָמָךְ דְּאִימָא הַשְׁתָּא מַלִּין קְדִישִׁין, מַלִּין דְּסֻלְקִין קָמָךְ לִיקְרָא דִּילָךְ וְלִיקְרָא דְשִׁכְנֵיהָ. בְּרִיךְ אֲנִי בְּרִיךְ שְׁמָךְ לְעֵלָם וּלְעַלְמֵי עַלְמִין.

פִּתַּח וְאָמַר זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֵת אָדָם (בְּרַשִׁית ה,א). זֶה סוֹד, שֶׁהַתּוֹרָה נִחְלָקָה לְ[חֲמִשָּׁה] סִפְרִים מִסּוֹד הַשִּׁכְנֵיהָ וְדַאי. וְעַל דָּרָךְ זֶה הָאָדָם נִבְרָא עַל פִּי הַדִּיּוֹקָן הָעֲלִיּוֹן בְּסוֹד תֵּה⁴⁰, וְאֵלּוּ ה' אוֹתִיּוֹת שֶׁל

פִּתַּח וְאָמַר, זֶה סֵפֶר תּוֹלְדֵת אָדָם (בראשית ה א). רְזָא דָא אֲוִרִיתָא [בה'] (ב) סִפְרִין אֶתְפָּרְשַׁת מִרְזָא דְשִׁכְנֵיהָ וְדַאי. וְאָדָם פְּגוּנָא דָא בְּדִיּוֹקְנָא עֲלָא

34. עי' ת"ז תי' ט, קיא, ע"א.

35. שם קח ע"א; קל"ח פתח נב עמ' קצה: "כי היא הושמה מאנה דכולא"; עי' לעיל הקדמה (סוף); תי' גד (סוף), ע"ש מקורות נוספים.

36. שם תי' יט, ע"א.

37. שם תי' לט, עט, ע"ב.

38. שם תי' כב, סה, ע"א, קל"ח פתח יא עמ' לה.

39. שם תי' י"א, לא, ע"ב, קל"ח פתח ז עמ' כד"ה; פתח ט עמ' לא - לב; גנזי רמח"ל קנאת ה' צבאות עמ' קלח.

40. עי' ת"ז תי' י"ט, מא, ע"א.

ו"ה ספ"ר.⁴¹ ובהן: בהפראם (שם בר) [כמו שדרשו] בה"א בראם, שכלם בה"א נבראו ותלויים ודאי. דהינו, ו"ה ספ"ר תולדות אדם, [וזה סוד] זרהפ"ס,⁴² אלו ה' אותיות כללות ה' ספרים של התורה שמצטרפים בצרופיהן. זה ספר - בסוד של צדיק⁴³ [יסוד] וצדק [השכינה]. ואז יוצאים [מזווגם] תולדות - תולדות אדם. הכל בסוד של ה' ספרים ודאי.

הספר הראשון, זה ספר של אור עליון, שהתפשט במדרגתו להעמיד עניני העולם כלם על תקוניהם. וכאן נמצאים ה' פעמים אור [בתחלת פרשת בראשית] שהם כלל של ה' ספרים. וכאן תלויים כל הענינים שבעולם להיותם במקומם,⁴⁴ ועל דרך זה נשמותיהם של ישראל. וסוד של כל האבות הקדושים והשבטים הקדושים, הכל תלוי כאן [בספר בראשית]. וישנו מלאך אחד הממנה לשמש אותו [ספר בראשית], והוא מיכאל. ותחתיו מתחלקים תתק"ג [כמנין בראשית] מלאכים עליונים שתלויים בספר הזה, מתחלקים הדברים בסוד הפרשיות, הפסוקים, המלים והאותיות.

אתברי ברזא דה'. ואלין ה' אתון דז"ה ספ"ר. ובהו בהפראם (שם כ ד) בה"א בראם, דכלא בהא אתברי ותליא. ודא זה ספר תולדות אדם, זרהפ"ס אלין ה' אתון כללא דה' ספרין דאורייתא דמצטרפן בצרופיהו. זה ספר ברזא דצדיק וצדק. כדין אפקין תולדין תולדות אדם. כלא ברזא דה' ספרין ודאי.

ספרא קדמא דא ספרא נהירו עלאה דאתפשט בדרגוי לאקמא מלין דעלמא כלהו על תקוניהון. והכא קימין ה' זמנין אור דאנון כללא דה' ספרין. והכא תליא כלהו מלין דעלמא למהוי באתריהון. ונשמתי דישאל כגונא דא. רזא דכלהו אבהן קדישין ושבטין קדישין, כלא תליא הכא. וחד ממנא שמשא קאים לשמשא לה ודא מיכאל. ותחותיה מתפרשא תתק"ג ממנן עלאין תלין מהאי ספרא ומשמשין לגבה כדקא יאות. לבתר מתפרשא מלין ברזא דפרשין קראי תבין ואתון.

41. עי' זהר יתרו ח"ב עא ע"א, ושם עז, ע"א, ושם כתוב "רז הס"ף חמש אתון בחמש תרעין למנדע חכמה בסכלתנר".

42. זרהפ"ס אלו אותיות של ד"ה ספ"ר.

43. עי"ש ח"א, לז, ב': "זה ספר תולדות אדם - דא צדיק ודאי דעביד תולדות; תי' ע, קלח, ע"א.

44. היינו שבספר בראשית מבואר ענין הבריאה ויצירת אדם; נלענ"ד שגם כאן רומז לנו רבינו הקדוש על סודות נפלאים, והוא הקבלת ה' חומשי תורה וחמשה מדרגות עליונות בשורשי ההנהגה.

ספרא תנינא דא ספרא דקאים בה
שזכותא דדרגין קדישין, לשזבא להו
מאנון סטרין בישין דבעין לאתתקפא
לקבליהו. והבא תליא רזא דאורייתא
דאתפשט בדרגהא ואתתקפת למשרי
על ישראל ודאי. שמשא דילה גבריא
ותשמ"ו ממנן אחרנין קימין תחותיה.
מתמן מתפרשאן מלין ברזא דפרשין
קראי תבין ואתון.

הספר השני, זה ספר שעומד בו
ההצלה של המדרגות הקדושות [ענין
יציאת מצרים], להציל אותם מאלו
פוחות הטמאה שרוצים להתחזק
בנגדם. וכאן [בספר שמות] תלוי סוד
התורה שהתפשטה במדרגתה
ומתחזקת לשרות על ישראל ודאי [ענין
מתן תורה]. והשמש שלו [של ספר זה]
גבריא, ותשמ"ו [במנין שמ"ו]
מלאכים אחרים עומדים תחתיו. משם
מתחלקים הדברים בסוד הפרשיות,
הפסוקים, המלים והאותיות.

ספרא תליתאה בה תלין תקונין דתתאי
ופלחנא דלהון ברזא דקרבנין ודאי.
שמשא דילה רפאל ותחותיה שי"ז ממנן
אחרנין. וקרא קדמאה בה קימין רזין
דמראות אלהים ודא רמאל דעום וכו',
סדרין דמספדרן לפלחנא דתתאי ודאי.
לבתר מתפרשאן מלין ברזא דפרשין
קראין תבין ואתון.

הספר השלישי, בו תלויים תקונים של
התחתונים, והעבודה שלהם בסוד
הקרבנות ודאי. השמש שלו רפאל,
ותחתיו שי"ז [במנין ויקר"א] מלאכים
אחרים. בפסוק הראשון [ויקרא אל
משה וידבר אליו מאהל מועד לאמר]
נמצאים בו סודות של מראות אלהים,
וזה רמאל⁴⁵ דעום⁴⁶ וכו' [ועוד כמה],
סדרים שמספדרים לעבודת התחתונים
ודאי. ואחר כך מתחלקים הדברים
בסוד הפרשיות, הפסוקים, המלים
והאותיות.

ספרא רביעאה דא חמש הפקודים,
בה קימין במנינא כל ברין דעלמא,

הספר הרביעי, זה חמש הפקודים
[המנינים], בו עומדים במנין כל בריות

45. אחד המלאכים הסובבים את כסא הכבוד, עי' זהר חדש שה"ש פד, ע"א; ועוד רמאל דעום להואם ויליא הוהי רבדיו השם לא ארקיו, שם זה יוצא מפסוק ויקרא אל משה למפרע ומהופך, מקבלת הרמב"ן, ר' שרשי השמות רמ"ז ח"ב, עמ' קסד.

46. שני המלים האחרונות של הפסוק הם: מועד לאמר, ובהפוכם הם שמות המלאכים: רמאל דעום. והמילה וכו' רומזת שיש כאן עוד שמות של מלאכים על דרך זה של חילופי אתון בהמשך הפסוק. עיין באגרות רמח"ל עמ' נו על המילה "וכו" שכתוב בתיקונים החדשים, ר' מבוא.

העולם, כל הנשמות הקדושות וכל המלאכים. והשמש שלו אוריאל, ותחתיו יש רמ"ח [כמנן במדב"ר] מלאכים המשמשים. משם מתחלקים הדברים לפרשיות, פסוקים, מלים ואותיות.

הספר החמישי, בו תלוי סוד התורה שבכתב ושבכל פה, שמתחברים באחד. וזה סוד [שנקרא] משנה תורה (ע"פ דברים י"ח). זה תורה ומשנה, תורה שבכתב ותורה שבכל פה. והשמש שלו נוריאל, ותחתיו רנ"ו [כמנן דברי"ם] מלאכים אחרים המשמשים אותו. ואחר כך מתחלקים הדברים לפרשיות, פסוקים, מלים ואותיות ודאי.

בא וראה, אלו הם החמשה ספרים שנמצאים בסוד: ו"ה ספ"ר – זרהפ"ס ודאי. והם תולדות אדם. ודיוקן של אדם מתחלק בדרך זה בחמשה מקומות בפנים להיות נפר בהם. ואלו הם: שערות, מצה, עינים, אזנים וחטם,⁴⁷ בסוד של ו"ה ספ"ר נחתמו בד' אותיות עליונות, שעליהן [כתוב]: ואתה תחזה⁴⁸ מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שנאי בצע (שמות יח כא). וכל אשתמודע בדרגוי ודאי. ובאורייתא כלא אתחבר

כלהו נשמתין קדישין וכלהו מלאכיא. שמשא דילה אוריאל ותחתיה רמ"ח ממנן שמשין. מתמן מתפרשאן מלין לפרשין קראי תבין ואתון.

ספרא חמשה ביה תליא רזא דתורה שבכתב ושבכל פה דמתחברין בחדא. ורזא דא משנה תורה דא מקרא ומשנה, תורה שבכתב ותורה שבכל פה. שמשא דילה נוריאל ותחתיה רנ"ו ממנן אחרנין דמשמשין לה. לבתר מתפרשאן מלין לפרשין קראי תבין ואתון ודאי.

תא חזי אלין ה' ספרין דקנימין ברזא דזה ספר זרהפ"ס ודאי, ואנון תולדות אדם. ודיוקנא דאדם הכי כגונא דא מתפרש ביה אתרין לאשתמודעא בהו. ואלין שערי מצחא עינין אודנין חוטמא ברזא דזה ספר אחתימו בד' אתון עלאין, דבהו ואתה תחזה מכל העם אנשי חיל יראי אלהים אנשי אמת שנאי בצע (שמות יח כא). וכלא אשתמודע בדרגוי ודאי. ובאורייתא כלא אתחבר

47. ואלו הן ענפי אדם קדמון; עיין קל"ח פתח לב; עי' זהר יתרו ח"ב ע' ע"א, ושם נמנה שפתים וידיים ושם בע"ב מנה ז' דברים, והושמט אזנים; ונרלענ"ד שכאן רומז לנו המחבר על סוד א"ק, שהוא הסדר הראשון שלקחו המאורות בסוד חמשה חומשי תורה.

48. עיי"ש זוהר יתרו, עח, ע"א.

ענפים בְּשִׁרְשָׁם בְּחִבּוּר אֶחָד.⁴⁹ אִזּוּ: וְלִכְל
הַיָּד הַחֲזָקָה וְגו'. אֲשֶׁרִי חֲלָקְמָה שֶׁל
יִשְׂרָאֵל בְּעֶלְמָה הָיָה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

ענפין במקוריהון בחבורא חדא. כְּדִין
וְלִכְל הַיָּד הַחֲזָקָה וְכו'. זַפְאָה חוֹלְקָהוֹן
דִּישְׂרָאֵל בְּעֶלְמָה דִּין וּבְעֶלְמָה דְאִתִּי.

קָם אַבְרָהָם סָבָא חֲסִידָא פִּתַּח וְאָמַר,
וַדַּאי דִּיּוּקְנָא עֲלָאָה דָא אָדָם, דְאִתְּמַר
בֵּיה חֲכִיב אָדָם שְׁנַבְרָא בְּצֻלָם (אבות ג יד)
דְּבֵיה וַיֵּרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבַעוּף הַשָּׁמַיִם
(בראשית א כו) אֵלֶיךָ מְלֹאכְנָא עֲלֵאִין
דְאִתְּמַר בְּהוּ וְעוּף יְעוּפָף וְכו' (שם שם
כ) (זוהר ח"ג ל"ט:). דְאָדָם אִיהוּ שְׁלִימּוּ
דִּיּוּקְנָא דְכִלְיָל כְּלָא, וְאִיהוּ לְנִשְׁמָתִין
אֲתִיָּהִיב וְלֹא לְמֹלָכְנָא. וּבְגִין כֵּן
אֲוִרִיתָא נָמִי לִישְׂרָאֵל אֲתִיָּהִיבִת וְלֹא
לְמֹלָכְנָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְנַעֲלָמָה
מְעִינִי כָּל חַי וּמַעוּף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה
(איוב כח כא). אָבֵל יִשְׂרָאֵל אֲתִמַּר בְּהוּ
לְקַחְתָּ מִתְּנוּת בְּאָדָם (תהלים סח יט)
בְּאָדָם וַדַּאי דִּיּוּקְנָא דְכִלְיָל כְּלָא דִּיּוּקְנִין
שְׁלִימּוּ דְכְּלָא. וְדָא יִשְׁתְּלִים לְזַמְנָא דְאִתִּי
דְכְּתִיב יְרוּם וְנִשָּׂא וְגַבְהָ מָאֵד (ישעיה נב

קָם אַבְרָהָם סָבָא חֲסִידָא פִּתַּח וְאָמַר,
וַדַּאי דִּיּוּקְנָא עֲלָאָה דָא אָדָם, דְאִתְּמַר
בֵּיה חֲכִיב אָדָם שְׁנַבְרָא בְּצֻלָם (אבות ג יד)
דְּבֵיה וַיֵּרְדּוּ בְּדַגַּת הַיָּם וּבַעוּף הַשָּׁמַיִם
(בראשית א כו) אֵלֶיךָ מְלֹאכְנָא עֲלֵאִין
דְאִתְּמַר בְּהוּ וְעוּף יְעוּפָף וְכו' (שם שם
כ) (זוהר ח"ג ל"ט:). דְאָדָם אִיהוּ שְׁלִימּוּ
דִּיּוּקְנָא דְכִלְיָל כְּלָא, וְאִיהוּ לְנִשְׁמָתִין
אֲתִיָּהִיב וְלֹא לְמֹלָכְנָא. וּבְגִין כֵּן
אֲוִרִיתָא נָמִי לִישְׂרָאֵל אֲתִיָּהִיבִת וְלֹא
לְמֹלָכְנָא. הָדָא הוּא דְכְּתִיב וְנַעֲלָמָה
מְעִינִי כָּל חַי וּמַעוּף הַשָּׁמַיִם נִסְתָּרָה
(איוב כח כא). אָבֵל יִשְׂרָאֵל אֲתִמַּר בְּהוּ
לְקַחְתָּ מִתְּנוּת בְּאָדָם (תהלים סח יט)
בְּאָדָם וַדַּאי דִּיּוּקְנָא דְכִלְיָל כְּלָא דִּיּוּקְנִין
שְׁלִימּוּ דְכְּלָא. וְדָא יִשְׁתְּלִים לְזַמְנָא דְאִתִּי
דְכְּתִיב יְרוּם וְנִשָּׂא וְגַבְהָ מָאֵד (ישעיה נב

49. עי' לעיל הערה 32; אדיר במרום עמ' שלד, ד"ה: "כי סוד כל ענין הספירות הוא התורה".

50. זוהר בראשית ח"א, מו, ע"ב; ח"ג שמיני ל"ט סע"ב.

51. עי' זהר פנחס ח"ג רט"ז ע"א, האדם זה נשמה.

52. עי' שבת פ"ח ע"ב.

53. כלומר לקחת מתנה של האדם, דהיינו הדיוקן, ומסרת אותו לישראל.

54. עי' זהר תזריע ח"ג מ"ח ע"א ובע"ח של"א דרוש א'.

55. הדיוקן יושלם לעתיד לבוא על ידי המשיח שהוא בחינת שלמות של אדם, עי' קנאת ה' צבאות עמ' קל; ר' לעיל תיקון כג; ראה אדיר במרום עמ' רמח: "אך דוד היה תיקון לאדה"ר להחזירו בסוד הישור, ועל כן נולד מהול. אלא שהוא צריך עדיין שמירה, כי לא נשלם התיקון עד מלך המשיח. ולכן אמר, שמר תם, שהוא דוד. וראה ישר, שהוא אדה"ר הנתקן בכחו בתיקון זה. וזהו סוד הא' והד' של "אדם". אך סוף הכל במלך "המשיח" שהוא סוף האד"ם, בסוד הם' שלו, ואז יהיה התיקון של שלום, בסוד, והיה זה שלום (מיכה ה, ד), ולכן, כי אחרית לאיש שלום (תהלים לז, לז). וזהו תיקון שלם של אד"ם - א'ד"ם ד'וד מ'שח.

וְנָבְהָ מֵאֹד (ישעיה נב,ג) – זֶה אָדָם, הַשְׁלָמוֹת הָעֲלִיּוֹנָה. [וְכַסּוּד] הָאוֹתִיּוֹת נִוְדְעוּ הִרְבֵּה סוּדוֹת עֲלִיּוֹנִים [לְנִבִּי] אֲדָם – אָדָם דָּוִד מִשִּׁית.

יג) דָּא אָדָם שְׁלִימוֹ עֲלָאָה. וּבִאֲתוֹן אִשְׁתְּמוּדְעָן בְּכֻמָּה רִזִּין עֲלָיִן אֲדָם אָדָם דָּוִד מִשִּׁית. אָדָם דָּא

אָדָם [אוֹת א' מֵאֲדָם], זֶה הַתְּקוּן הֶרְאִשׁוֹן, שְׁבוּ תַלְוּיִם כָּל הַסּוּדוֹת הָעֲלִיּוֹנִים שְׁתַּלְוּיִם בְּשִׁלְמוֹת הַדִּיּוּקָן הָהוּא. בְּשִׁלְשׁ מִדְּרָגוֹת הוּא מִתְחַלֵּק: נֶפֶשׁ רוּחַ נֶשְׁמָה.⁵⁶ נֶפֶשׁ בְּכַבֵּד, וְעָלִיו [בְּתוֹב]: וּמִלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה (תַּהֲלִים קז,ט), שְׁהִיא [הַנֶּפֶשׁ] נִמְצְאָת בְּדִי לִזְוֹן אֶת הַגּוֹף בְּהִרְבֵּה עוֹרְקִים שֶׁל דָם.⁵⁷ וְהַבְּרוּר שֶׁל הָדָם, לְמִי נִתֵּן? אֵלָּא לְלֵב.⁵⁸ שְׁהֵם יִשְׂרָאֵל.⁵⁹ וְשָׂאֵר הָדָם [הַנֶּשְׂאָר בְּכַבֵּד] מִתְחַלֵּק לְשִׁבְעִים עוֹרְקִים,⁶⁰ שְׁהֵם שְׁבָעִים אֲמוֹת שְׁמִשְׁתַּעֲבָדוֹת תַּחְתִּיָּהֶם [שֶׁל יִשְׂרָאֵל]. לְפַעְמִים גַּם הַטּוֹחֹל וְהַמְּרָה נִמְצְאִים בְּתַקָּה, וְעָלֵיהֶם [נֶאֱמַר]: כְּבֹד בּוֹעֵם.⁶¹ אִזּוֹ בְּתוֹב: וְחִרָה אִפִּי בּוֹ (דְּבָרִים לא,ז), וְהָדָם עוֹלָה וְיוֹרֵד. וְזֶה הַיָּם, שְׁכָתוֹב עָלָיו: כָּל מִשְׁפָּרִיד וְגִלְיָד עָלֵי עֲבְרוֹ (תַּהֲלִים מב,ח), וְלִמּוֹ מִגִּיעַ הַדְּבָר? אֵלָּא לְלֵב [דְּהִינּוּ, עִם יִשְׂרָאֵל].⁶²

תְּקוּנָא קְדָמָא דְּבִה תַלְיָן כְּלָהוּ רִזִּין עֲלָיִן דְּתַלְיָן בְּשִׁלְמוֹ דְּדִיּוּקָנָא דָּא, בְּתַלְתּ דְּרָגִין אִתְּפָרֵשׁ נֶפֶשׁ רוּחַ נֶשְׁמָה. נֶפֶשׁ בְּכַבֵּד, בִּה וּמִלְכוּתוֹ בְּכָל מְשָׁלָה (תַּהֲלִים קז,ט). דָּאִיהִי קְנִימָת לְאַזְנָא לֵה לְגוּפָא בְּכֻמָּה עֲרָקִין דְּדָמָא. וּבְרִירוֹ דְּדָמָא לְמָאן אִתְּיָהִיב? אֵלָּא לְלֵבָא אֲלִין יִשְׂרָאֵל. וְשָׂאֵר דָּמָא אִתְּפָרֵשׁ לַע' עֲרָקִין דְּאִנּוֹן ע' אֲמִין דְּמִשְׁתַּעֲבָדוֹן תַּחְתִּיָּהוּ. וְלִזְמִינִן טּוֹחֹל וּמְרָה קְנִימִין מִתְּתַקְּפִין, בִּהוּ כְּבֹד בּוֹעֵם. כְּדִין כְּתִיב וְחִרָה אִפִּי בּוֹ (דְּבָרִים לא,ז). וְדָמָא סְלִיק וְנִחִית. וְדָא יִמָּא דְּכְתִיב בִּה כָּל מִשְׁפָּרִיד וְגִלְיָד עָלֵי עֲבָרוֹ (תַּהֲלִים מב,ח). לְמָאן סְלִקָת מְלָה. אֵלָּא לְלֵבָא. וְרָזָא דָּא רַק אֶתְכֶם

56. עי' זֶהר יתרו ח"ב, עו, ע"א.

57. עי' זֶהר פנחס רכד, ע"א.

58. עי' זֶהר תולדות ח"א, קלח, סע"א.

59. זֶהר פנחס ח"ג רלד, עא, ד"ה אמר. ישראל - לב שבאומות.

60. ת"ז תי' כ"א, נב, ע"א; תַּקְסִי תַּפְלוּת, ת' יט: "שֶׁהֵם ע' טַרְפוֹת, הֵם שְׁבָעִים עֲרָקִין דְּכַבְדָּא"; ת' שִׁמַּח: "וְאֵלֶּה ע' עֲרָקִין דְּכַבְדָּא שֶׁהֵם ע' אֲמוֹת"; ת' שְׂצוֹ, ת' תַּנְבּ: "שִׁיעֶשֶׂה דִּירָה נָאָה לְשִׁכְנָה לְשִׁלוֹט בֵּה עַל ע' אֲמוֹת שֶׁהֵם ע' עֲרָקִין דְּכַבְדָּא".

61. עי' ת"ז תי' ג', כט, ע"ב, וטחול הוּא לִילִית זֶהר פנחס שם; עי' שם בַּתְּקִט"ו תַּפְלוּת, ת' יט, ת' שְׂצוֹ.

62. עי' זֶהר פקודי ח"ב רמג, ע"א.

וזה סוד: רק אתכם ידעתי וגו'⁶³ (עמוס ג,ב). וזהו [מה שכתוב]: אך בי ישוב יהפך ידו כל היום (איכה ג,ג), וכל הגוף עומד בצער. וכאשר הדין נרגע, נאמר: וחמת המלך שכתה (אסתר ז,י), אבל בזמן שהרגו מצוי הוא מגיע ללב, ומשם לפנים, שעליהם [כתוב]: אנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא (דברים שם,ח), עד שנגעשה הדין והרגו נרגע.

רוח קאים בלבא עומד בלב⁶⁴, ומשם עולה ויורד לכל עבר. וזה סוד השכינה שעומדת לזון העולמות.⁶⁵ ותקדוש ברוך הוא משגיח לה לכל צד לחזקה, כמו שכתוב: תמיד עיני יהוה אלהיך בה וגו' (דברים יא,יב), וזה [סוד]: רוח חיים⁶⁶ (ע"פ בראשית ו,יז), שנפש בלי רוח אין היא חיה.⁶⁷ ונאמר בה [בנפש]: נפשי בתוך לבאים (תהלים נה), [לבאים] - אלו השבעים עורקים של הכבד [בנגד שבעים אמות], והנפש נמצאת בתוכם ודאי. והוא [הרוח] דופק בכמה דפיקות, שעליהן [כתוב]: קול דודי דופק (שיר ה,ב).⁶⁸ [וכמה] דפיקות [הוא] דופק, ואין מי ששם לב אליו,⁶⁹ עד שיבוא ההוא

ידעתי וכו' (עמוס ג ב). ודא אך בי ישוב יהפך ידו כל היום (איכה ג ג). וכל גופא קאים בצערא. וכד אשתכח דינא אתמר וחמת המלך שכתה (אסתר ז י). אבל בזמנא דרגזא אשתכח, ללבא מטי, ומנה לאנפין. בה ואנכי הסתר אסתיר פני ביום ההוא (דברים לא יח) עד דדינא אתעביד ורגזא שכיף.

רוח קאים בלבא ומתמן סליק ונחית לכל סטר. ורזא דא שכינתא קימת לאזנא עלמין, וקדשא בריך הוא אסתר לכל סטר לאתקפא לה דכתיב תמיד עיני ה' אלהיך בה וכו' (שם יא יב) ודא רוח חיים, דנפש בלא רוח לאו איהי חיה. ואתמר בה נפשי בתוך לבאים (תהלים נה) אליו ע' ערקין דכבדא, נפש קימת בגויהו ודאי. ואיהו דפיק בכמה דפיקין דבהו קול דודי דופק (שיר ה ב). ודפיקו דפיק ולית מאן דאשתמודע בה, עד דיייתי ההוא דאתמר

63. עי' היטב עבודה זרה ד, ע"א.

64. ת"ז תי' ס"ט קה, ע"א.

65. עי' לעיל תי' לט.

66. עי' זהר פנחס ח"ג, רכב, ע"א, ושם רנו, ע"ב.

67. עי' זהר ווארא ח"ב, כד, ע"ב.

68. עי' ת"ז תי' סט, קה, ע"א, ושם קו, ע"א.

69. עיי"ש.

שָׁמַר עָלָיו: אֲנִי לְדוּדֵי וְגו' (שם יג), שָׁאוּ הוּא נֹדַע [וּמַתְגַּלָּה בְּאֵלָיו] הַדְּפִיקוֹת כְּמוֹ שְׁצִרִיד, ⁷⁰ [אִזְ הוּא] מְקָרִיב תַּפּוּחַ ⁷¹ אֶחָד שְׂרָאוֹי לְאוֹתָהּ חוֹלָה [הַשְׂכִּינָה]. מִיד הִיא נִפְתַּחַת אֵלָיו, כְּמוֹ שְׁכָתוֹב לְגִבְיָהּ: פִּתְחֵי לִי אֲחוֹתִי רְעִיתִי וְגו' (שם ה,ב), [וְהַעֲנִין] הִזָּה מִצָּד שֶׁל מֹשֶׁה, הַרְעָה הַנֶּאֱמָן. ⁷² [הַרְמַח"ל] וְהוּא אוֹת ⁷³ שְׁמַתְגַּלָּה בְּעוֹלָם, שָׁבוּ זִכְרוֹ יִשְׂרָאֵל לְגֵאֻלָּה שְׁלֵמָה. וְהַלְשׁוֹן שֶׁלָּךְ ⁷⁴ הִיא מִטָּה הָאֱלֹהִים שְׁבוּקָע יָם הַתּוֹרָה, וְנִגְלִים מִמֶּנָּה הַרְבֵּה סוּדוֹת שְׁהָיוּ [עַד כֹּה] סְתוּמִים לְמַעַלָּה. וְזֶה מִטָּה – שָׁבוּ נִחַשׁ הַתְּחַפָּף לְמִטָּה. ⁷⁵ שְׁפָךְ הַשְׁתַּעֲבָדוֹ כָּל בּוֹחוֹת הַטְּמָאָה תַּחַת הַקִּדְשָׁה. וְהַכֹּל בְּדִפְקוֹת שֶׁל הָרוּחַ הַהוּא נֹדַע אֵלָיו וְדָאִי וְכו'.

בִּה אֲנִי לְדוּדֵי וְכו' (שם יג) דְּכַדִּין אִיהוּ אֲשַׁתְּמוּדַע בְּדִפְקוֹ פְּמָה דְּאֶצְטְרִיד, וְאֶקְרִיב חַד תַּפּוּחַ דְּאֶתְחַזִּי לְהִיָּא חוֹלָה, מִיד אֶתְפַּתַּח לְגִבְיָהּ, דְּכַתִּיב בִּיה פִּתְחֵי לִי אֲחוֹתִי רְעִיתִי וְכו' (שם ה ב). וְדָא מִסְטָרָא דְּמִשָּׁה רְעִיָּא מְהִימָנָא. וְאִיהוּ אוֹת דְּאֶתְגַּלָּא בְּעָלְמָא, דְּבִיה יִזְכּוֹן יִשְׂרָאֵל לְפָרְקָנָא שְׁלִים. וְלִישְׁנָא דִּילָךְ אִיהִי מִטָּה הָאֱלֹהִים דְּכַקַּע יִמָּא דְּאוּרִיָּתָא וְאֶתְגַּלִּין מִנָּה כְּמָה רִזִּין דִּהּוּ סְתִימִין לְעֵלָא. וְדָא מִטָּה דְּבִיה נִחַשׁ אֶתְהַפִּיף לְמִטָּה. דְּהִכִּי אֲשַׁתְּעַבְדוֹן בְּלָהוּ סְטָרִין אֶחָרִינִין לְסִטָּר קְדִישָׁא. וְכֹלָא בְּדִפְקוֹ דִּהּוּא רִיחָא אֲשַׁתְּמוּדַע לְגִבְיָהּ וְדָאִי וְכו'.

נִשְׁמָה קְיָמַת בְּמִחָא לְעִינָא עַל כָּל מְלִין, לְאֶסְתַּכְּלָא בְּכָל סִטָּר, לְדִינָא כְּלָא מִסְטָרָא דְּאִימָא, דְּבִיה כִּי אֱלֹהִים שׁוּפֵט

נִשְׁמָה קְיָמַת בְּמִחָא לְעִינָא עַל כָּל מְלִין, לְאֶסְתַּכְּלָא בְּכָל סִטָּר, לְדִינָא כְּלָא מִסְטָרָא דְּאִימָא, דְּבִיה כִּי אֱלֹהִים שׁוּפֵט

70. ע"י משיח צדקנו יוודע ה' לעיני כל חי, עיי"ש סע"א ובתי' כה, ע, ע"ב.
71. עי' תי' כה, ע, ע"ב, עי' זהר אחרי מות ח"ג, עד, ע"א; ושם סוד תפוח שהוא תרופה לכל.
72. עיי"ש בת"ז שמשוה הוא הרועה בשושנים ומביא לה התפוח להריחו.
73. ראה לענ"ד שהאות שמתגלה בעולם הוא רומז על משה רבינו שכתוב עליו: "והאמינו לקול האות האחרון" (שמות ד, ח). ראה אגרת הרב"ד לרמח"ל אחרי שקרא התקונים החדשים, אגרות עמ' מט; ראה אור הגנוז, מה שכתבתי שם עמ' קד.
74. אברהם סבא אומר לרבינו הרמח"ל: "הלשון שלך היא מטה האלקים", דהיינו שהרמח"ל נעשה למורה דרך לעם ישראל כמו המטה שמסמל הרועה.
75. עי' תי' תי' ס' צג, ע"ב, קנאת ה' צבאות עמ' צחק; ר' הרמח"ל - בסוד החזרת הרע לטוב.
76. עיי"ש תי' כב, סח, ע"ב.
77. עי' זהר אחרי ח"ג סה, ע"א, והנשמה דנה לכל הגוף, עי' תי' תי' יג, כח, ע"א, ונשמה זו אימא כדלקמן.

[אִימָא] שׁוֹפֵט (תהלים זו), נִמְצְאָתָ [לְמַד]: נֶפֶשׁ, כְּדִי לִזְנוֹן הַעוֹלָמוֹת שֶׁהֵם [בְּכַחֲמִית] גּוֹף.⁷⁸ רוּחַ, לַחֲזֹק הַנֶּפֶשׁ לְכָל צַד. נִשְׁמָה, זוֹ בִּינָה,⁷⁹ שְׁעוֹמֶדֶת לְהַמְשִׁיךְ הַדְּבָרִים מִכָּל צַד וּלְהַכְלִיל הַכָּל כְּרָאוּי, וְזֶה נִתְבָּאֵר. אֵלֹהִים שְׁלֹשׁ מַדְרָגוֹת שֶׁל קִדְשָׁהּ, וְתַחֲתִיָּהּ [כְּבֹדָה] הַנֶּפֶשׁ הַבְּהִמִית⁸⁰ [שְׁנֹאמֵר] עָלֶיהָ: וְאֲנִי בְּעַר (וְגו') [וְלֹא אֵדַע בְּהִמּוֹת הַיִּיחִי עִמָּךְ] (שֵׁם עַג, כב), אֲבָל [שְׁלֹשׁ מַדְרָגוֹת הַקִּדְשָׁה] הֵם הַצִּלָּם הַעֲלִיּוֹן שֶׁעָלָיו [כְּתוּב]: וְיִרְדּוּ בְּדִגַּת הַיָּם (בְּרֵאשִׁית א, כו), עַד כָּאֵן הַתְּקוּנָה הַרְאִשׁוֹן שֶׁל אָדָם.

הַתְּקוּנָה הַשֵּׁנִי, [זֶה אוֹת] ד' [מֵאֲדָם], זֶה דְּוָד, שֶׁיֵּצֵא לְמַלְחָמוֹת שׁוֹנוֹת תְּמִיד, לְמִצְוֵי מְקוֹם לְשִׁכְנָהּ, שְׁנֹאמֵר בָּהּ: עַד אֲמָצָא מְקוֹם לִיהוּה וְגו' (תהלים קלב, ה), שֶׁכָּל זְמַן שֶׁהַסְטְרָא אַחֲרָא נִמְצְאָתָ וּמִתְפַּשֵּׁט בְּעוֹלָם, צַד הַקִּדְשָׁה לֹא יִכּוֹל לְהִתְפַּשֵּׁט. וְזֶה סוֹד: כִּי קֶצֶר הַמִּצְוָה מִהַשְׁתַּרְע (יִשְׁעִיה כח, כא), [מִהַשְׁתַּרְע - זֶה] מִהַשְׁתַּרְרִי⁸¹ שְׁנֵי רַעִים. שֶׁהַסְטְרָא אַחֲרָא צְרִיכָה לְהִיּוֹת מְשַׁעֲבֶדֶת תַּחַת צַד הַקִּדְשָׁה, כִּי הִיא עֹבֶדֶת. אֲבָל לְפָעַמִּים הַסְטְרָא אַחֲרָא מִתְנַגֵּה בְּעֶצְמָהּ לְהִתְחַזֵּק וּלְהִתְחַזֵּק כְּחֹבֵר לְצַד הַקִּדְשָׁה, וְצַד הַקִּדְשָׁה מִתְנַיֵּף לְרַשְׁעִים. בְּאוֹתוֹ זְמַן מִסְתַּלֵּק צַד הַקִּדְשָׁה

(תהלים ז ו). אֲשֶׁתִּפְכַּח נֶפֶשׁ לְאַזְנָא עַל־מִין דְּאֶנּוּן גּוֹפָא. רוּחַ לְאַתְקָפָא לְנֶפֶשׁ לְכָל סֵטֶר. נִשְׁמָה דָא בִּינָה דְקִימָת לְאַמְשָׁכָא מְלִין מִכָּל סֵטֶר לְאַכְלָלָא כְּלָא בְּדִקָא יָאוּת וְהָא אַתְמֵר. אֵלִין תְּלַת דְּרָגִין קִדְשִׁין, תַּחֲתִיָּהּ נֶפֶשׁ הַבְּהִמִית, בָּהּ וְאֲנִי בְּעַר וְכו' (שֵׁם עַג, כב). אֲבָל דָא צִלָּם עַל־מָה דְּבָהּ וְיִרְדּוּ בְּדִגַּת הַיָּם (בְּרֵאשִׁית א ו). עַד הֵכָא תְּקוּנָא קְדָמָה דְּאָדָם.

קִדְשָׁה, וְדָא עֹבֶד. אֲבָל לְזִמְנִין דְּסֵטֶרָא אַחֲרָא אַתְנָתָא בְּגִרְמָה לְאַתְתְּקָפָא וּלְאַתְחַזָּא פְּרִיעַ לְסֵטֶר קִדְשָׁה, וְסֵטֶר תְּקוּנָא תְּנִינָא ד', דָא דְּוִד דְּאֶנְחָ קְרִבִּין מְשִׁינִין תְּדִיר, לְאַשְׁכָּחָא אֶתֶר לְשִׁכְנָתָא, דְּאֶתְמֵר בָּהּ עַד אֲמָצָא מְקוֹם לְה' וְכו' (תהלים קלב). דְּעַד דְּסֵטֶרָא אַחֲרָא אֲשֶׁתִּפְכַּח מִתְפַּשֵּׁטָא בְּעוֹלָמָא, סֵטֶר קִדְשָׁה לֹא יִכּוֹל לְאַתְפַּשֵּׁטָא. וְרָזָא דָא כִּי קֶצֶר הַמִּצְוָה מִהַשְׁתַּרְע (יִשְׁעִיה כח, כא) מִהַשְׁתַּרְרִי שְׁנֵי רַעִים. דְּסֵטֶרָא אַחֲרָא צְרִיכָה לְמַהוּי מְשַׁעֲבֶדֶת תַּחֲתִיָּה סֵטֶר

78. שֵׁם תִּי' ס"ט, ק, ע"א.

79. שֵׁם תִּי' יג, כח, ע"א.

80. עי' זֶהר אַחֲרֵי ח"ג, ע, ע"ב.

81. מלשון שררה, שאי אפשר לשני מלכים להשתמש בכתר אחד, והס"א מחשיבה עצמה למלך.

מִהֶעוֹלָם, וּמִפְּנֵי מָקוֹם לְסִטְרָא אַחְרָא.
וְזֶה סוּד: אִין אָדָם דָּר עִם נַחֲשׁ בְּכַפִּיפָה
[אַחַת] (יְבֻמוֹת קִיבָב), וּבְכַפִּיפָה – זֶה נ' ⁸²
כְּפֻפָה [הַשְׂכִּינָה]. וְזֶה: דוֹחַק רַגְלֵי
הַשְׂכִּינָה (בְּרֻחוֹת מִג, סע"ב), שְׂבֻמָּן אַחֵר
[שְׂאִין גָּאוֹת וְחִנְפָה, נֶאֱמַר]: וְאַתָּה עַל
בְּמוֹתֵימוֹ תִּדְרֹךְ (דְּבָרִים לִג, כט), בְּאוֹתָן
רַגְלִים עֲלִיזוֹנוֹת שְׂבֵהָן דּוֹרְכַת עַל צִוְּאֵרֵי
הַמִּמָּאָה, אֲבָל בְּאוֹתָהּ שְׁעָה [שֶׁל גָּאוֹת
וְחִנְפָה] רַגְלִים אֵלּוּ עוֹלוֹת לְמַעְלָה. ⁸³ דְּוֹד
הַמִּלְחָמָה בְּלֶחֶם כָּל הַמִּלְחָמוֹת הָאֵלּוּ בְּרֵי
[שְׂבִית] הַמִּקְדָּשׁ יוֹכֵל לְהַצִּיא בְּעוֹלָם.
וּכְאֲשֶׁר שְׁלֹמֹה [הַמֶּלֶךְ] הֵבִיא אֶת הָאֲרוֹן
לְבֵית הַמִּקְדָּשׁ נִדְּבָקוּ הַשְּׁעָרִים, ⁸⁴ בְּגִלָּל
שְׁתִּיקוֹן זֶה [שֶׁל הוֹרְדַת הַשְׂכִּינָה
לְמִקְדָּשׁ] לֹא יָכֹל לְהוֹעֵד לְמַטָּה עַד
שְׂאֵמֶר: זְכָרָה לְחֶסֶדִי דְּוֹד עֲבָדֶךָ (דְּבָרֵי
הַיָּמִים ב' ו, מב), שְׁתֵּרֵי הַכֶּחַשׁ שֶׁל דְּוֹד עָשָׂה
תִּקּוֹן זֶה בְּרָאוּי. וְכָל בֶּן אָדָם צָרִיד לְתִקּוֹן
תִּקּוֹן זֶה בְּרָאוּי, שְׂנֵאֱמַר: ⁸⁵ לְעוֹלָם יִרְגִּז
אָדָם יֵצֵר טוֹב עַל יֵצֵר הָרָע. וְזוֹ
הַמִּלְחָמָה שְׂצָרִיד לְהַלְחֵם בְּנַחֲשׁ, עַד
שִׁיבְנָה בֵּית הַמִּקְדָּשׁ לְקֹדֶשׁ בְּרוּךְ הוּא
וְהַשְׂכִּינָה, שְׂנֵאֱמַר בּוֹ: זֶה אֵלֵי וְאַנְהוּ
(שְׂמוֹת טו ב) – אֲבָנָה לוֹ דִּירָה נְאֻה.

קְדִישָׁא אִיהוּ מַחְנִיף לְרִשְׁיַעְיָא. בְּהָהוּא
זְמַנָּא אֶסְתַּלַּק סִטְר קְדִישָׁא מִעֲלָמָא,
וְשָׂבִיק אַתָּר לְסִטְרָא אַחְרָא. וְרָזָא דָּא אִין
אָדָם דָּר עִם נַחֲשׁ בְּכַפִּיפָה (יְבֻמוֹת קִיב):
וּבְכַפִּיפָה דָּא נ' כְּפֻפָה. וְדָא דוֹחַק רַגְלֵי
הַשְׂכִּינָה (בְּרֻחוֹת מִג:). דְּבִזְמַנָּא אַחְרָא
וְאַתָּה עַל בְּמוֹתֵימוֹ תִּדְרֹךְ (דְּבָרִים לִג כט)
בְּאֲנוּן רַגְלִין עֲלָאִין דְּבִהוֹן דְּרַכַת עַל
צִוְּאֵרִין דְּמִסְאָבִין. אֲבָל בְּהֵיא שְׁעָתָא
רַגְלִין אֵלִין מִסְתַּלְקוֹן לְעֵלָא. וְכָל קְרָבִין
אֵלִין אֲנַח דְּוֹד מִלְכָּא בְּגִין דִּיכּוֹל
מִקְדָּשָׁא לְאַשְׁתַּכָּחא בְּעֲלָמָא. וְכַד אִיתִי
שְׁלֹמֹה אֲרוֹנָא לְבֵי מִקְדָּשָׁא דְּבָקוּ
שְׁעָרִים, בְּגִין דְּלֹא יָכִיל תְּקוּנָא דָּא
לְאַזְדַּמְנָא לְתַתָּא, עַד דְּאֵמֶר זְכָרָה לְחֶסֶדִי
דְּוֹד עֲבָדֶךָ (ד"ה ב ו מב). דְּהָא חִילָא
דְּדוֹד עֲבָד תְּקוּנָא בְּדָקָא יָאוֹת. וְכָל ב"נ
אֲצִטְרִיף לֵיהּ לְאַתְקָנָא תְּקוּנָא דָּא בְּדָקָא
חֲזִי. דְּאֵתְמֶר לְעוֹלָם יִרְגִּז אָדָם יֵצֵר טוֹב
עַל יֵצֵר רָע (בְּרֻחוֹת ה:). וְדָא קְרָבָא
דְּאֲצִטְרִיף לְאַגָּחא קְרָבָא בְּהֵדִי חוּיָא, עַד
דִּיתְבְּנִי בִי מִקְדָּשָׁא לְקֹדֶשׁ בְּרִיף הוּא
וְשְׂכִינְתִּיה, דְּאֵתְמֶר בֵּה זֶה אֵלֵי וְאַנְהוּ
(שְׂמוֹת טו ב) אֲבָנָה לוֹ דִּירָה נְאֻה.

82. זהר אחרי מות ח"ג ס"ו ע"ב, ואין נחש - הסט"א יכול לגור עם כפיפה; ע"י גם כתובות עב, ע"א, ושם: "אין אדם דר עם נחש בכפיפה".

83. דהיינו נ' כפופה; עיין לעיל תיקון יז ות' כא; ואולי הוא רומז כאן על סוד הפסוק ויאסף רגליו אל המטה (בראשית מט, לג), עיין אדיר במרום עמ' רצה.

84. ע'י שבת ל, ע"א.

85. ברכות ה, ע"א; ובזהר מקץ ח"א, רא, ע"א; ע"י אדיר במרום ח"א עמ' ניסד, הקרב נגד הנחש ומשמעותו בתיקון.

התקון השלישי, זה [אות] מ' [מאד"ם], משיח, שבו יתקן העולם בסוד שלם.⁸⁶ שעכשו: מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש (קהלת א,ג), שעכשו לא נמצא יתרון לעולם כלל, אלא: מה שהיה הוא שיהיה (שם שם,ט), עד שהשמש תאיר לעולם, וזו השמש שלמטה. אבל לעתיד לבוא: יהיה אור חלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבועתים וגו' (ישעיה לכו), [שבועתים] – אלו שבועה ימים שלמעלה, שהם מדרגות עליונות קדושות שיתקנו על ידי המשיח.⁸⁷ שנאמר בו: ונחה עליו רוח יהוה וגו' (שם יא,ב), זה חכמה סתימאה,⁸⁸ שמשם יתקנו הדברים בתקון שלם, להשלים הדיוקן הזה כמו שראוי.

והנה אליהו הנביא הנאמן בא, פתח ואמר: רבי רבי, בודאי שבועים שרים [של האמות] נשברים בשבועים תקונים אלו שלך.⁸⁹ ועל אותו זמן פתוב: אין כמוך באלהים יהוה וגו' (תהלים פו,ח), שהרי ע' [תקונים] אלו מע' ניצוצות של אלהים יוצאים ודאי. והשכינה היא כו"ם,⁹⁰ וזה [כמנין] אלהי"ם, שבו יי"ן

תקונא תליתאה דא מ' משיח דבה יתפן עלמא ברזא שלים. דהשתא מה יתרון לאדם בכל עמלו שיעמל תחת השמש (קהלת א ג). דהשתא לא אשתכח יתרוןא לעלא [נ"א: לעלמא] לעלמא כלל, אלא מה שהיה הוא שיהיה, עד דשמשא נהיר לעלמא, ודא שמש דלתתא. אבל לזמנא דאתי והיה אור חלבנה כאור החמה ואור החמה יהיה שבועתים וכו' (ישעיה ל כו). אלין שבע יומין דלעלא דאנון דרגין עלאין קדישין דיתפן במשיח, דאתמר בה ונחה עליו רוח ה' וכו' (שם יא ב) דא חכמה סתימאה דמתמן יתתקנון מלין בתקונא שלים לאשתלמא דיוקנא דא בדקא חזי.

והא אליהו נביאה מהימנא אתי פתח ואמר, ר' ר' ודאי שבועין רבדין מתברין בע' תקונין אלין דילך. בההוא זמנא פתיב אין פמוד באלהים ה' וכו' (תהלים פו ח). דהא ע' אלין מע' ניצוצין דאלהים נפקין ודאי. ושכינתא איהי כו"ם ודא אלהי"ם דבה יי"ן דאיהו ע'

86. עי' לעיל הערה 55.

87. ע"פ הפסוק ישעיה שם: ונחה עליו רוח ה' (1) רוח חכמה (2) ובינה (3) רוח עצה (4) וגבורה (5) רוח דעת (6) ויראת ה' (7) עי' ת"ז תי' ס"ט, ק"ז, ע"א; ושם ביאר שבע המדרגות.

88. עי' אדרא רבא, ח"ג רל, רע"ב, אדיר במרום ח"ב, מאמר חלום דניאל עמ' יד; עי' לעיל הקדמה. ושם באדיר במרום: רוחו של משיח באה מצד חכמה סתימאה.

89. עי' לעין תיקון נ.

90. עי' ת"ז תי' כא, סא, ע"א.

שְׁהוּא [בְּמִנְיָן] ע' נִיצוּצוֹת שְׁלוֹ.⁹¹ וְזֶה כּוּס שֶׁל בְּרָכָה.⁹² שְׁהִירִי בְּשַׁעַת שְׁנִמְצָאת [הַשְׂכִּינָה] בְּתִקּוּן, אִז מִתְמַלֵּאת הַרְבֵּה בְּרָכוֹת מְלֻמָּעָה.⁹³ אָבֵל בּוֹמֵן שְׁאֵלוֹ הַשְּׂרִים [שֶׁל הָאֲמוֹת] מִתְחַזְּקִים לֵאחֹזֹ בָּהּ, אִז נִקְרָאת: כּוּס פָּגוּם, וְזֶה [מָה שְׁאֲמָרוּ]: לֹא רָאוּ לְבָרֵךְ עָלָיו.⁹⁴ וְעַל כּוּס שֶׁל בְּרָכָה צְרִיכִים כּוּס פָּגוּם תְּקוּנִים, וְנִתְבָּאֵר שֶׁהֵם עֲשֶׂה עֲשֶׂה דְבָרִים, וְהַעֲמָדוּ בְּמִקּוֹמָם.⁹⁵ אוֹלָם אֲרֻבָּעָה מִהֶם, הֵם כְּלָלוֹת שֶׁל הַכֹּל. וְהֵם [רְאִישֵׁי תִבּוֹת] חֲמִשָּׁה [חֵי, מְלֵא, שְׁמִיפָה, וְהִדְחָה].⁹⁶ שְׁתֵּלִימִים בְּאַרְבַּע אוֹתִיּוֹת שֶׁל אֲדָנִי, [וְכִבְר] נִתְבָּאֵרוּ [הַדְּבָרִים]. אָבֵל עֲכָשִׁי צִדִּיק לְפָרֵשׁ אוֹתָם בְּסוּד שֶׁל הַנְּאֻלָּה, לְגַלּוֹת אוֹר הַנְּאֻלָּה לְיִשְׂרָאֵל. אֲרֻבָּע תְּקוּנִים הֵם, וְהֵם [ר"ת] חֲמִשָּׁה [חֵי, מְלֵא, שְׁמִיפָה וְהִדְחָה]. וְסוּד הַדְּבָר [שֶׁל חֲמִשָּׁה], הַשְׂכִּינָה הִיא [כְּנֻגָּה אוֹת] ה',⁹⁷ וְהִיא אוֹת רְבִיעִית לַיהוָה. לְפִיכָךְ הֵם [נִקְרָאִים] חֲמִשָּׁה, וְהֵם ד' [בְּמִסְפָּרָם].

נִיצוּצֵין דִּילָה. וְדָא כּוּס שֶׁל בְּרָכָה. דְּהָא בְּשַׁעְתָּא דְקִנְיָמָת בְּתִקּוּנָא, כְּדִין אִמְתְּלִיָּאת כְּמָה בְּרָכָאן מְלֻעָלָא. אָבֵל בְּזִמְנָא דְאֵלִין רְבִירְבֵן מִתְתַּקְּפִין לְאַתְאַדָּא בָּהּ, כְּדִין אִתְקָרִי כּוּס פָּגוּם, וְדָא לֹא אִתְחַזִּי לְבְּרָכָא עָלָה. וְכוּס שֶׁל בְּרָכָה כְּמָה תְּקוּנִין צְרִיכִין לֵה וְאַתְמָרוּ דְאֲנוּן עֲשֶׂה דְבָרִים, וְאַתְוָקְמוּ בְּאַתְרֵיהוֹן. אָבֵל ד' אֲנוּן כְּלָלָא דְכָלָא. וְאֵלִין חֲמִשָּׁה (ת"ז תי" מ"ז פה:) דְתִלִּין בְּד' אֲתוּן דְאֲדִנִּי וְאַתְפָּרְשׁוּ. אָבֵל הָכָא אֲצִטְרִיד לְפָרֵשׁ לִוֵן בְּרִזָּא דְפִרְקָנָא, לְגַלּוֹת נְהִירוֹ דְפִרְקָנָא לְיִשְׂרָאֵל. ד' תְּקוּנִין אֲנוּן וְאֲנוּן חֲמִשָּׁה. וְרִזָּא דְמִלָּה שְׂכִינְתָּא אִיהִי ה' וְאִיהִי אֶת רְבִיעִיָּה לַיהוָה. בְּגִין כֹּךְ חֲמִשָּׁה אֲנוּן וְאֲנוּן ד'.

91. ע' נצוצות הן שבע נקודות שיש בשם אלהים, וכל נקודה כוללת עשר, הרי שבעים; עי' אדיר במרום עמ' שמד: "ומן הע' נקודות דאלקים יוצאים אח"כ ע' אומות, כי הם בסוד הניצוצין דאלהים שמשם לבד יוצאים האומות".

92. עיי"ש בתיקוני זוהר; בברכות נא, ב; נה, א; פסחים קז, א, ועוד.

93. עי' זהר חדש רות קו, ע"א.

94. ירושלמי ברכות פ"ז ה"ה, ועי' שו"ע או"ח סי' קפב, ס"ג.

95. ברכות נא ע"א; פסחים קה, ב; שבת עו, ב; ועי' גם זהר תרומה ח"ב, קנז, ע"ב.

96. עי' ת"ז תי" מז, פה, ע"א ושם: "ובגלותא לית לן אלא ארבעה ח" מ'לא שטיפה ה'דחה וסימנין חמשה ואינון מסטרא דאת ה' דאיהי רביעית לחושבנא".

97. עיי"ש; עי' לעיל תי' יג, ד"ה ואית שיר המעלות; ר' תפלות לפנות המרכבה; תקט"ו תפלות ת' א; ת' כ, ת' כז, ועוד.

תקונא קדמא ח'י. מסטרא צדיק דאיהו ח'י העולמים. דהא בזמנא אחרא פד רברבין מתפקפון בה, אתמר בה הושיבני במחשבים פמתי עולם (שם קמג ג). אבל מסטרא דא איהו ח'י. ועוד, ח'י מסטרא דאימא ודא אלהים ח'י"ם, ואימא מסטרא דחיים נטלת ואיהו אלהים חיים ודא אקי"ק יהו"ה אקי"ק. ועוד, חיים מסטרא דחכמה, דבה החכמה תחיה בעליה (קהלת ז יב). וכד נחית לאימא איהי ח'י"ם פגונא דא יו"ד ק"י וא"ו ק"י וה' אתון דאלהים. לבתר מתפרשן דרגין ומ"י אשתאר לעלא ואלין ג' שערי בינה. י"ח נחתין לתתא בנוקבא. פדין איהו יין ח'י פדקא יאות.

תקונא קדמא ח'י. מסטרא צדיק דאיהו ח'י העולמים. דהא בזמנא אחרא פד רברבין מתפקפון בה, אתמר בה הושיבני במחשבים פמתי עולם (שם קמג ג). אבל מסטרא דא איהו ח'י. ועוד, ח'י מסטרא דאימא ודא אלהים ח'י"ם, ואימא מסטרא דחיים נטלת ואיהו אלהים חיים ודא אקי"ק יהו"ה אקי"ק. ועוד, חיים מסטרא דחכמה, דבה החכמה תחיה בעליה (קהלת ז יב). וכד נחית לאימא איהי ח'י"ם פגונא דא יו"ד ק"י וא"ו ק"י וה' אתון דאלהים. לבתר מתפרשן דרגין ומ"י אשתאר לעלא ואלין ג' שערי בינה. י"ח נחתין לתתא בנוקבא. פדין איהו יין ח'י פדקא יאות.

אבל בשעתא דאנון רברבין מתדבקן, פדין יינא דא אתהדר דמא סומקא, דאתמר בה ולא תשים דמים בביתך (דברים כב, ח), ואז פדם זה הם

אבל בשעתא דאנון רברבין מתדבקן, פדין יינא דא אתהדר דמא סומקא, דאתמר בה ולא תשים דמים בביתך (דברים כב, ח), ואז פדם זה הם

98. הקדמת ת"ז טו ע"ב.

99. עי' זהר ויחי ח"א רכז, סע"ב.

100. שכן חיים בגי' חכם; עי' ג"כ פירוש אוצרות חיים לרמח"ל, גנזי רמחל, ס' לב.

101. עי' ת"ז תי' כא, סז, ע"ב; אדיר במרום ח"א עמ' רכז: "כי יסוד אבא הוא שלום רב, ובאמת מכאן נמשכין החיים כידוע, בסוד והחכמה תחיה בעליה"; עי' אוצרות רמח"ל, דברים, סוף וילך.

102. עי' זהר משפטים ח"ב, קיז, ע"א, ועוד.

103. עי' מבוא שערים נד, ע"ב.

מתחזקים, כמו שנאמר בהם: אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם (תהלים נה, כד), וס"מ נאמר בו¹⁰⁴: שופך דם האדם באדם דמו ישפך (בראשית טו), שהוא שופך דם של אדם הראשון וגרם לו מות.¹⁰⁵ וזה דם של חנה שפרסה נדה,¹⁰⁶ ומכאן נמשך מות לכל העולם.¹⁰⁷ ולפיכך [אומר הפסוק]: באדם דמו ישפך [דהיינו שעל ידי האדם ישפך דמו של ס"מ, ואדם] זה מלך המשיח, [שגם הוא מתקין אדם] אדם ד'ור מ'שיח.

וזה סקילה שעושים לו [לס"מ, כלומר, בכל אחד מד' תקוני הכוס עושים לו אחת מד' מיתות, כדלקמן], בא' של אדנ"י.¹⁰⁸ מצד של חכמה [א' של אדנ"י רומז [לחכמה] - תקיעה¹⁰⁹ [כמו שכתוב]: והוקענום ליהודה (שמואל ב' כא, ו), שפמה אבנים גורקו בו [בס"מ]. והשכינה היא [אות] י' [כמו] אבן,¹¹⁰ מצד של חכמה. בדרך כתוב: ויבחר לו חמשה חלקי אבנים מן הנחל (שמואל

(דברים כב ח). וכדין אנון בהאי דמא מתתקפן, דאתמר בהו אנשי דמים ומרמה לא יחצו ימיהם (תהלים נה כד). וס"מ אתמר בה שופך דם האדם באדם דמו ישפך (בראשית ט ו). דאיהו שפיך דמא דאדם קדמא וגרים לה מותא. ודא דם דחיה דפרסת נדה, ומנה אתמשכת מותא לכל עלמא. ובגין כך באדם דמו ישפך, דא מלכא משיחא אדם דוד משיח.

ודא סקילה דעבדין בה בא' דאדנ"י. מסטרא דחכמה תקיעה, והוקענום לה' (שמואל ב' כא ו). דכמה אבנין אזדקן בה. ושכינתא איהי י' אבן מסטרא דחכמה. בדרך פתיב ויבחר לו חמשה

104. בזהר פקודי ח"ב רמג, ע"א.

105. עי' ת"ז תי' סט, קיח, ע"ב.

106. עי"ש סוף ע"ב.

107. עי' זהר בראשית ח"א לו, ע"א.

108. עי' לעיל סוף תי' יג, ובזהר צו ח"ג לג, ע"א.

109. ד' תקיעות תשר"ת הם כנגד ד' מיתות ותקיעה כנגד סקילה.

110. עי' ת"ז תי' כא, מט, ע"א, ובתי' יב, לו, סע"א.

111. זהר פנחס ח"ג רמ"ג ע"ב, עיין לעיל תי' מד, תי' נה, תי' נו, עי' שם מקורות נוספים.

ובהו ותטבע האבן במצחו (שם שם מט)
לאפלא לה מפל דרגין דבעי
לאתאחדא בהו.

א' (ז,מ), ומהן: ותטבע האבן במצחו
[של הפלשתי] (שם שם מט), להפיל
אותו [הס"מ] מפל המדרגות שרצה
לאחז בהם.

חלקי אבנים מן הנחל (שם א י
מ).

וכל דא ביינא דא דאתמר בה פי כוס
בנד ה' ויין חמר מלא מסך ויגר וכו'
(תהלים עה ט). ויין חי אתחזי לברכא
עלה. ואצטריך למרמא בה מיא ודא
ימינא, דהכי אתחזי לברכה ודאי.
ואימתי יהבין בה מיא. אלא בשעתא
דמטאן לויברכת את ה' אלהיך (זוהר ח"ג
קפט:). ודא ברכה ודאי לבסמא לה
בימינא. אבל יינא אחרינא, זין המשפר
דלא קביל מיא, ולא מברכין עליה. אבל
דא ויין ישמח חיים (קהלת י יט) בחיים
דאלהים חיים כמה דאתמר.

וכל זה ביון [דם] זה, שנאמר בו: כי
כוס [השכינה] ביד יהוה ויין חמר¹¹²
מלא מסך ויגר וגו' (תהלים עה ט), ויין
חי ראוי לברך עליו. וצריך להוסיף בו
מים,¹¹³ וזה ימין [פחי' מים],¹¹⁴ שפך
ראוי לברך עליו ודאי. ואימתי נותנים
בו [ביון] מים? אלא בשעה שפוגעים
ל[פסוק]: וברכת את יהוה אלהיך.
(דברים ח,י), וזה ברכה ודאי, להמתיק
אותו בימין. אבל זין אחר [הוא] זין
המשפר, שלא קבל מים, ולא מברכים
עליו. אבל על זה [שיש בו מים, כתוב]:
זין ישמח חיים (קהלת יט), [דהיינו]
חיים של אלהים חיים, כמו שנכתבאר.

תנינא מלא. ודא מלא ברפת ה' (דברים
לג כג). דבגלותא אתמר ובעירום ובחסר
כל (שם כח מח). דהא שכינתא בזמנא
דקימת באתרה, אתקשטת בכמה

[תתקוין] השני [של תפוס] - מלא.¹¹⁶
וזה [מה שכתוב]: מלא ברפת יהוה
(דברים לג,כג), שפגלות [בקללות]
נאמר: ובעירום ובחסר כל (שם כח,מח),
שהרי בזמן שהשכינה נמצאת במקומה,

112. יין חמר אינו כיון חי, והוא בחי' ס"מ עי' זהר פקודי רמו, סע"ב, "ויגר" - שישפך היין הרע.

113. ענין המזיגה, כדי למתק הדינים של אימא עי' ברכות ג, ע"ב; זהר בלק קפט, סע"א, וע"ב.

114. זהר ויחי ח"א, רמה, ע"א.

115. שו"ע או"ח קפ"ג ס"ב, ובזהר בלק שם.

116. עי' תקט"ו תפלות, ת' שכח; ת' קי: "מלא ברכת ה' - וזה ברכת ה' היא תעשיר להחזיר מעני לעין, וכן כוס של ברכה שצריך לשים עיניו בו...".

מִתְקַשְׁטֵת בְּהִרְבֵּה קְשׁוּטִים,¹¹⁷
וּמִתְמַלֵּאת בְּכֶמֶה בְּרִכּוֹת.¹¹⁸ אֲכַל
בְּשִׁעָה שְׂיוּצֵאת לַחוּץ [בְּגָלוֹת], פּוֹשְׁטֵת
מַעֲלִיָּה כָּל אוֹתָם קְשׁוּטִים, וְנִחְסְרִים
מִמֶּנָּה כָּל אוֹתָם אוֹרוֹת עֲלִיוֹנִים, הַכֹּל
בְּגִלְל הַסְטֵרָא אַחֲרָא [כְּדִי] שְׁלֹא תִהְיֶה
מִיָּהּ. אֲכַל בְּזִמְן שֶׁהָיָה מִתְקַנֶּת בְּתַקּוּן
נָאֵה כְּרָאוּי, אִזּוּ מִתְמַלֵּאת בְּכָל. אִזּוּ
[כְּתוּב]: לֹא תִחְסֹר כָּל בְּהָ (שָׁם ח,ט),
וְאִין בְּהָ פָּגָם.

וְעוֹד, הַשְׂכִּינָה בְּגָלוֹת הִיא אֵלֶם, שְׁנֵאמַר
כְּהָ: נֶאֱלַמְתִּי דּוּמִיָּה¹¹⁹ (תְּהִלִּים לט,ג).
לְמַה? אֵלֹא בִּיּוֹן שְׁתַּקּוּל פֶּרֶשׁ מִמֶּנָּה¹²⁰
אִזּוּ תִדְבּוֹר נֶאֱלֵם. אֲכַל בְּזִמְן שְׁתַּקּוּל
יִתְחַבֵּר כְּהָ [בְּשְׂכִינָה],¹²¹ אִזּוּ הִיא
מִתְמַלֵּאת מִהִרְבֵּה סְגֻלוֹת,¹²² וְנִקְרָאת:
סְגֻלַּת מַלְכִּים (קְהֵלֶת ב,ח).¹²³ וְזֶה [סוּד
הַפֶּסוּק]: פּוֹם מִמְלָל רַבְרָבָן¹²⁴ (דְּנִיָּאל
ו,ח). וְעוֹד נֶאֱמַר כְּהָ¹²⁵: אַחַת דְּבַר
אֱלֹהִים שְׁתִּים זֵו שְׁמַעְתִּי (תְּהִלִּים סב,יב),
לְפִיכֵךְ מָלֵא.

קְשׁוּטִין וְאַתְּמַלִּיאת מִכֶּמֶה בְּרִכָּאָן. אֲכַל
בְּשִׁעָתָא דְנִפְקַת לְבַר, פְּשֻטָּת מַעֲלָה כָּל
אֲנוּן קְשׁוּטִין, וְכָל אֲנוּן נְהוּרִין עֲלֵאִין
אֲתַגְרִיעוּ מִנָּה, כֹּלָא בְּגִין סְטֵרָא אַחֲרָא
דְּלֹא תִתְהַבֵּי מִנִּיהוּ. אֲכַל בְּזִמְנָא
דְּאַתְתַּקְנַת בְּתַקּוּנָא בְּדָקָא יָאוֹת, כְּדִין
אַתְּמַלִּיאת בְּכָלָא. כְּדִין לֹא תִחְסֹר כָּל בְּהָ
(שָׁם ח ט) וְלִית בְּהָ פָּגִימוּ.

וְעוֹד, שְׂכִינְתָּא בְּגִלְוֵתָא אִיהִי אֵלֶם,
דְּאַתְמַר כְּהָ נֶאֱלַמְתִּי דּוּמִיָּה (תְּהִלִּים לט
ג). אֲמַאי? אֵלֹא בְּגִין דְּקוּל אֲתַפְּרֵשׁ
מִנָּה, וּכְדִין דְּבּוֹר אֲתַאֲלֵם. אֲכַל בְּזִמְנָא
דְּקָלָא אֲתַחַבֵּר כְּהָ, כְּדִין אֲתַמַּלִּיאת אִיהִי
מִכֶּמֶה סְגֻלָּאָן וְאַתְקִרִיאת סְגֻלַּת מַלְכִּים
(קְהֵלֶת ב ח). וְדָא פּוֹם מִמְלָל רַבְרָבָן
(דְּנִיָּאל ז ח) דְּאַתְמַר כְּהָ אַחַת דְּבַר אֱלֹהִים
שְׁתִּים זֵו שְׁמַעְתִּי (תְּהִלִּים סב יב) בְּגִין כְּדִין
מָלֵא.

117. עי' הקדמת זהר בראשית ח"א, ב, ע"א.

118. עי' זהר ויחי, ח"א רלג, ע"ב.

119. עי' ת"ז תי' סט, קה, ע"א; עי' לעיל תי' יג, ד"ה: קם אליהו נביאה; תי' מו, עי' שם מקורות נוספים; תקט"ו תפלות ת' קנב, שיז, שכח ועוד.

120. עי"ש שפרש ממנה קול דודה.

121. עי"ש, שהוא זמן שיבוא המשיח.

122. ת"ז בהקדמה י, ע"א.

123. ת"ז מזהר חדש קנו, ע"א.

124. השכינה נקראת פה, עי' ת"ז מזהר חדש קעא, ע"ב; עי' מפתחות; עי' אוצרות רמח"ל דברים, האיזני: "ותשמע הארץ - שגם נוק' תקבל הארת אי', בסוד "פום ממלל רברבן".

125. בת"ז תי' לח, עט, ע"א.

בְּזֶמַן הַהוּא [שְׁהִשְׁכִּינָה מִתְּמַלְאָת] מִתְּרוֹקֶנֶת בְּגִגְדָה הַסְטָרָא אַחְרָא הַטְּמֵאָה, וְזֶה [סוּר] שְׁכָרִים [בְּגִגְדֵי מִיתָה שְׂרִיפָה שְׁבֹאֲרֵבַע מִיתוֹת], מִצַּד שֶׁל ד' שֶׁל אֲדֹנָי. שְׁעָלוּ [פְּתוּב]: וְשֹׁכֵר תִּשְׁכֹּר מִצְבְּתֵיהֶם¹²⁶ (שְׁמוֹת כג, כד). שְׁכֻמָּה אֱלִילִים וְצִלְמִים נִמְצְאִים בְּמִדְרָגוֹת [הַטְּמֵאָה], וּמִתְחַבְּרִים אֵלָּה לְאֵלָּה, צִלְמֵי בְּרוּל חֲזָקִים מְאֹד. [אוֹלָם] בְּזֶמַן שְׁאוֹתָהּ אֵשׁ עָלְיוֹנָה¹²⁷ תֵּאָחַז בָּהֶם, כָּלֶם יִשְׁכְּרוּ וְיִפְּלוּ אֲבָרִים אֲבָרִים. וְזֶה [מָה שְׁכָּתוּב]: וְאֲבָנָא דִּי מַחַת לְצִלְמָא¹²⁸ (דְּנִיָּאל ב, לה), לְאַחַר מִכָּן תִּתְחַזֵּק אֵשׁ זוֹ. וְכֵּה: לְהִבָּה תִּלְהַט רְשָׁעִים (תְּהִלִּים קו, יח), שְׁנֹאמֵר עָלֶיהָ [תִּלְהַבָּה]: וְהִיָּה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהִבָּה וּבֵית עֵשָׂו לְקֵשׁ (עוֹבְדִיָּה א, יח), בְּאוֹתוֹ זֶמֶן: הוֹבֵד גְּשָׁמָה וְיִהְיֶיבֶת לִיקְדַת אִשָּׁא (דְּנִיָּאל ז, יא) – וְזֶה הִיא שְׂרָפָה לְהַעֲבִיר עַל יְדֵהּ [אֵת הַס"א] מִהָעוֹלָם, בְּלִהְבָּה זוֹ, שֶׁהִיא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף¹²⁹, וְהִיא דִּין חֶזֶק לְשִׁרְוֶף אוֹתוֹ [ס"מ] וְדָאִי.

הַתְּקוּנָה הַשְּׁלִישִׁי [שֶׁל הַכּוֹס] – שְׁמִיפָה. [הַתְּקוּנָה] הַרְבִּיעִי – הַדְּחָה. [וְהֵם בְּגִגְדֵי] ג' שֶׁל אֲדֹנָי כְּמִבְאָר. וְזֶה מִכְּפָנִים [הַדְּחָה] וּמִכְּחוּץ [שְׁמִיפָה], לְתַחַן אֵת הַשְּׁכִינָה [הַכּוֹס] כְּרָאוּי. וְזֶה [בְּגִגְדֵי מִיתוֹת] הָרֵג וְחֶנֶק. וְכָל זֶה [הַשְּׁמִיפָה

בְּהִיּוֹא זְמַנָּא אֲתֵרוֹקִינַת לְקַבְּלָה סְטָרָא אַחְרָא מְסֻבָּא. וְדָא שְׁכָרִים מְסֻבָּא דְד' דָּאֲדֹנָי, דְּבִיָּה וְשֹׁכֵר תִּשְׁכֹּר מִצְבְּתֵיהֶם (שְׁמוֹת כג, כד). דְּכֻמָּה טַעוֹן וְצוּלְמִין קִימִין בְּדִרְגִין, מִתְחַבְּרִין אֵלִין בְּאֵלִין, צוּלְמִין דְּפִרְזוּלָא תְּקִיפִין לְחֻדָּא. דְּבִזְמַנָּא דְּהִיּוֹא אִשָּׁא עֲלָאָה יִתְאַחַד בָּהּ, כָּלֶהּ יִתְבָּרוּן וְיִפְּלוּן אֲבָרִין אֲבָרִין. וְדָא וְאֲבָנָא דִּי מַחַת לְצִלְמָא, לְכַתֵּר אֲתֵתְקַף אֵשׁ דָּא. וְכֵּה לְהִבָּה תִּלְהַט רְשָׁעִים (תְּהִלִּים קו, יח) דְּאֲתֵמַר בֵּה וְהִיָּה בֵּית יַעֲקֹב אֵשׁ וּבֵית יוֹסֵף לְהִבָּה וּבֵית עֵשָׂו לְקֵשׁ (עוֹבְדִיָּה א, יח). בְּהִיּוֹא זְמַנָּא וְהוֹבֵד גְּשָׁמָה וְיִהְיֶיבֶת לִיקְדַת אִשָּׁא (דְּנִיָּאל ז, יא). וְדָא שְׂרָפָה לְאַתְעַבְרָא בֵּה מְעַלְמָא, בְּלִהְבָּה דָּא דְּאִיָּהּ מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף [אצ"ל: מ"ב], דִּינָא תְּקִיפָא לְאַתְקִדָּא בֵּה וְדָאִי.

תְּקוּנָא תְּלִיתָאָה שְׁמִיפָה. רְבִיעָאָה הַדְּחָה. בְּנ"י דָּאֲדֹנָי וְאוֹקְמוּהָ. וְדָא מִכְּפָנִים וּמִכְּחוּץ לְאַתְקִנָּא לָהּ לְשְׁכִינָתָא פְּדָקָא יָאוֹת. וְדָא הָרֵג וְחֶנֶק. וְכָל דָּא בְּמִיָּא, דְּאֲתֵמַר בָּהּ וְזִרְקִיתִי עֲלֵיכֶם מִיָּם

126. עי' ת"ז תי' יב, לו, ע"א, ותי' כא, מט, ע"א.

127. מצד הגבורה השכינה נקראת אש, זהר פנחס ח"ג, רמג, ע"ב.

128. עי' ת"ז תי' כא, סא, עב; עי' אדיר במרום עמ' שנב; דה: והוא בחינת תרח... ואז שיבר צלמי אביו.

129. עי' לעיל תי' יג; רש"י על בראשית ל, כה; יונתן בן עוזיאל שם. וז"ל: "...ואמר יעקב ברוח קודשא, דבית יוסף עתידין למהוי כשלהוביתא לגמרא ית דבית עשו...".

והדחה] במים, שְׁנֵאמַר בָּהֶם: וּרְקָתִי
עֲלֵיכֶם מִיָּם טְהוֹרִים (יחזקאל לו, כה), מִצַּד
שֶׁל חֲכָמָה סְתִימָאָה,¹³⁰ מִיָּם טְהוֹרִים,
שְׁאִין טְמֵאָה מְגִיעָה לְשֵׁם כָּלָל. וּבִזְמַן
שְׁאֵלוֹ [חֲמִים] יתפשטו לְמִטָּה, כָּל
הַמְדַּרְגּוֹת יִטְהָרוּ מִהֶן, וְהַשְׂכִּינָה תִּטְהַר
מִהֶן מִבְּפָנִים, כְּמוֹ שֶׁכָּתוּב: וְטָהְרוּ הָאָרֶץ
(שם לט, טז), אִימָתִי? אֵלֶּא בִשְׁעָה
שֶׁתַּעֲשֶׂה מִיתָה זֶה - הָרֵג - בְּאֲמוֹת
הָעוֹלָם. שֶׁרָק אִזּוּ יִטְהַר הַכּוֹס הַזֶּה כְּמוֹ
שְׁרָאוֹי. וְזֶה [סוּד] תְּרוּעָה - תְּרוּעַת
מַלְחָמָה,¹³¹ בְּחֶרֶב¹³² שְׁהוּא [סוּד] רִי"ו,
[כְּמוֹ בְּפָסוּק]: וְחֶרֶב¹³³ [בְּגִימָטְרִיָּה רִי"ו]
פִּיפִיּוֹת בִּידֵם (תהלים קמט, ו), שְׁיוּצָא
מִחֲכָמָה סְתִימָאָה. וּבִזְוֹ הַחֶרֶב הַחֲזָקָה
יִהְיֶה כָּלָם וְדָאִי.¹³⁴ וְזֶה מִבְּפָנִים [כְּנֶגֶד
הַדְּחָה שְׁמִבְּפָנִים].

אֲחֵר כִּד יַעֲשֶׂה בָּהֶם חֲנֻקָּה, לְשַׁקֵּעַ אוֹתָם
בְּזִבְלָם.¹³⁴ וְסוּד הַדְּבָר: וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפָגְרֵי
הָאֲנָשִׁים וְגו' [הַפְּשָׁעִים בִּי] (שְׁעִיָּה
סו, כד), שְׁהָרִי אִזּוּ יִשְׁתַּקְּעוּ כָּל הָאֲמוֹת,
רִשְׁעֵי הָעוֹלָם, בְּצַד הָרַע שְׁלָהֶם [דְּהִיּוּנֵי
הַס"א], וַיִּקְבְּרוּ בְּנֻקָּב שֶׁל תְּהוֹם רַבָּה,¹³⁵
עַד שֶׁיַּעֲבִרוּ מִן הָעוֹלָם לְגִמְרִי.

טְהוֹרִים (יחזקאל לו כה) מִסְטָרָא דְחֲכָמָה
סְתִימָאָה, מִיָּם טְהוֹרִים דְּלִית מְסָאָבוּתָא
מִטִּי תַמָּן כָּלָל. וּבִזְמַנָּא דְאֵלִין יתפשטון
לְתַמָּא כָּלָהוּ דְרָגִין יתדפון בָּהוּ.
וּשְׂכִינְתָא תתדפי בָּהוּ מִלְגוּ, דְכָתִיב
וְטָהְרוּ הָאָרֶץ (שם לט טז). אִימָתִי. אֵלֶּא
בִשְׁעָתָא דִּיתַעְבִּיד קְטָלָא דָּא הָרֵג בְּאֲמִין
דְּעִלְמָא. דָּהָא כְּדִין יתדפי כְּסָא דָּא
כְּדָקָא יֵאוּת. וְדָא תְרוּעָה, תְרוּעַת
מַלְחָמָה, בְּחֶרֶב דְּאִיהוּ רִי"ו וְחֶרֶב¹³³
פִּיפִיּוֹת בִּידֵם (תהלים קמט ו) דְנִפְיָק
מִהָאִי חֲכָמָה סְתִימָאָה. וּבִהָאִי חֶרֶבָא
תְקִיפָא יתקטלון כָּלָהוּ וְדָאִי. וְדָא
מִבְּפָנִים.

לְבַתֵּר חֲנֻקָּה יתַעְבִּיד בָּהוּ, לְשַׁקֵּעַ אֵלֶּה
בְּזִבְלָם. וַרְזָא דְמִלָּה וַיֵּצְאוּ וַרְאוּ בְּפָגְרֵי
הָאֲנָשִׁים וְכו' (ישעיה סו כד). דָּהָא כְּדִין
יִשְׁתַּקְּעוּ כָּלָהוּ אֲמִין חֲיָבִין דְּעִלְמָא
בְּסִטְרָא בִישָׂא דְלֵהוּן, וַיִּתְפַּכְּוּ בְּנוֹקְבָא
דְתֵהוּמָא רַבָּא, עַד דִּיתַעְבְּרוּן מַעֲלָמָא
לְגִמְרִי.

130. חכמה סתימאה של אריק, עי' ת"ז תי' סט, ק"י ע"ב; עי' אדיר במרום עמ' קלה.

131. עי' ת"ז תי' כא, מח, סע"ב; מט, רע"א.

132. חרב היא אחד מכלי המלחמה ורומזת על מיתת הרג (תיקון השלישי שאנו עסוקים בו).

133. כל אומות העולם שלא ילכו אחרי ישראל, ועי' זהר אחרי מות ח"ג, ס"ב, ע"א.

134. עי' סנהדרין נב ע"ב, משנה: "מצוות הנחנקין - היו משקיעין אותו בזבל עד ארכובותיו, ונותן סודר קשה לתוך הרכה, וכורך על צווארו, זה מושך אצלו וזה מושך אצלו עד שנפשו יוצאת".

135. עי' זהר נשא ח"ג קכב, רע"א.

עד כאן תקוני חפזים, [כדי] להתברר
כמו שראוי, בחיים הנמשכים מלמעלה
[מח"ס]. וזה סוד: לפני שמש ינון שמו
(תהלים עב, ז), שכתב תקדוש ברוך הוא
התקין למלך המשיח בשמות שלו לפי
המדרגות העליונות. [ועל דרך זה]: עד
פי יבא שיל"ה (בראשית מט, י), אז יזכו
ישראל לחיים עליונים, במנוחה של
הכל. אשרי חלקם של ישראל בעולם
הזה ובעולם הבא.

עד הכא תקוני פסא להתברר בדיקא
יאות, בחיים דאיתמשכן מלעלא. ורזא
דא לפני שמש ינון שמו (תהלים עב, ז).
דהכי אתקין לה קדשא בריך הוא
למלכא משיחא בשמיהן דילה לפום
דרגין עלאין. ובה עד פי יבא שיל"ה
(בראשית מט, י). כדין יזכון ישראל לחיים
עלאין בניחא דכלא. זכאה חולקהון
דישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

ליל ט"ז בניסן

[אלהיו הנביא] פתח ואמר, רבי, רבי:
בראשית ברא אלהים את השמים ואת
הארץ וגו' (בראשית א, א), ולכל היד
החזקה וגו' (דברים לז, ב), כאן תלויים
הדברים, אלו כנגד אלו, בסודות
עליונים ודאי. דיוקן עליון שכולל הכל,
[דהינו] כל הדיוקנאות, זה אדם,¹³⁶
כשהוא מתחלק לארבע חיות, שהם
[כנגד] ראיה שמיעה ריח דבור.¹³⁷
מבחי, הם ארבע אותיות של אדנ"י,¹³⁸
וזה [כמנין] היכל¹³⁹ מצד הגוף. אכל
בפנימיות הם יהו"ה, מצד של הנשמה.

פתח ואמר ר' ר' בראשית ברא אלהים
את השמים ואת הארץ וכו'. ולכל היד
החזקה וכו' (דברים לד, יב). הכא תלין
מלין אלין לקבל אלין ברזין עלאין
ודאי. דיוקנא עלאה דכליל (כלא) כל
דיוקנא דא אדם, בד' חיון אתפרש,
דאנון ראיה שמיעה ריח דבור. מלכר
אנון ד' אתון דאדנ', ודא היכל מסטרא
דגופא. אכל מלגו אנון יהו"ה מסטרא
דנשמתא.

136. עי' זהר יתרו ח"ב, פ, ע"ב, כסא הכבוד, אריה שור נשר, אדם כולל כולם וכו'.

137. עי' ת"ז תי' ע, קב, ע"א; קל"ח, פתח לא"ב, והנושא שם הוא אדם קדמון וענפיו - רשר"ד (ראיה, שמיעה, ריח, דיבור).

138. עי"ש קכה, ע"ב.

139. שם תי' יח, לב, ע"א; בדרוש ט"ב בשבט, אוצרות רמח"ל: "שהם ב' השמות, שם יהו"ה מבפנים ושם אדנ"י לחוץ, שהיא היכל שלו; עי' מפתחות שכינה - היכל.

ועוד, אדם אֵיהו עֲלָמָא, דְּאֵיהו שְׁלִישׁ יָם שְׁלִישׁ מְדָבָר, דְּלָפָא אֵיהו יָמָא, דְּתַמָּן דְּמָא קָאִים, וּמִנָּה נָפִיק לְכָל סָטֵר. וּבִהּ כָּל הַנְּחָלִים הַלְכִים אֶל הַיָּם וְכו' אֶל מְקוֹם שֶׁהַנְּחָלִים הוֹלְכִים (קהלת א ז). שְׁלִישׁ מְדָבָר, אֲלִין בְּנֵי מַעֲיָם דְּתַמָּן קִימַת זִהְמָא לְנִפְקָא לְבָר. יָשׁוּב דָּא מִחָא וְרָאָה דְּתַמָּן נִשְׁמַתָּא מִתִּישְׁבָּא לְמִלְפָּא [אצ"ל: לְמִלְאָה] בְּדָקָא יָאוּת.

ועוד, בגוף נמצאים שרטוטים, ¹⁴² ונראים [על ידיהם] עליונים ותחתונים. עליונים – מצד של הגוף, וכל המעשים שנעשו במשך ששה ימים [של בראשית] הכל בסוד אדם קימים. ¹⁴³ לפיכך בסוף [מעשה בראשית] כתוב: נעשה אדם (בראשית א, כו), שהרי כל מה שנברא, הכל בסוד של אדם נעשה, וכל יום היה יוצא חלק [ממנו]. ואחר כך, כל [החלקים] התחברו באחד, והוציאו אדם שלם בכל.

ועוד, דגופא תַּמָּן קִימָן שְׁרִטוּטִין וְאַתְחַזִּין עֲלָאִין וְתַתָּאִין. עֲלָאִין מִסְטָרָא דְנִשְׁמַתָּא. תַּתָּאִין מִסְטָרָא דְגּוּפָא. וְכָל עוֹבְדִין דְּאַתְעֵבִידוּ בְּכָל שְׁתָּא יוֹמִין, כִּלְהוּ בְּרָזָא דְאָדָם קִימִין. בְּגִין כִּף בְּסוּפָא כְּתִיב נַעֲשֶׂה אָדָם (בראשית א כו). דְּהָא כָּל מָאִי דְאַתְבְּרִי כְּלָא בְּרָזָא דְאָדָם הָוָה, דִּיהוּ נָפִיק חוּלְקָא לְיוֹמָא. לְבִתֵּר כְּלָא אֶתְחַבֵּר בְּחָדָא, וְאַפִּיקוּ אָדָם שְׁלִים בְּכָלָא.

יום ראשון, ¹⁴⁴ [כתוב]: בראשית ברא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְכו'. בְּהֵוָה יוֹמָא אֶתְבְּרִי

יום ראשון, ¹⁴⁴ [כתוב]: בראשית ברא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְכו'. בְּהֵוָה יוֹמָא אֶתְבְּרִי

יום ראשון, ¹⁴⁴ [כתוב]: בראשית ברא אֱלֹהִים אֶת הַשָּׁמַיִם וְכו'. בְּהֵוָה יוֹמָא אֶתְבְּרִי

140. שם תי' ס"ט ק' ע"ב, עיין קנאת ה' צבאות, עמ' ערעז.

141. עי' אוצר המדרשים (אייזנשטיין) עמ' רנג: "תר ישובו של עולם מהלך ת"ק שנה, שליש ים, שליש מדבר, שליש ישוב".

142. עי' ת"ז תי' ע, קכה, ע"א והלאה.

143. עי' זהר לך לך ח"א, צ, ע"ב, ומדרש רבה קהלת פ"א, אות ט'.

144. רבינו מפרש עכשיו הקשר בין ששה ימים של הבריאה והששה חלקים שבאדם.

אור וחֶשֶׁךְ וְדָא גּוּפָא וְנִשְׁמָתָא. אֲבָל תָּא חֲזִי דְכַדִּין הָהּ כִּלָּא מִים בְּמִים, וְדָא גּוּפָא וְנִשְׁמָתָא כִּלָּא מִיָּא דִּלָּא אֶקְרִישׁוּ. וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם, דָּא נְהִירוּ עֲלָאָה דְאַפִּיק עוֹבְדִין לְאַתְרֵיהּ. כְּדִין וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ. וּמִסְטָרָא דְחֹשֶׁךְ תִּלְגֵּן וּמִתְאַחֲדֵן כִּלְהוּ דְאַתְמַר בְּהוּ הִיתָה תְּהוּ וּבְהוּ. וְהִכָּא יֵצֵא ה' דְּתִלְיָא בְּגוּפָא. וְכִלָּא אֲתַפְּרֵשׁ לְסִטְרָהּ, דָּא לָגוּ וְדָא לְבַר.

נִבְרָא אֹר וְחֹשֶׁךְ, וְזֶה גּוּף וְנִשְׁמָתָא.¹⁴⁵ אֲבָל בָּא וִירָאָה, [בְּיוֹם הָרִאשׁוֹן] הִכַּל הָיָה מִים בְּמִים,¹⁴⁶ וְזֶה גּוּף וְנִשְׁמָתָא [שְׁהָיוּ כְּרוּכִים בְּיַחַד], הִכַּל [בְּכַחֲנִית] מִים שְׁלֹא נִקְרְשׁוּ. [וְאַחֵר כָּךְ]: וְרוּחַ אֱלֹהִים מְרַחֶפֶת עַל פְּנֵי הַמַּיִם (שֵׁם שְׁמַב), [וְרוּחַ אֱלֹהִים] – זֶה אֹר וְחֹשֶׁךְ שְׁמוּצִיא הַמַּעֲשִׂים לְפִי מְקוֹמָם.¹⁴⁷ וְזֶה וַיִּבְדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין הַחֹשֶׁךְ (שֵׁם שְׁמַב) – שְׁמַצֵּד הַחֹשֶׁךְ תְּלוּיִם וְאוֹחוּיִם כֹּל אֱלוּ שְׁנַאֲמַר עֲלֵהֶם: [וְהָאֲרִין] הִיתָה תְּהוּ וּבְהוּ [עֲנִין הָרַע].¹⁴⁸ וְכֵאן [כְּנִגְדָם בְּאֲדָם] יֵשׁ יֵצֵר הָרַע שְׁתִּלּוּי בְּגוּף [הָרִמּוּז לְאֲרִין].¹⁴⁹ וְכֹל אֶחָד [הַגּוּף וְהַנִּשְׁמָתָא] פֶּרֶשׁ לְצֵד שְׁלוֹ, זֶה בְּפָנִים וְזֶה בַּחוּץ.

יֹמָא תְּנִינָא וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ. וְדָא צֶלֶם דְּקָאִים בֵּין גּוּפָא וּבֵין נִשְׁמָתָא. וְעוֹד, יְהִי רְקִיעַ וְכוּ' וַיְהִי מִבְּדִיל, דָּא חֲצֵר הַכְּבֵד דְּאַפְסִיק בְּגוּ גּוּפָא בֵּין מִן עֲלָאִין מִסְטָרָא דְה' עֲלָאָה, דְּתַמֵּן אֲבָרִין דְּחִיוֹתָא מִסְטָרָא דְּבִינָה חֲזִי הַמְּלִךְ מִן

יוֹם שְׁנִי, [כְּתוּב]: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי רְקִיעַ (שֵׁם שְׁמַב), וְזֶה צֶלֶם [צוּרָה וְדִיוֹקָן], שְׁנַמְצָא [דְּהִינוּ שְׁמַבְדִּיל] בֵּין הַגּוּף וּבֵין הַנִּשְׁמָתָא. וְעוֹד: יְהִי רְקִיעַ וְגו' וַיְהִי מִבְּדִיל – זֶה חֲצֵר הַכְּבֵד, שְׁמַבְדִּיל בְּתוֹךְ הַגּוּף,¹⁵⁰ בֵּין מִים עֲלִיוֹנִים – מִצֵּד שֶׁל ה' עֲלִיוֹנָה [אִימָא],¹⁵¹ שֵׁשֶׁם יֵשׁ אֲבָרִים [שְׁתִּלּוּיִם בְּהֵם] הַחַיִּים מִצֵּד

145. נשמה כנגד האור המאיר בגוף החשוך, זהר שלח לך קס"ח ע"א; דעת תבונות עמ' נז.

146. עי' זהר בראשית ח"א יז סע"ב, מ' העיקרים, פ' הגאולה. ושם מים במים רמז לתוהו ושם בעולם הנקודים נמצאים שתי הצורות (העליונים והתחתונים), הצורה הרוחנית והצורה הגשמית, עי' קל"ח פתח לט עמ' קמו.

147. עי' זהר ויצא ח"א קנ"ו ע"א.

148. וגם ענין המ"ק, עי' ת"ז תי' נ"ד, פז, ע"ב.

149. ובכן ישנם כאן שני סוגים של רקיע, רקיע הראשון, סוד הפרגוד המבדיל בין כתר עליון לחכמה עליונה, עי' אדיר במרום ח"ב, עמ' עח; ורקיע שני המבדיל בין אימא לשכינה.

150. כך נראה לפי המשך הדברים, שבני מעיים הם מצד השכינה - ה' תתאה.

151. זהר בראשית ח"א, יז, סע"ב.

בינה, חיי המלך, ובין מים תחתונים – בני מעים מצד השכינה (ה' תחתונה), ששם אברים של המזון, מצד השכינה, שלחן המלך.

יום שלישי, [פתוב]: ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים וגו' (שם שם, ט) – אלו מים תחתונים. וזה גוף, שעולה [כלו] להתקשר באותה אות ברית [יסוד] להוציא משם תולדות. בא וראה, בשעה שהגוף נבנה, הכל נבנה כך, [דהינו] על פי הסוד הזה כדי להתקשר לאותו מקום [הברית] להוציא תולדות אחר כך כמו שראוי. לפיכך, יקוו המים וגו', ותראה היבשה – בכללות אחת [הגוף והברית]. ואחר כך: [ויאמר אלהים] תדשא הארץ – אלו האברים שמתחלקים [בגוף] למיניהם, לפי סודות עליונים.

יום רביעי, [פתוב]: יהי מארת ברקיע השמים וגו' (שם שם, יד) – אלו שתי העינים. בסוד של שמש וירח ודאי, ועומדים לבקע בחשכה לחוץ, ואת הכוכבים (שם, שם) – אלו שאר שרטוטים, שנראים בכל צדדי הגוף.

יום חמישי, [פתוב]: ישרצו המים שרץ נפש חיה ועוף (שם שם, כ) – [המים] זו הנשמה,¹⁵² שהרבה מעשים תלויים בה. והרבה מלאכים עליונים נתמנו לשמשה, בנגד כל מעשיה, כמו שראוי.

תמאין בני מעים מסטרא דשכינתא. תמן אברין דמזונא מסטרא דשכינתא שלחן דמלכא.

יומא תליתאה ויאמר אלהים יקוו המים מתחת השמים וכו', אליו מין תמאין. ודא גופא דסליק עלה לאתקשרא בהווא את ברית לאפקא מתמן תולדין. תא חזי בשעתא דגופא אתבני, כלא אתבני הכי ברזא דא לאתקשרא להווא אתר לאפקא תולדין לבתר פדקא חזי. בגין כך יקוו המים וכו' ותראה היבשה בכלל חדא. לבתר תדשא הארץ, ואליו פמה אברין דמתפרשאן לזיניהו לפום רזין עלאין.

יומא רביעאה יהי מארת ברקיע השמים וכו'. אליו תרין עינין. ברזא דשמשא וסיהרא ודאי קימין לבקעא בחשכא לבר. ואת הפוכבים אליו שאר שרטוטין דמתחזין בכל סטריין בגופא.

יומא חמשאה ישרצו המים. דא נשמתא, דכמה עובדין תלין מנה. וכמה ממנו עלאין אתמניאו לשמשא לכל עובדא פדקא חזי לקבליהו.

יום ששי, [פתוב]: תוצא הארץ (וגו')
[נפש חיה למינה] (שם שם, כד), שחרי
המעשים נמצאים [גם] בגוף [וגם]
בנשמה.¹⁵³ וכל המלאכים מצוים כך על
כל המעשים של זה ושל זאת כמו
שראוי.

אחרי הכל [מעשה הבריאה נאמר]:
נעשה אדם (שם שם, כו), בכלל כל אלו
הבריאות שתלויות ממנו. כל זה [הוא
סוד הפסוק] בראשית ברא אלהים וגו'
– זו הבריאה בהתחלה.¹⁵⁴ ואחר כך:
ולכל היד החזקה – זה הפיוס, לחזק
כל הנבראים במקומם, מבפנים ומבחוץ
בראוי.

ועוד, נשמה היא [סוד] אדם.¹⁵⁵
[לעמדה] הגוף, הוא בשר אדם.¹⁵⁶
שעליו [פתוב]: איש איש אל כל שאר
בשרו לא תקרבו לגלות ערוה (ויקרא
יח, ו), [אמנם] החבור הנעשה בקדשה
נאמר עליו: על פן יעזב איש וגו' ודבק
באשתו [והיו לבשר אחד] (בראשית
ב, כד), דבקות מצד הנשמה [שהיא סוד
האיש]. אז: והיו לבשר אחד – בגוף.
אבל חבור שלא פראוי, הוא חבור שלא
נמצאת בו הנשמה, [החבור] הוא בגוף
[בבשר] בלבד. לפיכך, אין הוא חבור

יומא שתיתא תוצא הארץ וכו'. דהא
עובדין קיימין בגופא ובנשמתא. וכלהו
ממנו הכי מתפקדן על פלהו עובדין
דהאי ודהאי פדקא יאות.

במר כלא נעשה אדם, בכלל דכל אליו
ברין דתלין מנה. כל דא בראשית ברא
אלהים וכו' דא בריאה בקדמיתא. לבתר
ולכל היד החזקה, דא סיומא, לאתקפא
פלהו ברין באתריהון מלגו ומלבר
פדקא חזי.

ועוד, נשמתא איהי אדם. גופא בשר
אדם. בה איש איש אל כל שאר בשרו
לא תקרבו לגלות ערוה (ויקרא יח ו).
דחבורא דאתעביד בקדשא אתמר בה
על פן יעזב איש וכו' ודבק באשתו,
דבקוּתא מסטרא דנשמתא. פדין והיו
לבשר אחד בגופא. אבל חבורא דלאו
פדקא יאות, חבורא לא אשתכח
בנשמתא אלא בגופא לחוד. בגין כך

153. שאין מעשה לנשמה בלא הגוף, עי' ת"ז תי' ס"ז, צח, ע"א.

154. בראשית זה מאמר ראשון, נעשה אדם בצלמנו, זה הסיומא, כנגד הפסוק האחרון של התורה: ולכל היד החזקה.

155. עי' זהר יתרו ח"ב, עו, ע"א.

156. עי' זהר בראשית ח"א, כ, ע"ב.

כָּלֵל. וְהַמְּזוֹר, הוּא זֶה שֶׁיוֹצֵא מִחִיבֵי כְּרִיתוֹת, שְׁאִין שֵׁם חֲבוּר כָּלֵל, וְאֵלּוּ הֵם אֲמוֹת הָעוֹלָם, [דְּהִינּוּ] שֶׁנֶּחֱשׁ בָּא עַל חוּה וּמִשֵּׁם יָצְאוּ אֲמוֹת אֵלּוּ.¹⁵⁷ אֲבָל הַיּוֹת שֶׁהַחֲבוּר [שֶׁל חוּה וְהַנֶּחֱשׁ] לֹא נִמְצָא אֵלָּא [בְּסוּד] הַגּוֹר, לְפִיכָד הֵם הַמְּשִׁיכּוּ [בְּחִינַת] גּוֹר מִן הָאֲדָמָה¹⁵⁸ [אֲבָל] לֹא הִנָּשְׁמָה, וְעֲלֵיהֶם [כְּתוּב]: לֹא יָבֹא מְזוֹר בְּקֹהֶל יְהוָה (דְּבָרִים כג), וְ[הַחוּטָא] הַגָּדוֹל מִכֻּלָּם, הוּא הַרְשָׁע הַטָּמֵא [דְּהִינּוּ הַנֶּחֱשׁ]. וְהַנֶּחֱשׁ הוּא: מַעֲנוֹת שֶׁלֹּא יוּכַל לַחֲקוֹן (ע"פ קֹהֶלֶת א,טו), וְהוּא, שֶׁבֹא עַל הָעֶרְוָה וְהוֹלִיד מִמֶּנָּה מְזוֹר.¹⁵⁹ וְלְפִיכָד, הוּא צָרִיד לְהֵאָבֵד מִהָעוֹלָם. וְגַם הַהוּא מְזוֹר צָרִיד לְהֵאָבֵד, וְאֵלּוּ הָאֲמוֹת שְׁלֹו: אוֹ: בִּלְע הַמּוֹת לְנֹצַח וְגו' וְחֶרֶפַת עַמּוֹ יָסִיר (יְשַׁעְיָה כה, ח) – אֵלּוּ אֲמוֹת עוֹבְדֵי עֲבוּדָה זָרָה, חֶרֶפַת עַמּוֹ וְדָאִי. וְכִי שֶׁמַּעֲרֵב זָרְעוֹ בְּאִשָּׁה גוֹיָה, נֶאֱמָר בּוֹ: וּבָעַל בְּתֵּי־אֵל נָכָר (מְלָאכִי בִיא), זֶה לִילִית הָרָשָׁעָה. שֶׁהִרִי הִיא מְזוֹדְמָנַת אֵצֶל אוֹתָהּ [גוֹיָה] טָמְאָה, וְהוּא [הַחוּטָא] נִקְשָׁר אֵלֶיהָ וְדָאִי. וְעַל דָּרָד זֶה [בְּקִדְשָׁה], מִי שֶׁמְשַׁמֵּשׁ אֶת אִשְׁתּוֹ בְּקִדְשָׁה כְּמוֹ שְׂרָאוֹי, הַשְׂכִּינָה פּוֹרְשֶׁת בְּנִפְיָה עַל אוֹתָהּ אִשָּׁה,¹⁶⁰ וְהַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא פּוֹרֵשׁ בְּנִפְיּוֹ עָלָיו (עַל הָאִישׁ). וְנֶאֱמָר עֲלֵיהֶם: [מִי מִנֶּה עֹפֵר

לִית אִיהוּ חֲבוּרָא כָּלֵל. וּמְזוֹר דָּא דְנִפְיָא מִחִיבֵי כְּרִיתוֹת דְּלִית תַּמָּן חֲבוּרָא כָּלֵל, וְאֵלִין אֲמִין דְּעֻלְמָא, דְנֶחֱשׁ בָּא עַל חוּה וּמִתַּמָּן נִפְקוּ אֲמִין אֵלִין. אֲבָל בְּגִין דְּלֹא אֲשַׁתְּכַח חֲבוּרָא אֵלָּא בְּגוּפָא, בְּגִין כִּד גּוּפָא אֲמַשִּׁיכוּ מַסְטָרָא דְאָדָם וְלֹא נִשְׁמָתָא. וּבְהוּ לֹא יָבֹא מְזוֹר בְּקֹהֶל ה' (דְּבָרִים כג). וְיִתִּיר מִכֻּלָּא הַהוּא חִיבָא מְסַאָבָא. וְנֶחֱשׁ אִיהוּ מַעֲנוֹת שֶׁלֹּא יוּכַל לַחֲקוֹן, שֶׁבֹא עַל הָעֶרְוָה וְהוֹלִיד מִמֶּנָּה מְזוֹר (יבמות כב:). דְּבִגִין כִּד אֲצֻרִיד אִיהוּ לֹא־שְׁתִּיץָאָה מַעֲלָמָא. וְהִכִּי הַהוּא מְזוֹר אֲצֻרִיד לֹא־שְׁתִּיץָאָה, וְאֵלִין אֲמִין דִּילָהּ. כִּדִּין בִּלְע הַמּוֹת לְנֹצַח וְכו' וְחֶרֶפַת עַמּוֹ יָסִיר (יְשַׁעְיָה כה ח) אֵלִין אֲמִין עַע"ז, חֶרֶפַת עַמּוֹ וְדָאִי. וּמֵאֵן דְּעָרִיב זָרְעָה בְּאַתְתָּא נִיכְרָאָה, אֲתָמֵר בֵּה וּבָעַל בֵּת אֵל נָכָר (מְלָאכִי ב יא) דָּא לִילִית חִיבָתָא. דְּהָא אִיהִי אֲזוֹדְמָנַת לְגַבִּי הַהִיא מְסַאָבָתָא, וְאִיהוּ בֵּה אֲתָקְשָׁר וְדָאִי. כְּגוֹנָא דָּא מֵאֵן דְּמִשְׁמֵשׁ בְּאַתְתָּה בְּקִדְשָׁה כִּדְקָא יָאוּת, שְׂכִינָתָא פְּרִשְׁת גְּדַפְהָא עַל הַהִיא אֲתָתָא, וְקִדְשָׁא בְּרִיד הוּא פְּרִישׁ גְּדַפּוּי עֲלֵהּ. וְאֲתָמֵר בֵּהוּ

157. לכן גם האומות יש להם צורת אדם.

158. עי' זוהר שם ח"א, לו, ע"ב.

159. ע"פ קהלת א טו, ודרשו חז"ל את הפסוק ביבמות כב, ע"ב על הבא על הערוה עי' גם חגיגה ט, ע"א; אדיר במרום ח"ב עמ' כד, תקט"ו תפלות, ת' נב, ת' רעז.

160. עי' גם בזהר וישלח ח"א, קעו, ע"א.

וּמִסְפַּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר כג י).
 כְּדִין מִתְקַדֵּשׁן כְּלָהוּ בְּקִדְשָׁה כְּדָקָא
 יָאוּת. אָבֵל אִי לֹא אֲזִדְהָר בְּקִדְשָׁתָא
 כְּדָקָא יָאוּת, סִטְרָא אַחְרָא אֲזִדְמַנַּת תַּמָּן,
 וּמִשִּׁיכּוּ מִנָּה אֶתְמַשְׁךְ בְּהִהוּא וְלָדָא.
 עֲלָה כְּתִיב אָבוֹת אֲכָלוּ בֶסֶר וְשָׁנִי בָנִים
 תִּקְהִינָה (ירמיה לא כח). אָבֵל אִי בְּקִדְשָׁה
 דְּמֵאֲרָה אֶתְקַדֵּשׁ כְּדָקָא יָאוּת, כְּדִין
 אֶתְמַר בֵּה זֶרַע קִדְשׁ מִצְבָּתָה (ישעיה ו יג)
 מֵהִהוּא קִדְשׁ עֲלָאָה וְדָאִי.

יַעֲקֹב] וּמִסְפַּר אֶת רִבְעֵי יִשְׂרָאֵל (במדבר
 כג י), אִזְּ [דְּהִינּוּ גַם הַתּוֹלְדוֹת] מִקְדָּשִׁים
 כָּלִם בְּקִדְשָׁה כְּמוֹ שְׂרָאוֹי. אָבֵל אִם
 [הָאָדָם] לֹא נִזְהָר בְּקִדְשָׁה כְּמוֹ שְׂרָאוֹי,
 [אִזְ] הַסִּטְרָא אַחְרָא מְזַדְמַנַּת שָׁם, וְמֵה
 שְׁנִמְשָׁךְ מִנָּה נִמְשָׁךְ בְּאוֹתוֹ וְלָד. ¹⁶¹ וְעַל
 זֶה כְּתוּב: אָבוֹת אֲכָלוּ בֶסֶר וְשָׁנִי בָנִים
 תִּקְהִינָה (ירמיה לא כח), אָבֵל אִם
 [הָאָדָם] מִתְקַדֵּשׁ כְּמוֹ שְׂרָאוֹי בְּקִדְשָׁה
 שֶׁל אֲדוֹנֵהוּ, אִזְּ נִאֲמַר עָלָיו: זֶרַע קִדְשׁ
 מִצְבָּתָה (ישעיה ו יג), [הַזֶּרַע] מֵהִהוּא
 קִדְשׁ [חֻכְמָה דְּאֲרִיד] עָלָיו וְדָאִי [יִצְחָא].

וְהָא אַבְרָהָם סָבָא חֲסִידָא אֶתִּי פָתַח
 וְאָמַר, ר' ר' וְדָאִי כְּמָה רְזִין עֲלָאִין
 כְּלִילָן אֲנוּן בְּדִיוקְנָא דְּאָדָם. וְאָדָם הוּהוּ
 כְּלִיל כְּלָא בְּכָלִלָא חֲדָא. וְשְׂכִינְתָּא
 מִתְקַשְׂרָא עֲלָה לְקַשְׂרָא כְּלָא כְּקִישׁוּרָא
 חֲדָא. כְּגִין כְּךָ וַיְבֹא אֶל הָאָדָם לְרִאוֹת
 מַה יִּקְרָא לוֹ (בראשית ב יט) לֹא שְׂתַכְפָּחָא
 כְּלָא בְּיִשׁוּבָא חֲדָא. אָבֵל בְּזַמְנָא דְּחֻב
 אָדָם כְּלָא אֶתְקַלְקַל, וְאֶשְׁתַּמּוּדַע בְּאֲנוּן
 דְּרִין דִּילָהּ. תָּא חֲזִי בְּזַמְנָא דְּחֻב שְׂרֵאת
 שְׂכִינְתָּא לֹא אֶסְתַּלְקָא, וְכָלִא אֶתְקַלְקַל.
 מֵאִי אֶסְתַּלְק. אֶלָּא רְזָא דָּא יוֹם הַשְּׁשִׁי
 וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ (שם א לא). הָכָא
 כְּלִיל שְׂמָא קִדְשָׁא יְהוּ"ה ב"ה. אָבֵל

וְהִנֵּה אַבְרָהָם הוֹקֵן הַחֲסִיד בָּא,
 פָּתַח וְאָמַר: רַבִּי רַבִּי, וְדָאִי הֲרֵבָה סוּדוֹת
 עָלָיונִים וְכָלִלִים בְּדִיוקָן שֶׁל אָדָם. וְאָדָם
 הוּא כּוֹלֵל הַכֹּל בְּכָלֵל אֶחָד. וְהַשְׂכִּינָה
 מִתְקַשֶּׁרֶת עָלָיו לְקַשֵּׁר הַכֹּל בְּקַשֶּׁר אֶחָד.
 לְפִכֵּךְ [כְּתוּב]: וַיְבֹא אֶל הָאָדָם לְרִאוֹת
 מַה יִּקְרָא לוֹ (בראשית ב יט) שִׁמְצָא הַכֹּל
 בְּיִשׁוּב אֶחָד. ¹⁶² אָבֵל בְּזֶמֶן שְׁחֻטָא הָאָדָם,
 הַכֹּל הִתְקַלְקַל, וְהִתְנַלְּה [הִתְקַלְקַל]
 בְּדוּרוֹת שְׁלוֹ [דְּהִינּוּ עֲשָׂרָה דוּרוֹת מֵאָדָם
 עַד נֹחַ, שְׁחֻצִּיפוּ לְמָקוֹם]. בָּא וְרָאָה,
 בְּזֶמֶן [שְׁהָאָדָם] חֻטָּא, הִתְחַלָּה הַשְׂכִּינָה
 לְהִסְתַּלֵּק, וְהַכֹּל הִתְקַלְקַל. מַה הִסְתַּלֵּק?
 סוּד זֶה [נִרְמָז בְּפָסוּק]: יוֹם הַשְּׁשִׁי
 וַיְכַלּוּ הַשָּׁמַיִם וְהָאָרֶץ (שם א, לא; ב, א),
 כָּאֵן נִכְלָל הַשֵּׁם הַקָּדוֹשׁ יְהוּ"ה בְּרוּךְ
 הוּא. אָבֵל [הַשֵּׁם הַזֶּה נִכְלָל] בְּשָׁנִי

161. עי' זהר אחרי מות ח"ג, פ, ע"א.

162. עי' ת"ז תי' נז, צא, ע"ב.

פסוקים.¹⁶³ ולמה? אלא שפאן נעשה הפדור. וסוד הדבר [הוא מה שפתיב]: [זה שמיו] לעלם (שמות גטו), [להעלימו]¹⁶⁴ פתיב, וזה ו"ה [פגנר ו"ה ונק'] שנגעלמו בגלל הסמרא אחרא - ערוה העומדת לאחז בהם [בזו"ן] כמו שפתיב עליהם: וידעו פי עירמים הם (בראשית גז), ולפיכך, נשאר השם י"ה. וסוד הדבר: וישמעו את קול יהוה אלהים מתהלך בגן (שם שם, ח), [יהוה אלהים] - אלו ו"ה, שהיו מסתלקים והולכים. בגלל חו"ה נאמר לו: איפה (שם שם, ט), א"י כ"ה, שו"ה הם [בגומטריה] א"י. ובגלל שהם [חו"ה] נסתתרו, התחזקו פגנרם י"ה ארורים, שנתנו אחר כך בתורה [כדי] לכפות אותם.¹⁶⁵ והפל [דהינו א"י] נסתלק לאותו כ"ה [של אי"ה] להיות נודר בגלות. אבל בא וראה, עשרה דורות הם, [והספה], פיון שחטא אדם ונתקלקל, בלם נתקלקלו אחריו. עד שפא נח, ונתקן על ידו העולם.¹⁶⁶ וזה סוד עשרה מאמרות שפתיבם נברא העולם (אבות פ"ה, מ"א), והפל בסוד אדם [שנכללו בו].

בתרין קראי איהו. אמאי? אלא דהכא אתעביד פרודא. ורזא דמלה לעלם פתיב, ודא ו"ה דאטמרו, בגין סטרא אחרא ערוה דקנמת לאתאחדא בהו, דכתיב בהו וידעו פי עירמים הם (בראשית ג ז). ובגין כך אשתאר שמא י"ה. ורזא דמלה וישמעו את קול ה' אלהים מתהלך בגן (שם שם ח) אלין ו"ה דהוו מסתלקן ואזלין. ו"ה בגיניהו אתמר לה איפה (שם שם ט), א"י כ"ה. דו"ה איהו א"י. ולקבל דאנון אטמרו, אתתקפו י"ה ארורים, דאתיהיבו לבתר באורייתא לאכפאי לון. וכלא אסתלק להווא פ"ה, למיהוי מנדדא בגליותא. אבל תא חזי עשר דרין אנון דכיון דחב אדם ואתקלקל, פלהו אתקלקלו אבתרה. עד דאתא נח לאתתקנא בה עלמא. ורזא דא עשר אמירן עשרה מאמרות דבהו אתברי עלמא, פלא פרוזא דאדם.

163. יום השישי - נמצא בפסוק לא, בסוף פרק א, ו "ויכולו השמים" בפסוק א' שבפרק ב'. עי' גם באדיר במרום עמ' שלב.

164. דהיינו להעלים השם, עי' קדושין עא, ע"א.

165. נזכרים בפרשת כי תבוא, דברים כז, ועי' רש"י שם פסוק כ"ד, ואף שבפרטם הם י"ב, יש שני ארורים בפרשה אחת, ועי' דארור אשר לא יקים כולל כולם, ולא במנין.

166. שכן עשרה דורות שבין אדם לנוח (צדיק יסוד עולם), הם מגלים עשר מדרגות של הבריאה שנכלל, באדם הראשון; עי' זהר בראשית ח"א, נח, רע"ב.

[מאמר] ראשון: בראשית (בראשית א,א), עליו אמרו חכמים,¹⁶⁷ בראשית, גם הוא מאמר. וזה פתר עליון, שהוא כללות הכל,¹⁶⁸ אור של כל האורות, שהכל תלוי במנו ודאי. וזה [סוד] בראשית, בך"א ש"ת.¹⁶⁹ [ש"ת] – ששה תחתונות [חג"ת נה"י], [ג' אותיות] בך"א – שלשה עליונות [חב"ד]. פתר, כללות הכל.¹⁷⁰ אבל בזמן שהיה לבר, היה מאיר למטה אור דק שעמד שלא התחזק, והדברים לא עמדו במקומם. לפיכך כתוב והארץ היתה תהו ובהו.¹⁷¹ וגו', שהרי אלו האחרים [פוחות הרע] היו עומדים להתחזק על הארץ, בגלל האור שהעלם ממנה. וסוד זה [ההעלם] הוא: קמין – [סתום, בחי' פתר].¹⁷² ואחר כך [מאמר שני]:

ויאמר אלהים יהי אור (שם, א,ג) – מצד של חכמה [פתח].¹⁷³ וכאן נפתחו הדברים להתקן. ובזמן שחטא אדם [הראשון], אותו קשר ראשון נפתח.¹⁷⁴

קדמא בראשית (בראשית א א) עלה אמרו רבנן בראשית נמי מאמר הוא (ר"ה לב). ודא פתר עלאה דאיהו כללא דכלא, בוצינא דכל בוצינא דכלא תליא מנה ודאי. ודא בראשית ברא שית, שית תפאין. ברא תלת עלאין פתר כללא דכלא. אבל בזמנא דאיהו לחודה הוה נהיר לתתא נהירו דקין קאים דלא אתתקף, ומלין לא קימין פאתיהו. בגין כך והארץ היתה תהו ובהו וכו' דהא אנון אחרנין הו' קימין לאתתקפא על ארעא, בגין נהירו דאסתים מנה. ורזא דא קמין. לבתר

ויאמר אלהים יהי אור מסטרא דחכמה. והכא אתפתחו מלין לאתתקנא. ובזמנא דחב אדם, ההוא קשרא קדמא אשתי. לבתר בקין

167. בזהר שמות ח"ב קעח, עב, ד"ה פרקא; ראש השנה לב ע"א.

168. עי' ת"ז תי' יב, כז, ע"א, אדיר במרום ח"ב עמ' סב"סג, עה; קל"ח פתח יד"טו.

169. ת"ז תי' יא, כו, ע"ב.

170. עי' זהר ואתחנן ח"ג רסט, סע"א, במלה בראשית נרמזו העשר ספירות, בשי"ת נרמזו ו' קצוות: חסד, גבורה תפארת, נצח, הוד, יסוד והמלכות הכוללת אותם; במילה ברא נרמזו ג' עליונות דהיינו חכמה בינה ודעת.

171. דהיינו שהעולם היה במצב של אי קיום זהו הסוד של העולם התוהו בבחינת הזיקין דאתלהטו ואתדעכו, קל"ח, פתח ל"מ.

172. עי' ת"ז תי' ע, קכט, ע"ב.

173. עי' ת"ז שם.

174. עי' היטב בזהר ויחי רכא, סע"א, ורע"ב, בחי' עץ חיים תורה.

אתתקף חשוכא על נהורא. ודא גרים
לבתר חשוכא דאריתא.

אחר כך [בחטא] קון התחזק החשך על
האור. וזה גרם אחר כך החשך בתורה.

תליתא ויאמר אלהים יהי רקיע
מסטרא דבינה. רקיע דע"ג חנין. ודא
אתקלקל בדרא דאנוש, דכתיב ביה אז
הוחל לקרא בשם ה' (שם ד כו). ורזא
דא הכא תליא ע"א, לאפרדא אימא
מע"ג בנין. ורזא דמלה אלה אלהיך
(שמות לב ד). ודא אז הוחל לקרא, א"ז
א' ז', אימא על בנין. ודא הוחל לקרא
בשם ה', למיחב אתר לסטרא אחרא
בפלחנא דפלחו לה.

שלישי: ויאמר אלהים יהי רקיע (שם,
שם ו) - מצד של בינה. רקיע [בינה]
שעל גבי החיות.¹⁷⁵ וזה התקלקל בדור
אנוש, שפכתב עליו: אז הוחל לקרא
בשם יהוה (שם ד,כו), וסוד זה, שבאן
[בבינה - אלהים] תלויה עבודת
אלילים [אלהים אחרים], להפריד אימא
[מ"י] מעל גבי בנים [אלה]. וסוד
הדבר: אלה אלהיך (שמות לב,ד). וזה
[מה שפכתב לגבי אנוש]: א"ז - הוחל
לקרא, א"ז א' ז', א' [א, כנגד] אימא על
בנים [שהם כנגד ז' תחתונות, זעיר
ונוקביה, הקדוש ברוך הוא והשכינה].
וזה: הוחל לקרוא בשם יהוה, לתת
מקום לסטרא אחרא, בעבודה שעברו
אותה.

רביעא ויאמר אלהים יקוו המים
מסטרא דחסד. דקאים לרהטא לאתר
דאתחזי לה.

רביעי: ויאמר אלהים יקוו המים (שם,
שם ט) - [מים] מצד של חסד שעומד
להתפשט למקום שראוי לו.

חמשא ויאמר אלהים תדשא הארץ
מסטרא דגבורה. לאתתקנא לקבל
דכורא פדקא חזי. לאתחברא בחבורא
חד ימינא ושמאלא.

חמישי: ויאמר אלהים תדשא הארץ
(שם, שם יא) - מצד הגבורה. לתקן
אותה כנגד הזכר כמו שראוי. להתחבר
בחבור אחד ימין ושמאל.¹⁷⁷

175. ע"פ יחזקאל א,כב. עי' זהר ויקהל ח"ב, ריג, ע"א.

176. עי' היטב בזהר כי תשא ח"ב, קצג, ע"ב; לעיל בהקדמה, שהערב רב הפריד מ"י מאל"ה, מ"י הוא סוד הבינה
(נ' שערי בינה) אל"ה הוא סוד ו' קצוות. מ"י ואל"ה הם אותיות אלהים.

177. עי' זהר בראשית ח"א מו, ע"א.

שְׁשִׁי: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מֵאֲרֶת (שם,
שם,יד) – מִצַּד הָעֲמוּד הָאֲמֻצָּעִי
[תַּפְאֶרֶת].

שְׁבִיעִי: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָעוּ הַמִּים
(שם, שם,כ), מִצַּד נֶצַח לְיָמִין.

שְׁמִינִי: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ
(שם, שם,כד) – מִצַּד הוֹד לְשִׁמְאֵל.

תְּשִׁיעִי: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם
(שם, שם,כו) – מִצַּד הַצִּדִּיק [יְסוֹד].

עֲשִׂירִי: וַיֹּאמֶר לָהֶם פָּרוּ וּרְבוּ (שם,
שם,כח) – מִצַּד הַמַּלְכוּת, וְכֵן נִכְלָל
[הַמִּצְוָה]: וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה נִתְּתִי
(וְגו') [לָכֶם אֶת כָּל עֲשֵׂב זֶרַע...] (שם,
שם,כט), מִצַּד הַמַּלְכוּת וְדָאִי. שְׁהִיא
כְּלָלוֹת הַכָּל,¹⁷⁸ וְכֵן נִמְצְאָה הָעֲבוּדָה
לְתַקֵּן הַכָּל. כָּל אֵלּוּ עֲשֶׂה דוּרוֹת
[מֵאָדָם עַד נֹחַ] הַתְּקַלְקְלוּ הַדְּבָרִים
שֶׁנִּבְרְאוּ בַּתְּחִלָּה. עַד שֶׁבָּא נֹחַ, שָׁבוּ,
עָמַד הָעוֹלָם לְהַתְקֵן בְּדֶרֶךְ אַחֲרֵת.

קָם מִטְט' שָׂרָא רַבָּא וְאָמַר, בְּרִיךְ אַנְתָּ
אֲבָרְהָם דְּאַנְתָּ אִיהוּ דְּבָךְ אַתְתָּקֵן עַלְמָא
בְּדָקָא יָאוּת. דְּאַתְמַר בְּךָ שְׁכָל הַדּוּרוֹת
הָיוּ מְכַעֲסִים וּבָאִים עַד שֶׁבָּא אֲבָרְהָם
אֲבִינוּ וְקִבֵּל עָלָיו שְׂכָר כָּלָם (אֲבוֹת ה' ב).
תָּא חֲזִי מִזְמָנָא דְּחָב אָדָם שְׂרִי עַלְמָא

שְׁתִּיתָאָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יְהִי מֵאֲרֶת
מִסְטָרָא דְּעֲמוּדָא דְּאֲמֻצָּעִיתָא.

שְׁבִיעָאָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים יִשְׂרָעוּ הַמִּים
מִסְטָרָא דְּנֶצַח לְיָמִינָא.

תְּמִינָאָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים תּוֹצֵא הָאָרֶץ
מִסְטָרָא דְּהוֹד לְשִׁמְאֵלָא.

תְּשִׁיעָאָה וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים נַעֲשֶׂה אָדָם
מִסְטָרָא דְּצִדִּיק.

עֲשִׂירָאָה וַיֹּאמֶר לָהֶם פָּרוּ וּרְבוּ מִסְטָרָא
דְּמַלְכוּת. וְהָכָא כָּלִיל וַיֹּאמֶר אֱלֹהִים הִנֵּה
נִתְּתִי וְכו' מִסְטָרָא דְּמַלְכוּת וְדָאִי דְּאִיהִי
כָּלְלָא דְּכָלָא, וְכֵן קִיַּמַת פְּלִחְנָא
לְאַתְתָּקֵנָא כָּלָא. כְּכִלְהוּ עֲשֶׂה דְּרִין אֵלִין
אַתְתָּקֵלְלוּ מִלִּין דְּאַתְבְּרִיאוּ בְּקִדְמִיתָא.
עַד דְּאַתָּא נֹחַ, דְּבָה קָאִים עַלְמָא
לְאַתְתָּקֵנָא בְּאַרְח אַחֲרִינָא.

קָם מִטְט' שָׂרָא רַבָּא וְאָמַר, בְּרִיךְ אַנְתָּ
אֲבָרְהָם דְּאַנְתָּ אִיהוּ דְּבָךְ אַתְתָּקֵן עַלְמָא
בְּדָקָא יָאוּת. דְּאַתְמַר בְּךָ שְׁכָל הַדּוּרוֹת
הָיוּ מְכַעֲסִים וּבָאִים עַד שֶׁבָּא אֲבָרְהָם
אֲבִינוּ וְקִבֵּל עָלָיו שְׂכָר כָּלָם (אֲבוֹת ה' ב).
תָּא חֲזִי מִזְמָנָא דְּחָב אָדָם שְׂרִי עַלְמָא

178. עי' זהר פנחס ח"ג, רלט, ע"א.

179. דהיינו, שבנוח לא נתקן העולם לגמרי עד שבהם, שהוא סוד בהבראם.

לְהַחֲשִׁיד, בְּגִלְל שֶׁהַחֲשִׁיד הַתְּחִינָה עַל
הָאֹר. עַד שֶׁבָּא נָח, וְעַל יָדוֹ יֵצֵא אֹר
לְעוֹלָם, שְׁעָלָיו [נֶאֱמָר]: זֶה יִנְחַמְנוּ וְגו' (בְּרָשִׁית ה, כט), אֲבָל בֹּא וְרָא, בְּיָדָי
אִי [בְּזִמָּן נָח] הַקָּדוֹשׁ בְּרוּךְ הוּא הַעֲבִיר
כָּל הַבְּרִיּוֹת הָרְאוּשׁוֹנוֹת [בְּמַבּוּל]. וְזֶה
סוֹד, תְּהִי וְכֵהוּ שֶׁהַתְּחִינָה עַל הָעוֹלָם
וְהַחֲרִיב אוֹתוֹ.¹⁸⁰ אֲבָל נָח נִלְוֶה בְּהַתְּחִלָּה
לְפָנֵי הַחֲרִיב, וְחִזַּק [הָעוֹלָם] בְּאֹר. וְזֹאת
הַסִּפָּה שֶׁהַתְּחִינָה הַרְבֵּה. וְאַחֲרָיו כְּתוּב:
לֹא אֶסֶף לְקַלֵּל עוֹד וְגו' (שָׁם ח, כא),
בְּזִכְרוֹת הַקָּרֵבן שֶׁהַקָּרִיב בְּאוֹתוֹ וְזִמָּן [אַחֲרֵי
הַמַּבּוּל]. וְהַכֵּל מֵאֹר זֶה שִׁיּוּצָא מִהַצִּדִּיק
[יְסוֹד] לְשִׁכְנֵה, וְזֶה סוֹד [הַפְּסוּק]: אֵת
הָאֱלֹהִים [דִּהְיִינוּ עִם הַשְּׁכִינָה]¹⁸¹ הַתְּחִלָּה
נָח (שָׁם ו, ט), אֲבָל בֹּא וְרָא, נָח הַתְּחִינָה
בְּאֶדָם כְּדֵי לְחַנּוּן אוֹתוֹ, אֲבָל אָדָם לֹא
הַתְּחִינָה בּוֹ [כְּדֵי לְהַתְּנָן]. לְפִיכָךְ
[כְּתוּב]: אִישׁ צָדִיק תָּמִיד הִיָּה בְּדִרְתּוֹ.
אִישׁ [כְּתוּב] וְלֹא אָדָם. בְּדִרְתּוֹ –
בְּדוֹרוֹת שְׁלֹו, שֶׁעָמַד לְחַנּוּן הַדּוֹרוֹת
הַקּוֹדְמִים שֶׁהָיוּ [בְּזִמָּן] אָדָם. אֲבָל, אֵת
[אַבְרָהָם] הַתְּחִינָה בְּאֶדָם, וְהוּא הַתְּחִינָה
כֶּךָ, לְפִיכָךְ נֶאֱמַר עָלֶיךָ: הָאָדָם הַגָּדוֹל
וְגו'¹⁸² (וְהוֹשַׁע יד, טו). וְנֶאֱמַר [כֶּךָ]: וְקִבַּל
עָלָיו שָׂכָר כָּלָם (אֲבוֹת, ה, ב), מֶה שְׁלֹא
נֶאֱמַר בְּנֵח. כְּמוֹ שֶׁהַתְּחִינָה בָּהֶם
[בְּדוֹרוֹת הַקּוֹדְמִים], הֵם הַתְּחִינָה כֶּךָ,

לְאַתְחַשְׁכָּא בְּגִין חֲשִׁיד דְּאַתְחַתְּקָה עַל אֹר.
עַד דְּמָטִי לְנָח, וְכֵהוּ נֶפֶק אֹר לְעִלְמָא,
דְּכֵה זֶה יִנְחַמְנוּ וְכו'. אֲבָל תָּא חֲזִי
דְּיִדְאֵי כְּדִין אֶעְבֵּר קִדְשָׁא בְּרִיךְ הוּא
כְּלֵהוּ בְּרִין קִדְמָאִין. וְרָא דָא תְּהִי וְכֵהוּ
דְּאַתְחַתְּקָה עַל עִלְמָא וְחֲרִיב לָהּ. אֲבָל נָח
נֶפֶק בְּקִדְמִיתָא עַד לָא יִתְחַרְב, וְאַתְקִיף
בְּנֵהוּרָא. בְּגִין כֶּךָ אֲתְחַתְּקָה יְתִיר. וְאַבְתְּרָה
כְּתִיב לֹא אֶסֶף עוֹד לְקַלֵּל וְכו' (שָׁם ח, כא)
בְּגִין קְרִבָּנָא דְּאַתְקִרִיב בְּהוּא זְמָנָא.
וְכֵלָא בְּנֵהוּרָא דָא דְּנֶפֶק מִצִּדִּיק
לְשִׁכְנֵה. וְרָא דָא אֵת הָאֱלֹהִים הַתְּחִלָּה
נָח (שָׁם ו, ט). אֲבָל תָּא חֲזִי נָח אֲתְקִיף
בְּהוּרָא לְאַתְקִנָּא לָהּ אֲבָל אָדָם לֹא
אֲתְקִיף בְּהוּרָא. בְּגִין כֶּךָ אִישׁ צָדִיק תָּמִיד
הִיָּה בְּדִרְתּוֹ. אִישׁ, וְלֹא אָדָם. בְּדִרְתּוֹ.
בְּדִרְתּוֹ דִּילָהּ, דְּקֵאִים לְאַתְקִנָּא בְּהוּרָא
קִדְמָאִין דְּאָדָם. אֲבָל אֵת אֲתְקִיפָת בְּהוּרָא
בְּאָדָם, וְאֵיחָהוּ אֲתְקִיף כֶּךָ, בְּגִין כֶּךָ אֲתְמַר
כֶּךָ הָאָדָם הַגָּדוֹל וְכו' (וְהוֹשַׁע יד, טו).
וְאַתְמַר וְקִבַּל עָלָיו שָׂכָר כָּלָם, מֶה דְּלֹא
אֲתְמַר בְּנֵח. דְּכֵמָה דְּאַתְקִיפָת בְּהוּרָא,

180. עי' קל"ח, פתח נב: "ועל כן מצב השבירה הוא קשה ממצב הקטנות [של ז'א], שבשבירה אין שם השראת אימא כלל, ומשם יוצא החרבן ממש, דהיינו התוהו ובוהו. וכן מהתעוררותו היה המבול גם כן, שהחריב חרבן ממש, אלא שיש איזה הפרש ביניהם, שבמבול לא נתעורר לגמרי השבירה כיון שהיה בחינת אימא נשאת שהיא התיבה [של נוח] וכנגד זה לא נשחתה כל הארץ עצמה אלא כשיעור המחרישה".

181. עי' ת"ז תי' סב, צד, ע"ב.

182. ושם בפסוק: "ושם חרבון לפנים קרית ארבע האדם הגדול בענקים הוא".

ולקחת [שכר] כלם בכללות אחת. ואז
זכית להקבר יחד אתו [עם אדם
הראשון במערת המכפלה] מה שלא
היה כך בנח. זאת ועוד, הבנים
הקדושים שלד [יצחק ויעקב] זכו
להקבר אתו, לקים העולם בקיום שלם.
ואדם [הראשון] נתקן בשלשה אבות,¹⁸³
בימין שמאל ואמצע. אז השתרשו
השרשים בראוי, ומשם יצאו שנים עשר
שבטים קדושים, והם שלש הווי"ת.¹⁸⁴
מי הוא השלשה עשר? זהו המלך, וזה
לא נתקן בתחלה [בזמן האבות], אלא
לאחר כך. ומשה הרועה הנאמן, זכה
[לתאר] זה בראשונה כמו שכתוב: ויהי
בישרון מלך בהתאסף ראשי עם יחד
שבטי ישראל (דברים לג,ה).¹⁸⁵ שהרי
כללות שנים עשר שבטים עושה השלש
עשרה, וזהו המלך [משה - משיח].

אחר כך, [בא] דוד וירש את [המלכות]
ירשת עולמים. ואלו שלש מצוות
שנצטוו ישראל [בבניסתם לארץ]:¹⁸⁶
למנות להם מלך, למחות זרעו של
עמלק, ולבנות להם בית הבחירה. שהרי
עד שמלך לא נמצא בישראל, לא יכלו
זרע החטאים [עמלק] להכרת.¹⁸⁷ וכל

אתקיפו כך, ונטלת כלל בכלל חדא.
כדין זכת לאתקברא בהדה מה דלאו
הכי נח. והכי בנין קדישין דילך בהדה
זכו לאתקברא, לאתקימא עלמא
בקיומא שלים. ואדם אתתקן בתלת
אבהן בימינא שמאלא ואמצעיתא. כדין
אשתרשו שרשין בדקא יאות. מתמן
נפקו תריסר שבטין קדישין, ואנון תלת
הווי"ן. תליסר מאן איהו. אלא דא
מלכא, ודא לא אתתקן בקדמיתא אלא
לבתר. ומשה רעיא מהימנא זכה לה
בקדמיתא, דכתיב ויהי בישרון מלך
בהתאסף ראשי עם יחד שבטי ישראל
(דברים לג ה). דהא כלל דתריסר שבטין
עביד תליסר, ודא מלכא.

לבתר דוד ירית לה ירותא דלעלם.
ואלין תלת פקודין דאתפקדו ישראל.
למנות להם מלך. למחות זרעו של
עמלק. ולבנות להם בית הבחירה. דהא
עד מלכא לא אשתכח בישראל, לא
יכלו זרעא דא חיבא לאתעקרא. וכלל

183. עי' ת"ז תי' טז, קט, ע"ב.

184. בשלוש היות ישנם, שתיים עשרה אותיות שהם כנגד יב שבטים, מיהו אחד בגימטריה י"ג, ועל זה הוא שואל, מי הוא ה"ג המאחד כולם?

185. עי' ת"ז סוף תי' טז, לא, ע"א.

186. עי' סנהדרין כ, ע"ב.

187. עיי"ש.

[הענין הוא] סוד עליון. המלך הוא השלש עשרה [במנין אה"ד] ודאי, והוא תלוי באותו מזל עליון [ונקה - תיקון הי"ג דריקנא דאריד], שעליו [בתוב]: ונקיטי דמם לא נקיטי (יאל ד, כא), ובזמן שזה יתעורר, נאמר בו: ביום ההוא יהיה יהוה אה"ד ושמו אה"ד (זכריה יד, ט), ואז יעברו אלו הטמאים מהעולם, שנאמר בהם: ונגנן מפריד אלוף (משלי טז, כח), והכל תלוי בזה המזל [הי"ג - ונקח] ודאי.

ולעמוד לבוא, שיתעורר [זה המזל], אז כתוב: והאלילים כליל יחלף (ישעיה י"ח, כ"ח), וזה סוד: יהיה יהו"ה אחד, שהי' [של שם הוי"ה] חוזר ל"ה¹⁸⁸, [אז] הקדוש ברוך הוא והשכינה יהיו בחבור אחד תמיד¹⁸⁹, וזה סוד [הפסוק]: כי אעשה כלה בכל הגוים וגו' [אך אותך לא אעשה כלה ויפדתך למשפט] ונקח לא אנקח (ירמיה ל"א), אבל לאחרים ינקח, וכל"ה - [ראשי תבות]: כ"י ליהוה ה'מלוכה (תהלים כב, כט), שאז תהיה תמיד השכינה מזווגת להתחבר במלך. לפיכך [בזמן ההוא]: והאלילים כליל יחלף, שעכשו [רק] לפעמים הפטרא אחרא שהיא עשו היא מגרשת, [וזה] עד שיבוא יעקב ויטול הכרכות. אחר כך: ויהי אך יצא יצא יעקב וגו' ועשו אחיו בא מצידו (בראשית כ"ד), ואחיהו של עשיו היא בגלל הציד שלו

רצא עלאה. דמלכא איהו תליסר ודאי, דתליא ביה הוא מזל עלאה, דבה ונקיטי דמם לא נקיטי (יואל ד, כא). ובזמן דהאי אתער אתמר בה ביום ההוא יהיה ה' אחד ושמו אחד (זכריה יד ט). דכדין מתעברן אלין מסאבין מעלמא, דאתמר בהו ונגנן מפריד אלוף (משלי טז כח). וכלא בהאי מזל תליא ודאי.

ולזמנא דאתי דיתער, כדין כתיב והאלילים כליל יחלף (ישעיה ב יח). ורצא דא יהיה יהו"ה אחד, דו' אתהדר י', לאשתפחא קדשא בריך הוא ושכינתיה בחבורא חד תדיר. ורצא דא כי אעשה כלה בכל הגוים וכו' ונקח לא אנקח (ירמיה ל יא) הא לאתרגין ינקח. וכלה, כי לה' המלוכה, דכדין אזדמנת שכינתא לאתחברא תדיר במלכא. בגין כך והאלילים כליל יחלף. דהשתא לזמנין אתתרכת סטרא אחרא דאיהו עשו, עד דייתי יעקב ויטל ברקאן. לבתר ויהי אך יצא יצא יעקב וכו' ועשו אחיו בא מצידו (בראשית כז ל). בגין צידא דילה דנטיל מגו סטר קדישא.

188. עי' היטב לעיל תי' ס"ה, יהו"ה חוזר להיות יהי"ה - יהו"ה הוא בחינת כתר.

189. כשיהיה ז"א בבחינת י' יהיו ז'ז"ן מחוברים תמיד כמו אבא ואמא שאינם נפרדים לעולם.

שְׁנֵמֶל מִצַּד הַקִּדְשָׁה, שְׁהָרִי בְּגִלָּל זֶה יֵשׁ
לֹא מִטְעָנָה בְּלָפִי צַד הַקִּדְשָׁה, אָבֵל בְּזִמְנָן
שְׁהַבֵּל יֵצֵא מִתַּחַת יָדוֹ, אִזּוּ: בְּלִיל יִחְלֹף,
לְכָל הַזִּמְנָן לְעוֹלָמִים.

דְּהָא בְּגִין דָּא אֵית לָהּ טְעָנָה לְגַבֵּי סֵטֶר
קִדְשָׁא. אָבֵל בְּזִמְנָא דְכֻלָּא יְפֻק מִתַּחַת
יָדָהּ, בְּדִין בְּלִיל יִחְלֹף, לְכָל זִמְנִין
לְעוֹלָמִין.

וּמִשָּׁם [מִהַמְּזֹל חִ"ג – וְנִקְה] יִבְנֶה בֵּית
הַבְּחִירָה. וְדוֹד רָצָה לְבָנוֹת בֵּית
הַבְּחִירָה¹⁹⁰ בֵּין שְׁיִרֵשׁ הַמְּלָכוֹת בְּסוֹד
הַשֵּׁלֶשׁ עֶשְׂרֵה [שְׁבָטִים], וְזֶה [סוֹד] גַּם
בֵּן שֶׁל בֵּית הַמִּקְדָּשׁ [שְׁנֵבְנָה בִּי"ג
שָׁנִים]¹⁹¹, וְעָלָיו [בְּתוֹב]: שְׁשָׁם עָלוּ
שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יִה¹⁹² עֲדוֹת לְיִשְׂרָאֵל
(תְּהִלִּים קכב, ד). וְלַעֲתִיד לְבֹא [עַל
הַשְּׁבָטִים נֹאמַר]: וְהָיוּ לְאַחֲדִים בִּידָד
(יִחְזָקָא לז, יז), בְּסוֹד שֶׁל אַח"ד הָיָה
הָאֱמוּרָה [ה' אַח"ד וְשָׁמוֹ אַחֲד], מִצַּד שֶׁל
הַמְּזֹל הָיָה [חִ"ג – וְנִקְה] שְׁנֵאֱמַר.
וּמִתַּחֲלָק לִימִין וְלִשְׂמָאל בְּשָׁנֵי
הַמְּשִׁיחִים. יְהִיָּה יְהוֹה אַחֲד וְשָׁמוֹ אַחֲד,
וְדָאִי. אֲשֶׁרִי חֲלָקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם
הָיָה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וּמִתַּמָּן אֶתְבְּנִי בֵּית הַבְּחִירָה. וְדוֹד בָּעָא
לְמַבְנֵי לְבֵית הַבְּחִירָה בֵּין דִּירִית מְלָכוֹ
בְּרִזָּא דְתַלְסִיסֶר וְדָא בֵּית הַמִּקְדָּשׁ נְמִי, בְּהַ
שְׁשָׁם עָלוּ שְׁבָטִים שְׁבָטֵי יְהָ עֲדוֹת
לְיִשְׂרָאֵל (תְּהִלִּים קכב, ד). וְלִזְמָנָא דְאַתִּי
וְהָיוּ לְאַחֲדִים בִּידָד (יִחְזָקָא לז, יז) בְּרִזָּא
דְאַח"ד דָּא דְאַתְמָר, מִסְטָרָא דְמִזְלָא דָּא
דְאַתְמָר. וְאַתְפָּרֵשׁ לִימִינָא וְלִשְׂמָאלָא
בְּתָרִין מְשִׁיחִין. יְהִיָּה ה' אַחֲד וְשָׁמוֹ
אַחֲד וְדָאִי. זַכָּאָה חוֹלְקָהוֹן דִּישְׂרָאֵל
בְּעוֹלָמָא דִּין וּבְעוֹלָמָא דְאַתִּי.

וְחִנָּה קוֹל אַחֲד עָלָהּ, וְאָמַר: מְנוּחָה
לְאֵלוֹ שְׁמִצְפִּים וְכו'.

וְהָא קָלָא חֲדָא סָלִיק וְאָמַר נִיחָא
לְאֲנוּן דְּמִצְפִּין וְכו'.

לִיל י"ז בְּנִים

הָנָה רָאשֵׁי הַיְּשִׁיבוֹת מְזֻמָּנִים:
אֵלֶיהוּ הַנְּבִיא הַנֶּאֱמָר, אֲדָם הָרָאשׁוֹן זָקֵן

הָא מְאָרִי מְתִיבְתָּא מְזֻמָּנָן אֵלֶיהוּ
נְבִיאָה מְהִימָנָא אֲדָם קְדָמָאָה סָבָא

190. עי' שמואל ב' ז, ב.

191. ראה לעיל תיקון כג; סט, האידרא ד"ה: והא אליהו נביאה... ועוד בית המקדש דא המאור הגדול".

192. שבטים הם "ב, ושבטי י"ה, זה האחד הכולל אותם, סה"כ: "ג.

הַקְנִים, אֲבָרָהֶם הַקָּנָן הַחֲסִיד, מִשֶּׁה
הַרְוֵה הַנֶּאֱמָן, רַב הַמְנוּנָא הַקָּנָן,
מִטְטְרוֹן הַשֶּׁר הַגְדּוּל.

דְּסָבִין אֲבָרָהֶם סָבָא חֲסִידָא מִשֶּׁה
רַעֲיָא מְהִימְנָא רַב הַמְנוּנָא סָבָא מִטְטְרִי
שָׂרָא רַבָּא.

קָם אֲבָרָהֶם הַקָּנָן הַחֲסִיד וְאָמַן: וְאֲנִי
תַּפְלְתִּי לְךָ יְהוָה עַת רְצוֹן וְגו' (תהלים
סט, ד). כְּתוּב: וְעַת צָרָה הִיא לִיעֲקֹב¹⁹³
(יִרְמְיָה לז) – אֵלֹהִי חֲבֵלֵי מִשְׁיָח, מִהֶם
חֲבֵלִים? [חֲבֵלִים – מִלְשׁוֹן חֲבֵל]. אֵלֹהִי
חֲבֵל זֶה נִקְשֶׁר בְּשִׁלְשׁ, וְהֵם: חֲסִיד,
גְּבוּרָה, תַּפְאֲרֶת, שְׁבוּ קוֹשְׁרֵים הַמִּשְׁיָח
לִהְיוֹת בְּגָלוּת, כְּדִי שְׁלֹא יֵצֵא בְּתַקְפוֹ עַד
הַיּוֹמָן שִׁיחִיָּה רָאוּי. אֲזַי [עַל אוֹתוֹ זְמַן
כְּתוּב]: וְעַת צָרָה הִיא לִיעֲקֹב, [צָרָה] –
מִצַּד שֶׁל שְׁמָאֵל, מִנְצַפ"ךְ¹⁹⁴ צָרָה וְדָא.
אֲבָל בָּא וְרָאָה, בְּזִמְנָן שְׁתַּתְּמַתֵּק הַשְּׁמָאֵל
וְנִכְפִּית לִימִין, [אֲזַי] צָרָה מִתַּתְּפֶכֶת
לְרַצ"ה. וְנֶאֱמַר בּוֹ: רָצָה יְהוָה אֱלֹהֵינוּ
בְּעַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל וּבְתַפְלָתָם (מִתּוֹךְ תַּפְלָת
י"ח). וְזֶה סוּד: וְאֵל אִישׁוֹ תְּשׁוּקָתָךְ וְהוּא
יִמְשַׁל בְּךָ (בְּרֵאשִׁית ג, טז), שְׁחֵרֵי בְּזִמְנָן
שְׁחֵשְׁמָאֵל יִתְקַן עַל יְדֵי תִקּוּן, [לִהְיוֹת
כְּפוּף] לִימִין, הִימִין יִחֹזר לְהַתְעוֹרֵר אֵלָיו
בְּתִשְׁוּקָה חֲזָקָה, וְזֶה: רָצָה. וְרַחֲמָה שֶׁל
הָאֵילָה [הַשְּׂכִינָה] הוּא צָר וְחִבִּיבָה הִיא
עַל בְּעִלָּה (עִירּוּבִין נד, ב), שְׁחֵרֵי תִקּוּף
הַתְּשׁוּקָה הוּא בְּגָלָל הַשְּׁמָאֵל הוֹאֵת.
וְאֲזַי: וְהוּא יִמְשַׁל בְּךָ, שְׁכַף הִימִין שׁוֹלֵט
עַל הַשְּׁמָאֵל. אֲבָל בְּזִמְנָן שְׁחֵשְׁמָאֵל רָצָה
לְהַתְחַזֵּק עַל הִימִין, וְלֹא לִהְיוֹת כְּפוּף

קָם אֲבָרָהֶם סָבָא חֲסִידָא וְאָמַר, וְאֲנִי
תַּפְלְתִּי לְךָ ה' עַת רְצוֹן וְכו' (תהלים סט
יד). כְּתוּב: וְעַת צָרָה הִיא לִיעֲקֹב (יִרְמְיָה
לז) אֵלִין חֲבֵלִין דְּמִשְׁיָחָא. מֵאִי חֲבֵלִין.
אֵלֹהִי חֲבֵל דָּא בְּתַלְתָּ אֲתַקְשֶׁר דְּאֲנוּן חֲסִיד
גְּבוּרָה תַּפְאֲרֶת, דְּבָהּוּ כְּפִתִין לָהּ
לְמִשְׁיָחָא לְמַהוּי בְּגָלוּתָא, וְלֹא יִפּוּק
בְּתַקְפָּה עַד זְמַנָּא דִּיתְחַזִּי. כְּדִין וְעַת צָרָה
הִיא לִיעֲקֹב מִטְטְרָא דְשְׁמָאֵל מִנְצַפ"ךְ
צָרָה וְדָא. אֲבָל תָּא חֲזִי בְּזִמְנָא
דְּאֲתַבְסַּמַּת שְׁמָאֵל וְאֲתַכְפִּיאַת לִימִינָא,
אֲתַהֲדֵר צָרָה לְרָצָה. וְאֲתַמַּר בֵּה רָצָה ה'
אֱלֹהֵינוּ בְּעַמּוֹךְ יִשְׂרָאֵל וּבְתַפְלָתָם. וְרָזָא
דָּא וְאֵל אִישׁוֹ תְּשׁוּקָתָךְ וְהוּא יִמְשַׁל בְּךָ
(בְּרֵאשִׁית ג, טז). דְּהָא בְּזִמְנָא דְשְׁמָאֵל
אֲתַתְקַן בְּתַקּוּנָא לְגַבִּי יְמִינָא, יְמִינָא
בְּתִיאּוּבְתָא תַּקִּיפָא אֲתַעֲר לְגַבָּה, וְדָא
רָצָה. וְאֵילָה רַחֲמָה צָר וְחִבִּיבָה עַל
בְּעִלָּה וְכו' (עִירּוּבִין נד:). דְּהָא תַּקְפָּא
דְּתִיאּוּבְתָא בְּגִין שְׁמָאֵל דָּא אִיהּ. וְכִדִּין
וְהוּא יִמְשַׁל בְּךָ, דְּהִכִּי שְׁלִיט יְמִינָא
בְּשְׁמָאֵל. אֲבָל בְּזִמְנָא דְשְׁמָאֵל בְּעִי
לְאֲתַתְקַפָּא עַל יְמִינָא, וְלֹא אֲתַכְפִּיא

193. עי' זהר וירא ח"א, קה, ע"ב, שני עתים עת צר"ה ועת רצ"ה.

194. עיי"ש, מנצפ"ך הם אותיות השמאל הפשוטות, לעומת האותיות הסופיות הם שבימין; מנצפ"ך הוא רמז לחמש גבורות.

לַפְּנֵי, אִז: עַת צָרָה הִיא וְדָאִי. וּבְכַח שֶׁל
הַזֶּהֱרָה הָיָה [שֶׁל תְּרִמּוֹחַ"ל] חֲזֹר הַשְּׁמָאֵל
לְהַחֲמִיטָה בְּיָמִין וְדָאִי. אִז: עַת צָרָה
מִתְהַפֵּךְ לַעֲת רְצוֹן,¹⁹⁵ שְׁמִתְעוֹרֵר בּוֹ
[תִּימָן לְגַבִּי הַשְּׁמָאֵל] בְּתוֹשָׁקָה חֲזָקָה.

וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ בְּזִהְרֵי הַרְקִיעַ (דְּנִיאל
יב, ג), הַשְּׁמָאֵל הוּא [בְּחִינַת] חֶשֶׁךְ,
וּכְאֲשֶׁר יִתְחַזַּק הַיָּמִין גַּם [הַשְּׁמָאֵל] יִחְזֹר
לְאוֹר.¹⁹⁶ לְפִיכָךְ, [הַמְשַׁכְּלִים] יִזְהָרוּ בְּכַח
הַזֶּהֱרָה הָיָה [בְּדִין] לְהַחֲזִיר שְׁמָאֵל לְיָמִין
וְדָאִי. וְעַל סוֹד זֶה כְּתוּב: שְׁמַחְנוּ בְּיָמֵינוּ
עֲנִיתָנוּ וְגו' (תְּהִלִּים צטו), שְׁהָרִי כָּל
הַמְדַּרְגּוֹת שֶׁבַּשְּׁמָאֵל שְׁגָרְמוּ חֶשֶׁךְ
לְיִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹת, גַּם הֵם כָּלֵם יִתְמַתְקוּ
וְיִחְזְרוּ לְיָמִין, וְהֵם עֲצָמָם יִגְרְמוּ שְׂמִיחָה
לְיִשְׂרָאֵל.¹⁹⁷

[אֲבָרְהָם הֶזְקֵן הַחֲסִיד] פֶּתַח וְאָמַר:
זֶרְקָא מִקַּף שׁוּפֵר הוֹלֵךְ סָגוּלָתָא.
זֶרְקָא - בְּזִמָּן שֶׁהָאֲבֵן הַקְדוּשָׁה
[הַשְּׂכִינָה] נִזְרָקָת עַד הָאֵין סוֹף,¹⁹⁸ אִז
חֲזוּרָת עֲטָרָה לְיוֹשְׁנָה.¹⁹⁹ וְזֶה סוֹד
[תְּפִסּוּק]: הַשְּׂכִינָה יִהְיֶה אֵלֶיךָ וְנִשְׁכָּבָה
(אֵיכָה ה, כא), שְׁהָרִי בְּתַחֲלָה הַשְּׂכִינָה
תַּעֲלֶה בְּעֶלְיָה אַחַת כִּלְפֵי אוֹתוֹ עַלְיוֹן

לְגַבִּיהָ, בְּדִין עַת צָרָה הִיא וְדָאִי. וּבְחִילָא
זִזְהָרָה דָּא, אֲתַהֲדֵר שְׁמָאֵל לְאֲתַבְּסָמָא
בְּיָמִינָא וְדָאִי. בְּדִין עַת צָרָה אֲתַהֲדֵר עַת
רְצוֹן, לְאֲתַעֲרָא בֵּה בְּתִיאֻבְקָתָא תְּקִיפָא.

וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ בְּזִהְרֵי הַרְקִיעַ (דְּנִיאל
יב ג). דְּשְׁמָאֵל אִיהוּ חֶשֶׁךְ, וְכֵד אֲתַתְּקַף
יָמִינָא אֲתַהֲדֵר אִיהוּ נְמִי לְאוֹר. בְּגִין כֶּךָ
יִזְהָרוּ בְּחִילָא זִזְהָרָה דָּא, לְאֲתַהֲדֵרָא
שְׁמָאֵל לְיָמִינָא וְדָאִי. וְעַל רְזָא דָּא
כְּתִיב שְׁמַחְנוּ בְּיָמֵינוּ עֲנִיתָנוּ וכו' (תְּהִלִּים
צ טו). דִּהָא כְּלָהוּ דְּרִגִּין דְּשְׁמָאֵל
דְּגִרְמוּ חֶשֶׁךְ לְיִשְׂרָאֵל בְּגִלוֹתָא, כְּלָהוּ
נְמִי מִתְבַּסְּמִין יִתְהַדְּרוּן בְּיָמִינָא. וְאֲנִין
גְּרַמִּיהוּ יִגְרְמוּן חֲדוּתָא לְיִשְׂרָאֵל.

פֶּתַח וְאָמַר זֶרְקָא מִקַּף שׁוּפֵר הוֹלֵךְ
סָגוּלָתָא. זֶרְקָא בְּזִמָּנָא דְּאֲזִדְרִיקָת אֲבָנָא
קְדִישָׁא עַד א"ס, בְּדִין הַדְרַת עֲטָרָה
לְיוֹשְׁנָה. אָבֵל רְזָא דָּא הַשְּׂכִינָה ה' אֵלֶיךָ
וְנִשְׁכָּבָה (אֵיכָה ה כא). דִּהָא בְּקִדְמִיתָא
בְּסִלְקוֹ חֲדָא תַּסְתַּלַּק שְׂכִינָתָא לְגַבִּי

195. עיין לעיל תי' סט, אידרא, ד"ה: מצחא דרישא; תקט"ו תפלות, ת' שפא: "ותעשה לנו עת רצון ולא עת צרה".

196. החזרת הרע לטוב כמו כן החזרת עת צרה לעת רצון הוא ע"י גילוי המצח, רעוא דרעיון, הנהגת החסד הגמור, סוף הרצון (א"א), וזאת התורה אשר גילה לנו רבינו, ברוב פאר והדר כמעט בכל ספריו.

197. עי' מאמר הגאולה התחלה; לעיל תי' כט; תי' מו.

198. עי' תז' תי' י', כד, ע"ב; עי' לעיל תי' לט, ד"ה קם אברהם סבא חסידא; תי' מד, והא ר"מ.

199. עי' היטב לעיל תי' לט בדברי אברהם סבא, עי"ש מקורות נוספים.

שֶׁל הַכֹּל [הָאֵין סוֹף], וּמִשָּׁם תִּתְעוֹרֵר
תְּשׁוּבָה בְּלֹב כָּל יִשְׂרָאֵל, וְזֶה [סוֹד]
הַשִּׁיבָנוּ [מִצַּד הָעֲלִיּוֹן]. וְאַחֵר כֶּד: מִקֵּץ
שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ – שֶׁעֲכָשׁוּ יִשְׂרָאֵל חוֹזְרִים
לְעֻלּוֹת דְּרָגָה אַחֵר דְּרָגָה, וְזֶה; וְנִשְׁוֹבָה
[מִצַּד עֲצָמָם]. עַל יְדֵי מִי? אֵלֶּא, שׁוֹפֵר
הוֹלֵךְ. וְזֶה שׁוֹפֵר עֲלִיּוֹן וְתַחְתּוֹן. עֲלִיּוֹן –
שֶׁל אִימָא, תַּחְתּוֹן – מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף,
צָדִיק. עַד שֶׁיַּעֲמֹד הַכֹּל בְּמִקְוָמוֹ,
[כְּלוּמָר] הַשְׁכִּינָה בְּשָׁלוֹשׁ עֲלִיּוֹנִים
[דְּהֵינִי, כח"ב], וְזֶה סְגוּלָתָא,²⁰⁰ עֲטָרָה
שְׁחֻזְרַת לְיוֹשְׁנָה וְדָא, בְּכַח הוֹחֵר הוּא
וְהַתְקוּנִים הָאֵלֶּה שְׁלֹךְ.

קָם אָדָם קִדְמָאָה סָבָא דְסָבִין פִּתַּח
וְאָמַר, ר' ר' וְהַמְשַׁפְּלִים יִזְהָרוּ כִּזְהָר
הָרָקִיעַ. בַּחֲלִילָא דִּזְהָר דָּא קִדְיָשָׁא, דִּבְהָ
וְהִיָּה אֹר הַלְבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה (יִשְׁעִיָּה ל'
כו). וְרָצָא דְמִלָּה הַשְׁתָּא סִיְהָרָא לֹא נִהָרָא
וְצָרִיכָה לְקַבְּלָא מִן שְׁמַשָּׁא. אֲמַאי. אֵלֶּא
בְּגִין דְּאֹר כַּד נִפְק אֲשֶׁתָּאֵר גְּנִיז לְעֵלָא.
כְּדִין אֲשֶׁתָּאֵר לְעֵלָא אֹר, לְתַתָּא חֲשָׁךְ.
בְּהוּ וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין חֲשָׁךְ
(בְּרֵאשִׁית א' ד'). אָבֵל בַּחֲלִילָא דִּזְהָר דָּא,
אֲתַפְּשֵׁט נִהוּרָא וְנִטִּיל כֹּלָא בְּתַקְפָּה.
כְּדִין כֹּלָא אִיהוּ אֹר. וְהִיָּה לְעַת עָרֵב
[וְזֶהוּ מַה שֶּׁפְּתוּב]: וְהִיָּה לְעַת עָרֵב וְהִיָּה

הָהוּא עֲלָאָה דְכֹלָא, וּמִתְמָן יִתְעַר
תְּיֻבָּתָא בְּלֹבָא דְכֹלָהוּ יִשְׂרָאֵל, וְדָא
הַשִּׁיבָנוּ. לְבָתֵּר מִקֵּץ שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ,
דְּהַשְׁתָּא תְּבִין יִשְׂרָאֵל לְאַסְתְּלָקָא אֲנוּן
דְּרָגָא בְּתֵר דְּרָגָא, וְדָא וְנִשְׁוֹבָה. ע"י
דְּמָא? אֵלֶּא שׁוֹפֵר הוֹלֵךְ. וְדָא שׁוֹפֵר
עֲלָאָה וְתַתָּאָה, עֲלָאָה דְּאִימָא, תַּתָּאָה
מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף צָדִיק. עַד דְּאַתְתַּמְקֵם כֹּלָא
בְּאַתְרָהּ, שְׁכִינְתָּא בְּתַלְתָּ עֲלָאִין וְדָא
סְגוּלָתָא, עֲטָרָה דְּהִדְרַת לְיוֹשְׁנָה וְדָא,
בַּחֲלִילָא דִּזְהָר דָּא וְתַקוּנִין אֵלִין דִּילָךְ.

קָם אָדָם קִדְמָאָה סָבָא דְסָבִין פִּתַּח
וְאָמַר, ר' ר' וְהַמְשַׁפְּלִים יִזְהָרוּ כִּזְהָר
הָרָקִיעַ. בַּחֲלִילָא דִּזְהָר דָּא קִדְיָשָׁא, דִּבְהָ
וְהִיָּה אֹר הַלְבָנָה כְּאֹר הַחֲמָה (יִשְׁעִיָּה ל'
כו). וְרָצָא דְמִלָּה הַשְׁתָּא סִיְהָרָא לֹא נִהָרָא
וְצָרִיכָה לְקַבְּלָא מִן שְׁמַשָּׁא. אֲמַאי. אֵלֶּא
בְּגִין דְּאֹר כַּד נִפְק אֲשֶׁתָּאֵר גְּנִיז לְעֵלָא.
כְּדִין אֲשֶׁתָּאֵר לְעֵלָא אֹר, לְתַתָּא חֲשָׁךְ.
בְּהוּ וַיְבַדֵּל אֱלֹהִים בֵּין הָאֹר וּבֵין חֲשָׁךְ
(בְּרֵאשִׁית א' ד'). אָבֵל בַּחֲלִילָא דִּזְהָר דָּא,
אֲתַפְּשֵׁט נִהוּרָא וְנִטִּיל כֹּלָא בְּתַקְפָּה.
כְּדִין כֹּלָא אִיהוּ אֹר. וְהִיָּה לְעַת עָרֵב

200. ע"י זהר תרומה ח"ב, קנח, ע"א, סגולתא ... דהיינו שהשכינה עולה למקום גבוה במדרגה של כתר חכמה ובינה (שלוש עליונים).

201. נמצאת למד שתורת הרמח"ל היא בבחינת האור שנברא ביום הראשון שנגזז למעלה לצדיקים, לעתיד לבוא, ובזכות רבינו התפשט האור הזה [שנגזז בא"ק, ע"י אדיר במרום עמ' קד] שהוא בבחינת הכתר - כוח ההיטיבו, דהיינו היחוד, המחזיר כל רע לטוב; ע"י מה שכתבתי בס"ד באור הגנוז עמ' כדכח.

אור (זכריה יד ז), לפיכך: והיה אור
הלבנה (וגו') [כאור החמה]. אז,
[המשכילים] יזהרו - לאחרים, יזהירו
לירח, כזהר הרקיע - זה השמש.

יהיה אור (זכריה יד ז). בגין כך יהיה אור
הלבנה וכו'. כדין יזהירו לאחרים,
יזהירו לסיהרא כזהר הרקיע דא
שמשא.

ועוד, ירח יש בה [מקומות] חשוכים
בפניה. וכל [הענין] סוד הוא [של
מיעוט הירח]. שהרי למעלה נמצאו שני
מאורות עליונים - שמש אספקלריא
המאירה, וירח [אספקלריה] שאינה
מאירה ונוטלת מהשמש. ובגלל
שצריכה לטול ממנו, נשארו מקומות
מהסוד שלה [דהיינו מבחינתה] שהם
חשוכים ודאי. וכאן מתחזקים אלו
שבחוץ [הסטריין אחרינין], שכך צריך.
לעתיד לבוא, יעברו [מקומות] חשוכים
אלו [מן הירח], ובכל ישאר האור. יזהרו
כזהר הרקיע ודאי. וזה סוד: וחרפת עמו
יסיר מעל כל הארץ (ישעיה כה ח),
שעבשו בגלל שהסטרא אחרא
משתרשת שם [בגלל מעוט הירח],
לפיכך יש מקומות [שם] שאינם
מוארים, ונשארו חשוכים. [כמו]
שכתוב: וחוטא אחד יאבד טובה הרבה
(קהלת טו ח), ובכל מקום שהסטרא
אחרא רוצה להתחזק שם, האור
מסתלק ונחסר. אבל באותו זמן [של
אחרית הימים] כתוב: והיה אור הלבנה
כאור החמה.

ועוד, סיהרא אית בה חשוכין באנפיה.
וכלא רזא איהו. דהא לעלא אשתכחו
תרין מאורות עלאין. ושמשא
אספקלריא דנהרא. סיהרא דלא נהרא
ונטלת מן שמשא. ובגין דצריכה לנטלא
מנה, אשתארו אתרין מרזא דילה
חשיכין ודאי. והכא מתתקפן אנון
דלבר, דהכי אצטריך. לזמנא דאתי
יתעברון חשוכין אלין, וכלא בנהורא
אשתאר. יזהרו כזהר הרקיע ודאי. ורזא
דא וחרפת עמו יסיר מעל כל הארץ
(ישעיה כה ח). דהשתא בגין דסטרא
אחרא משתרשן נמי תמן, בגין כך אית
אתרין אלין דלא אתנהירו ואשתארו
חשוכין. דכתיב וחוטא אחד יאבד טובה
הרבה (קהלת ט ח). בכל אתר דסטרא
אחרא בעין לאתתקפא תמן, נהירו
אסתלק ואתגרע. אבל בהווא זמנא
והיה אור הלבנה כאור החמה.

פתח ואמר: זרקא מקף שופר
הולך סגולתא. זרקא - זו האבן
[דהיינו, השכינה] שנוקדת על צלם

פתח ואמר זרקא מקף שופר הולך
סגולתא. זרקא דא אבן דאנדריקת
לצלמא להרסא לה. ודא אבן די לא

לְהָרוֹם אוֹתוֹ.²⁰² וְזוֹ: אָבֵן דִּי לֹא בִידִין (דְּנִיאל ב, לד).²⁰³ בְּזִמְנָא [שְׁהַשְׁכִּינָה עוֹלָה] וְלִקְחַת מִתְחַכְמָה הַנְּעֻלְמָת הִיא אָבֵן, וּמִכָּה אֶת הַצֵּלָם. אַחֲרַ כֵּן, מִקֵּץ שׁוּפֵר הוֹלֵךְ – זֶה מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, שְׁנֵאמַר בּוֹ: וַיֵּרֶד מִצֵּעָקֵב²⁰⁴ (בְּמִדְבָּר כד, יט), וַיַּחֲזִית חֵד מִדְּבִית יַעֲקֹב (תְּרֻגוֹם אוֹנְקְלוֹס שם), שְׁהוּא [מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף] סוֹבֵב וְהוֹלֵךְ מִמְּקוֹם לְמִקוֹם בְּתוֹךְ הַסְטֵרָא אַחֲרָא לְכַפּוֹת אוֹתָהּ, [וּכְבָּר] נִתְפָּאֵר. וְאִם תֵּאמַר, שְׁהוּא לְבָדוּ הוֹלֵךְ, לֹא כֵן, אֲלֹא סְגוּלָתָא – אֲלוֹ שְׁלֹשׁ הָאֲבוֹת²⁰⁵ שְׁמִתְחַבְּרִים בִּי²⁰⁶ לְהַשְׁלִים לְיִשְׂרָאֵל גְּאֻלָּה שְׁלֵמָה. וְהַכֵּל [נַעֲשֶׂה] בְּכֵחַ שֶׁל הַזֶּהר הַקְדוּשׁ הַזֶּה וְהַתְקוּנִים הָאֵלּוּ שֶׁלָּךְ, שְׁעֲלֵיהֶם כְּתוּב: פֶּקֶח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שְׁמִמְתִּינוּ (דְּנִיאל ט, יח), [עֵינֶיךָ] – אֲלוֹ שְׁתֵּי עֵינַיִם. אַחַת שְׁנִפְתַּחַת בְּשִׁבְעִים תְּקוּנִים שֶׁל רַבִּי שְׁמֵעוֹן בֶּר יוֹחָאי הַנֶּר הַקְדוּשׁ. וְזוֹ עֵין יָמִין לְהַצִּיל אֶת יִשְׂרָאֵל בְּגָלוּת, עֵין שְׁנִיָּה – בְּשִׁבְעִים [תְּקוּנִים] אֲלוֹ שֶׁלָּךְ, וְזוֹ עֵין שְׁמָאל, שְׁנִפְתַּחַת עַל אֲמוֹת הָעוֹלָם, לַעֲשׂוֹת בָּהֶם נִקְמוֹת. אִזּוֹ: פֶּקֶח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שְׁמִמְתִּינוּ. אֲשֶׁרִי חֲלָקְסָא שֶׁל יִשְׂרָאֵל אֵיתְכֶם [רִשְׁבִּי וְהִרְמַח"ל], בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

בִּידִין (דְּנִיאל ב, לד). בְּזִמְנָא דְּנִטְלָת מִתְחַכְמָה סְתִימָאָה הָכִי אִיהִי אָבֵן, וּמִחֲצֵאת לְהִהוּא צִלְמָא. לְבִתֵּר מִקֵּץ שׁוּפֵר הוֹלֵךְ, דָּא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף דְּאִתְמַר בֵּיהּ וַיֵּרֶד מִצֵּעָקֵב (בְּמִדְבָּר כד, יט). וַיַּחֲזִית חֵד מִדְּבִית יַעֲקֹב, דְּאִיהוּ אֶסְחָר וְאִזִּיל מֵאֲתֵר לְאֲתֵר בְּגוֹ סְטֵרָא אַחֲרָא לְאֶכְפִּיָּא לֵיהּ וְאִתְמַר. וְאִי תִימָא דְּאִיהוּ לְחוּדָה אִזִּיל. לֹא הָכִי. אֲלֹא סְגוּלָתָא, אֲלִין תִּלְת אֲבָהוֹן דְּמִתְחַבְּרִין בֵּיהּ לְאֶשְׁלָמָא לְיִשְׂרָאֵל פְּרָקְנָא שְׁלִים. וְכֵלָא בְּחִילָא דְּהֵאִי זֶהר קְדִישָׁא וְתְקוּנִין אֲלִין דִּילָךְ. דְּבָהוּ כְּתִיב פֶּקֶח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שְׁמִמְתִּינוּ (דְּנִיאל ט, יח). אֲלִין תִּרִין עֵינִין. חֵד אִתְפַּקַּח בְּע' תְּקוּנִין דְּרִשְׁבִּי בּוּצְיָנָא קְדִישָׁא. וְדָא עֵינָא יְמִינָא לְשִׁזְבָּא לְיִשְׂרָאֵל בְּגָלוּתָא. עֵינָא תְּנִינָא בְּע' אֲלִין דִּילָךְ. וְדָא עֵינָא שְׁמָאלָא דְּאִתְפַּקַּח עַל אֲמִין דְּעִלְמָא לְנִטְלָא מִנְהוֹן נוֹקְמִין. כְּדִין פֶּקֶח עֵינֶיךָ וּרְאֵה שְׁמִמְתִּינוּ. זַכָּאָה חוֹלְקָהוֹן דִּישְׂרָאֵל בְּהִדְכּוֹ בְּעִלְמָא דִּין וּבְעִלְמָא דְּאִתִּי.

202. עי' ת"ז תי' כ"א, סע"א, ורע"ב, ובתי' כ"ד, ע"ב. עי' אדיר במרום ח"א עמ' נב: "והנה סוד הקירטא הוא סוד אבן דלא בידין - היורדת ומחת לצלמא (דניאל ב, לד). ולכן מי שיועד להמשיך האבן הזאת ממקום נכון ולהגיע אל הצלם, ודאי ישבררה". עי' לעיל, ד"ה: בההוא זמנא אתרוקינת תיקונא תנינא של הכוס. תקט"ו תפלות ת' פתח (סוף); עיין מבוא.

203. עיי"ש תי' ה, כ, ע"א.

204. עי' בעל הטורים שם.

205. עי' ת"ז תי' כא, סא, רע"ב.

206. עי' זהר פנחס ח"ג, רמו, ע"ב.

קם מִשֶּׁה הַרְוֵעָה הַנֶּאֱמָן, פָּתַח
וְאָמַר רַבִּי רַבִּי, [פְּתוּב]: וְהוֹשַׁעְתִּי לְצֹאנִי
וְלֹא תִהְיֶינָה עוֹד לְבֹ (יְחִזְקָאל לז, כב),
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא מוֹכֵן לְהַתְּגַלּוּת בְּתוֹךְ
הַקְּלָפוֹת לְאֶסּוֹף אֶת יִשְׂרָאֵל, אִם הוּא
יִתְגַּלֶּה שֵׁם בְּאוֹר חֹק אֶחָד, וְאַחֲרָיו
יֵאָחֲזוּ וְיִמְשְׁכוּ כָּל אֱלֹהֵי שְׁתַּלּוּיִים בְּצִדּוֹ
[דְּהִינוּ שְׁקִשׁוּרִים בּוֹ]. אִם נֹאמַר עֲלֵיהֶם:
הָעַם הַהֲלֹכִים בַּחֲשָׁד רָאוּ אוֹר גְּדוֹל
(יִשְׁעִיה טא), אִם, וְהוֹשַׁעְתִּי [לְצֹאנִי וְגו'].
וְזֶה מִה שֶּׁפְּתוּב: כִּי הִלָּךְ לַפְּנִיכָם יְהוָה
וּמֵאֶסְפָּכֶם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל (שֵׁם נבי, א) אֲבָל
בֹּא וְרֵא, שֶׁהָרִי לְאַחַר שִׁינְאוֹ מִשֵּׁם,
יִרְצוּ אֱלֹהֵי הַטְּמָאִים [הֵם"א וְהַקְּלָפוֹת]
לְהַתְּחִיזֵם בְּנִגְדָם, כְּמוֹ שֶׁנִּתְחַזְּקוּ הַמַּצְרִים
עַל יִשְׂרָאֵל בְּזִמְנֵי שִׁינְאוֹ מִמַּצְרִים. אֲבָל
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא יִחַזֵּק אוֹתָם [אֶת
יִשְׂרָאֵל], שֶׁכִּיּוֹן שֶׁנִּגְדְּבָקוּ [בַּקְדוּשׁ בְּרוּךְ
הוּא] פַּעַם אֶחָת, שׁוֹב לֹא יִפְרָשׁוּ.
לְפִיכָךְ, וְלֹא יִהְיוּ עוֹד לְבֹ. אִם,
וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ בְּזִהְרֵי הַרְקִיעַ. שֶׁהָרִי
בְּאוֹר שֶׁל הַזֶּהָר הַזֶּה שֶׁנִּתְגַּלֶּה יְקוֹם
הַקְדוּשׁ בְּרוּךְ הוּא לְהַתְּגַלּוּת לְאוֹתָם
[בְּנֵי יִשְׂרָאֵל] שֶׁנִּמְצְאוּ בַּחוּץ²⁰⁷ בְּדִי
לְאֶסּוֹף אוֹתָם. לְפִיכָךְ: יִזְהָרוּ בְּזִהְרֵי
הַרְקִיעַ. וּמַצְדִּיקֵי הַרְבִּים פְּכוּכִים – אֱלֹהֵי
יְהוָה מַצְדִּיקֵי הַרְבִּים, כָּל אֱלֹהֵי הָאֲחֵרִים
שֶׁמִּתְחַזְּקִים בְּאוֹר זֶה, יִהְיוּ כְּכֹכְבִים
גְּדוֹלִים, לְהַמְשִׁיךְ אַחֲרָיו [שֶׁל הָאוֹר]
לְעֹלֹת לְמַעְלָה. אִם:

קם מִשֶּׁה רַעֲיָא מְהִימָנָא פָּתַח וְאָמַר
ר' ר' וְהוֹשַׁעְתִּי לְצֹאנִי וְלֹא תִהְיֶינָה עוֹד
לְבֹ (יְחִזְקָאל לז, כב). זְמִין קְדָשָׁא בְּרִיךְ
הוּא לְאַתְּגַלָּא בְּגוֹ קְלִיפִין לְכַנְשָׁא לְהוּ
לְיִשְׂרָאֵל. בְּדִין יִתְגַּלֵּי אִיהוּ תַּמָּן בְּחַד
[נ"א: פְּתַח] נְהוּרָא תְּקִיפָא, וְאַבְתְּרָה
יִתְאַחֲדוּן וְיִתְמַשְׁכוּן כָּל אַנְיוֹן דְּתַלְיוֹן
מִסְטֵרָה. בְּדִין אֲתַמַּר בְּהוּ הָעַם הַהֲלֹכִים
בַּחֲשָׁד רָאוּ אוֹר גְּדוֹל (יִשְׁעִיה ט א). בְּדִין
וְהוֹשַׁעְתִּי צֹאנִי וְכו'. הִדָּא הוּא דְּכִתִּיב כִּי
הִלָּךְ לַפְּנִיכָם ה' וּמֵאֶסְפָּכֶם אֱלֹהֵי יִשְׂרָאֵל
(שֵׁם נבי יב). אֲבָל תָּא חֲזִי דְּהָא לְבַתֵּר
דִּיפְקוֹן מִתַּמָּן יִכְעוֹן אַנְיוֹן מִסְאֲבִין
לְאַתְּתַקְפָּא לְקַבְּלֵיהוּ, כְּמָה דְּאַתְּתַקְפוּ
מַצְרָאֵי עַל יִשְׂרָאֵל בְּזִמְנָא דְּנִפְקוּ
מִמַּצְרִים. אֲבָל קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא יִתְקִיף
בְּהוּ, דְּכִיּוֹן דְּאַתְּדַבְּקוּ זִמְנָא חֲדָא תּוֹ לֹא
יִתְפָּרְשׁוּן. בְּגִין כֶּךָ וְלֹא יִהְיוּ עוֹד לְבֹ.
בְּדִין וְהַמְשַׁכְּלִים יִזְהָרוּ בְּזִהְרֵי הַרְקִיעַ.
דְּהָא בְּנִהֲרֵי דִּזְהָר דָּא דְּאַתְּגַלֵּיא יִיקוֹם
קְדָשָׁא בְּרִיךְ הוּא לְאַתְּגַלָּא לְאַלִּין
דְּמִימִין לְבַר לְכַנְשָׁא לְהוּ. בְּגִין כֶּךָ יִזְהָרוּ
בְּזִהְרֵי הַרְקִיעַ. וּמַצְדִּיקֵי הַרְבִּים פְּכוּכִים,
אַלִּין יְהוֹן מַצְדִּיקֵי הַרְבִּים, כָּל אַלִּין
אַחֲרֵינִין דְּמִתְתַּקְפִּין בְּנְהוּרָא דָּא, כְּכֹכְבֵיא
סְגִיִּין לְאַתְּמַשְׁכָּא אַבְתְּרָה לְסִלְקָא
לְעֹלָא. בְּדִין

207. בחוץ אולי ירמוז כאן לבני ישראל שנמצאים בחוץ לארץ, ואולי לאלו שנמצאים מחוץ לקדושה.

וּרְקָא מִקֶּה שׁוּפֵר הוּלֵךְ סְגוּלָתָא, וּרְקָא, עָלָיו [בְּתוּב]: וּרְקָתִי עָלֵיכֶם מִים מְהוּרִים וְגו' (וְחֻקָּא לֹכְהָ). שְׁהֲרִי אֵלֹו שְׂיוּצָאִים מִתּוֹךְ הַחֲשָׁד, חֲשׂוֹכִים הֵם וְדַאי, וְצָרִיד לְהַפְרִיד מֵהֶם חֲשָׁד זֶה. וּבִמָּה? אֵלֹא בְּאֵלֹו מִים עֲלִיוֹנִים שְׁנִמְשָׁכִים מִהַחֲכֻמָּה הַנִּעְלָמָה.²⁰⁸ עֲלֶיהָ [בְּתוּב]: וּטְהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוּתֵיכֶם וְגו' (שָׁם, שָׁם). אִזּוּ: מִקֶּה שׁוּפֵר הוּלֵךְ, כָּלֶם סוֹבְבִים לְאוֹתוֹ שׁוּפֵר, שְׁהוּא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף, צָדִיק וְדַאי. לַעֲלוֹת עַל יָדוֹ לְמִקּוֹמָם לְמַעַלָּה. וְזֶה סוּד: וַיַּעֲבֹר מִלִּפְנֵי לִפְנֵיהֶם וַיְהוֶה בְּרָאשָׁם (מִיכָה ב' יג), וְעַל יָדוֹ יַעֲלוּ לְמִקּוֹמָם. וּמִהוּ הַמִּקּוֹם? אֵלֹא סְגוּלָתָא, אֵלֹו שְׁלֹשָׁה אֲבוֹת הַקְּדוּשִׁים, שְׁהֵם הַשְּׂרָשִׁים הָעֲלִיוֹנִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל. שְׁכָלָם צְרִיכִים לְהַתְקַשֵּׁר בָּהֶם, לְהִיּוֹת הַכָּל בְּתַקּוֹן שְׁלֵם, בְּכַח שֶׁל הַיָּחִיד הַקְּדוּשׁ הַזֶּה וְשֶׁל הַתִּיקוּנִים הַקְּדוּשִׁים הָאֵלֹו שְׁלֵךְ. אֲשֶׁרִי חֲלָקָם שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

וְחִנָּה קוֹל אֶחָד עוֹלָה בְּמִרְוֵי רִקְיעִים וַיֹּאמֶר: רְצוֹן שְׂמִיחָה וּמְנוּחָה לְאִילָה [הַשְׁכִּינָה]²⁰⁹ וְלַעֲדָרִים שְׁלֵה [הַמָּה הַצְדִּיקִים, בְּנֵי הַשְׁכִּינָה], וְלָכֶל הַעוֹלָמוֹת, וְלָכֶל הַצְּפָרִים שְׁמִקְנֵי

וּרְקָא מִקֶּה שׁוּפֵר הוּלֵךְ סְגוּלָתָא, וּרְקָא בֵּה (יְחִזְקָאֵל לו' כה) וְזִרְקָתִי עָלֵיכֶם מִים טְהוּרִים וְכו'. דִּהָא אֵלִין דְּנַפְקִין מִגּוֹ חֲשׂוֹכָא, חֲשִׁיכִין אֲנוּן וְדַאי וַאֲצִטְרִיד לְאַפְרָשָׁא מְנִיָּהוּ חֲשׂוֹכָא דָּא. בְּמַאי? אֵלֹא בְּאֵלִין מִין עֲלָאִין דְּנַגְדִין מִחֲכֻמָּה סְתִימָאָה. בֵּה וּטְהַרְתֶּם מִכָּל טְמֵאוּתֵיכֶם וְכו'. בְּדִין מִקֶּה שׁוּפֵר הוּלֵךְ, כְּלָהוּ סְחָרָן לְהִיּוֹא שׁוּפֵר דָּא מְשִׁיחַ בֶּן יוֹסֵף צָדִיק וְדַאי, לְסַלְקָא בֵּה לְאַתְרֵיהוֹן לַעֲלָא. עַל רָזָא דָּא וַיַּעֲבֹר מִלִּפְנֵיהֶם וַיְהוֶה בְּרָאשָׁם (מִיכָה ב' יג) וּבֵה יִסְתַּלְקוֹן לְאַתְרֵיהוֹן. מַאי אֶתֶר. אֵלֹא סְגוּלָתָא, אֵלִין תְּלַת אֲבָהֵן קְדִישִׁין דְּאֲנוּן שְׂרָשִׁין עֲלָאִין דִּישְׂרָאֵל. דְּכָלֵהוּ צְרִיכִין לְאַתְקַשְׂרָא בֵּהוּ לְמַהוּי כָּלֹא בְּתַקּוּנָא שְׁלִים בְּחִילָא דִּהָא זֶהֱרִי קְדִישָׁא וְתַקּוּנִין אֵלִין קְדִישִׁין דִּילָךְ. זַכָּאָה חוֹלְקָהוֹן דִּישְׂרָאֵל בְּעֻלְמָא דִּין וּבְעֻלְמָא דְּאַתִּי.

וְהָא קָלָא חֲדָא סְלִיק בְּרוּמֵי רִקְיעִין וַיִּימָא, רַעוּתָא חֲדוּתָא וְנִיחָא לְאִילָתָא וְלֹאִוְרָזְלָאִין דִּילָה וְלִכְלָהוּ עֲלָמִין, וְלִכְלָהוּ צְפָרִין דְּמַקְנִין בְּעֻנְפִין דְּאִילָנָא רַבְרָבָא. וְהָא קָלָא אַחֲרִינָא

208. עי' ת"ז תי' סט, קי, ע"ב על דרך שכתוב: כמים לים מכסים, מים שיורדים מח"ס, עי' אדיר במרום עמ' קלה עג, ע"ב, במדבר רלח, ע"א.

209. אילה זו שכינה, עי' זוהר שמות ז, ע"ב; נב, ע"ב; ח"ג, יג, ע"א; כח, ע"א; זהר חדש יתרו לט, ע"א, ז"ח בלק: "אראנו ולא עתה".

בַּעֲנָפִים שֶׁל הָאֵילָן הַגָּדוֹל.²¹⁰ וְהִנֵּה קוֹל
אֶחָד עוֹלָה וְאוֹמֵר וְכו'. וְהִנֵּה קוֹל אֶחָד
עוֹלָה וְיֹאמֵר וְכו'.

סֵלִיק וְאָמַר וְכו'. וְהָא קָלָא אַחֲרִינָא
סֵלִיק וְיִימָא וְכו'.

פֶּתַח הוּא [הַרְמוֹח"ל] וְאָמַר: שָׁבַח
עֲלִיּוֹן לֹאֵל הַגָּדוֹל וְהַנּוֹרָא, שְׂרוּצָה
בְּתַקּוּנִים שֶׁל עֲבָדוֹ וּמִתְרַצָּה בָּהֶם.
וּבְרַחֲמִים עֲלִיּוֹנִים שְׁלוֹ, יִתְעוֹרֵר לְתַקֵּן
אֶת כָּל הָעוֹלָמוֹת וְלִרְפֹּא אֶת כָּל פְּצָעֵי
הַגְּלוּת, שְׂיֹאמֵר בָּהֶם: רְפָאֵנִי יְהוָה
וְאַרְפָּא (יִרְמְיָהּ י', יד), שְׁמַלְךָ הַמְּשִׁיחַ
[מב"ד] עוֹמֵד וְסוֹבֵל נִגְעִים בְּגָלוּת. וְכֹה
שָׁמַן הַמְּשִׁיחַ [סֵפֶר שְׁבָעִים תִּקּוּנִים
חֲדָשִׁים] שְׁנִמְשֹׁךְ מִחֻכְמָה סְתִימָא, ²¹¹
[מַחְלוּתִיו] יִתְרַפֵּא, יִתְקַנּוּ וְיִשְׁתַּחֲרוּ כְּמוֹ
שְׂרָאוֹ, בְּדִי לְגֵאוֹל אֶת יִשְׂרָאֵל גְּאֻלָּה
שְׁלֵמָה. וְנִשְׁמַח בְּשִׂמְחָתְךָ וּבְכִבּוּדְךָ
וּבִיחוד הַקְּדוֹשׁ שְׁלֹךְ. בְּרוּךְ הוּא לְעוֹלָם
וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִים.

פֶּתַח אֵיהּ וְאָמַר, שְׁבָחָא עֲלָאָה
לְאֵלָא רַבָּא וּדְחִילָא, דְּבַעֲי בְּתַקּוּנִין
דְּעִבְדָּה וְאִתְרַעֲי בְּהוּ. וּבְרַחֲמִין עֲלָאִין
דִּילָה יִתְעַר לְאִתְקַנָּא לְכָל עֲלָמִין
וְלִאֲסָאָה לְכָל כִּיבִין דְּגְלוּתָא, דִּיִּתְמַר
בְּהוּ רְפָאֵנִי ה' וְאַרְפָּא (יִרְמְיָהּ י"ז יד).
דְּמִלְכָּא מְשִׁיחָא קָאִים וְסָבִיל מְרַעִין
בְּגָלוּתָא. וּבְהָאִי מְשַׁח רַבּוּ דְּנִגְיָד
מִחֻכְמָה סְתִימָאָה, יִתְסוּן יִתְתַקְּנוּ
יִתְדַכּוּן כְּדָקָא יָאוּת לְאִתְפָּרְקָא יִשְׂרָאֵל
פְּרָקְנָא שְׁלִים. וְנַחֲדִי בְּחִדּוּתְךָ וּבִיְקָרְךָ
וּבִיחודָא קְדִישָׁא דִּילָךְ. בְּרִיךְ הוּא לְעָלָם
וּלְעוֹלָמֵי עוֹלָמִין.

מִיד עֲלָה קוֹל עֲלִיּוֹן בְּמִרְוֵי רְקִיעִים
וְיֹאמֵר, ו' פְּעָמִים שִׁמְחָה וְכו'.²¹²

מִיד סֵלִיק קָלָא עֲלָאָה בְּרוּמֵי רְקִיעִין
וְיִימָא ז' זְמָנִין חֲדוּתָא וְכו'.

קָם אֵלֵיהּ הַנְּבִיא הַנֶּאֱמָן פֶּתַח
וְאָמַר: רַבִּי רַבִּי, וְדָאִי עֲלִיךָ כְּתוּב: וְנִהַר
יֹצֵא מַעְדֵּן וְגו' (בְּרַאשִׁית ב', י). מַעְדֵּן –
זֶה הַחֻכְמָה הַנֶּעֱלָמָה, שְׁמִשָּׁם נִמְשָׁכִים

קָם אֵלֵיהּ נְבִיאָה מְהִימָנָא פֶּתַח
וְאָמַר, ר' ר' וְדָאִי עֲלִיךָ כְּתִיב (בְּרַאשִׁית ב'
) וְנִהַר יֹצֵא מַעְדֵּן וְכו'. מַעְדֵּן דָּא חֻכְמָה
סְתִימָאָה, דְּמִתְמָן נִגְדִין רַזִּין סְתִרִין אֵלִין

210. עי' אדר"ז, זוהר ח"ג רצו, ע"ב, שם כתוב שהצפרים עכשיו נודדות בגלל שנפטר רשב"י; עי' אדיר במוסר ח"א עמ' ס, סוד הצפרים המקננים באילן, שהם הנשמות.

211. עי' זוהר צו ח"ג, ל"ד ע"א, ד"ה קח.

212. עי' לעיל סוף תי' יט, ולקמן בסוף התיקון הזה, רב המנונא סבא מבאר ז' תיקוני שמחה לשכינה, וזה הסימוא של הספר הקדוש הזה.

סודות נסתרים אלו של התורה,²¹³ להשקות את הגן - זו השכינה.²¹⁴ ומשם יפרד והיה לארבעה ראשים - אלו ארבעה ראשי נהרות פגוד ארבע מלכיות [בבל, פרס, יון ואדום], לכפות אותם. שהרי עכשו אלו נהרות יוצאים, אחד מצד אחד ואחד מצד אחד, ולא ידוע שכלם יוצאים מנקדה אחת.²¹⁵ [והפזור] הנה בגלל שהוא זמן שהם [המלכיות] שולטים. אבל באותו זמן [העתיד] יודע דבר זה ודאי, שכלם יוצאים מנקדה זו. ונקדה זו, מי נוטל אותה? אלא משיח בן יוסף נוטל אותה, להיות כלם עבדים פפותים תחתיו. אז: ועמדו זרים ורעו צאנכם (ישעיה סא, ה), אשרי חלקם של ישראל בעולם הזה ובעולם הבא.

קם מטט' שרא רבא פתח ואמר, ר' ב' זמנא דקימא ישראל על טורא דסיני ושמעו מפומא דקדשא ברין הוא אנכי ה' אלהיך (שמות כ ב) מנה אתתקפו לאתקשרא בה במלכא בקשרא חד. ובזמנא דשמעו לא יהיה לך (שם שם ג) כדין אתפרשו מניה כל סטריין מסאבין. תא חזי תרין אלין מפי הגבורה שמעו להו. אמאי. אלא בגין דאלין תרין צריכין לאתתקפא בהו בכל זמנא תדיר,

דאורייתא. להשקות את הגן דא שכינתא. ומשם יפרד והיה ל' ראשים, אליו ד' רישי נהרות, לקבל לארבעה מלכיות לאכפא לון. דהא השתא אליו נהרין נפקין, חד מסטר חד וחד מסטר חד, ולא אשתמודען דכלהו נפקין מנקדה חדא. ודא בגין דאיהו זמנא דאנון שלטין. אבל בההוא זמנא מלה דא תשתמודע ודאי, דכלהו מנקדה דא נפקין. ונקדה דא מאן נטיל לה. אלא משיח בן יוסף נטיל לה, למחוי בלהו עבדין פפיתין תחתיה. כדין ועמדו זרים ורעו צאנכם (ישעיה סא ה). ופאה חולקהון דישראל בעלמא דין ובעלמא דאתי.

קם מטט' שרא רבא פתח ואמר, ר' ב' זמנא דקימא ישראל על טורא דסיני ושמעו מפומא דקדשא ברין הוא אנכי ה' אלהיך (שמות כ ב) מנה אתתקפו לאתקשרא בה במלכא בקשרא חד. ובזמנא דשמעו לא יהיה לך (שם שם ג) כדין אתפרשו מניה כל סטריין מסאבין. תא חזי תרין אלין מפי הגבורה שמעו להו. אמאי. אלא בגין דאלין תרין צריכין לאתתקפא בהו בכל זמנא תדיר,

213. אדרא זוטא ח"ג, רצ, ע"א.

214. ת"ז תי' גג, פז, ע"ב.

215. שהיא חכמה, שנקראת נקודה עי' ת"ז תי' כב, סג, ע"ב.

216. עי' מכות כד, רע"א.

זמן, ובזמן הגלות יותר מהכל. לפיכך הוא [הקדוש ברוך הוא] אמרם להם בפיו, לחזק אותם על ידיהם [על ידי הדברות האלו]. ועבורם [כתוב]: אם שבתנו שם אלהינו (תהלים מד, כא) - זה [כנגד] אנכי יהוה אלהיך. ונפרש בפיו לאל זר (שם, שם), - זה [כנגד] לא יהיה לך. עליהם כתוב: צמתתני קנאתי כי שבתו דברך צרי (שם קט, קלט), שהרי בגלות נראה שזה כך [ששבתו דברך], [כאלו] שבתו נפרדו ישראל מהקדוש ברוך הוא, ונתחזקו עליהם הסטריין אחרנין. אבל מי שמסתפל בפנימיות יודע שהם אינם מפרדים כלל.²¹⁷ וכך צריך להיות ודאי, כיון שהקדוש ברוך הוא בפיו אמר להם [שתי הדברות]. לפיכך: כי שבתו דברך צרי - דברך ממש [שאמרת בפיך], דחינו: אנכי, ולא יהיה לך. אבל לעתיד לבוא, יתגלה דבר זה בעולם, להודיע שהקדוש ברוך הוא, השכינה וישראל הכל הוא דבר אחד וקשר אחד,²¹⁸ שלא נפרד זה מן זה.

וברכת כהנים מתפרשת בסוד זה, ודאי (פסוק ו, כד-כו): 'ברכה יהוה וישמרה, [ברכה יהוה] - מצד של זעיר אנפין [הקדוש ברוך הוא]. אבל: וישמרה - מצד של השכינה שתשרה עליהם. ועל דרך זה: יאר יהוה פניו וגו' - מצד של זעיר אנפין שישרה עליהם. ישא יהוה

ויתיר מכלא בגלותא. בגין כך איהו בפומיא אמר להו לאתקפא להו בהון. ובגיניהו (תהלים מד כא) אם שבתנו שם אלהינו, דא אנכי ה' אלהיך. ונפרש בפנו לאל זר, דא לא יהיה לך. עליהו פתיב צמתתני קנאתי כי שבתו דברך צרי (שם קט קלט). דהא בגלותא אתחזי דאיהו הכי, דכבר אתפרשו ישראל מקדשא בריך הוא, ואתתקפו עליהו סטריין אחרנין. אבל מאן דמסתפל לגו, ידע דלאו אנון מפרשין כלל. והכי אצטריך למהוי ודאי, כיון דקדשא בריך הוא בפומיה אמר להו. בגין כך כי שבתו דברך צרי, דברך ממש, דא אנכי ולא יהיה לך. אבל לזמנא דאתי תתגלי מלה דא בעלמא, לאשתמודעא קדשא בריך הוא וישכינתא וישראל דכלהו מלה חדא וקטורא חדא דלא אתפרש דא מן דא.

וברכת כהנים ברזא דא אתפרשת ודאי (במדבר ו כד-כו). 'ברכה ה' וישמרה מסטרא דזעיר אנפין. אבל וישמרה מסטרא דשכינתא למשרי עליהו. כגונא דא יאר ה' פניו וכו' מסטרא דזעיר אנפין למשרי עליהו. ישא ה' וכו'

217. על דרך מה שכתוב: "וגם בהיותם בארץ אויביהם לא מאסתים ולא געלתים" (ויקרא כו, מד); זהו שמות יד, ע"א; אחרי מות סו, ע"א; בחוקותי קטו, ע"ב.

218. על דרך מה שכתוב בזוהר: "קב"ה ישראל ואורייתא חד הוא" זוהר ח"ג, עג; אדיר במרום עמ' קי.

וגו' - תקון של ישראל להתקשר בהם
[בקרדוש ברוך הוא ובשכינה]. מהו:
וישם לך שלום? היה צריך [לכתוב] ויתן
לך. אלא: וישם לך - שישאל הם
[בעצמם] שלום, שעושים שלום בין
פמליא של מעלה לפמליא של מטה,²¹⁹
וזה סוד הקדוש ברוך הוא והשכינה.²²⁰
ותלמידי חכמים [עושים שלום] יותר
מכלם, שנאמר בהם: מרבים שלום
בעולם (ברכות סד, א), וזה השלום הם
גם בן מתפרכים, כמו שכתוב: יהוה עז
לעמו יתן, יהוה יברך את עמו בשלום
(תהלים כט, א), וזה סוד, שבמדה שאדם
מודד בה מודדים לו²²¹ (מגלה גב).
במדה לא נאמר, אלא במדה [והיינו,
בשלום בעצמו הם מתפרכים]. וזה סוד:
בי פעל אדם ישלם לו (איוב לד, א),
שהרי המעשה עצמו עולה למעלה
ומביא תקון למטה. לפיכך: [יברך את
עמו] בשלום - זהו התקון [שעשו], ובה
[במדה זו] יזכו למנוחה שלמה. אשרי
חלקם של ישראל [יחד] אתך בעולם
הזה ובעולם הבא.

תקונא דישאל לא לתקשרא בהו. מהו
וישם לך שלום, ויתן לך מבעי לה. אלא
וישם לך, דישאל אנון שלום, דעבדין
שלמא בין פמליא של מעלה לפמליא
של מטה, ורזא דא קדשא בריך הוא
ושכינתיה. ותלמידי חכמים יתיר מפלא
דאתמר בהו מרבים שלום בעולם.
ובהאי שלמא נמי מתברכן, דכתיב ה'
עז לעמו יתן ה' יברך את עמו בשלום
(תהלים כט יא). ורזא דא במדה שאדם
מודד בה מודדין לו (מגילה יג): במדה
לא אתמר אלא במדה. ורזא דא בי פעל
אדם ישלם לו (איוב לד יא). דהא עובדא
גופה איהו דסליק לעלא ואיתי תקונא
לתתא. בגין כך בשלום, דדא תקונא
ובה יזבון לניחא שלים. זבאה חולקהון
דישראל בהדרך בעלמא דין ובעלמא
דאתי.

קם רב המנונא תוקן, פתח ואמר, רבי
רבי, ודאי תקון עליון נתקן וכו'. וכאן
צריך לסדר התקונים של השמחה כמו
שראוי. ובשבועה תקונים נתקנת ודאי.

קם רב המנונא סבא פתח ואמר, ר'
ר' ודאי תקונא עלאה אתתקן וכו'.
והכא אצטריך לסדרא תקונא דחדותא
פדקא יאות. בז' תקונין אתתקן ודאי.

219. עי' זהר במדבר ח"ג, קיח, ע"א, ד"ה איש.

220. הקב"ה הוא בחינת פמליא של מעלה, והשכינה, פמליה של מטה, וישראל עושים שלום וחבור ביניהם.

221. עי' ג"כ סוטה ח, ע"ב.

התקון הראשון, השכינה נתקנת למטה
בהרבה תקונים עלונים, בהרבה
מדרגות ובהרבה עטורות. שכל
הקלוקלים נתקנו, כל הפגמים העברו
וכל הפגעים נתרפאו. ואז בתקון הזה
עולה [השכינה] למעלה להתחבר במקד
[בקרד"ש ב"ה]. ונאמר בה: ברוך הבא
בשם יהוה (תהלים קיח, כו). והו מי
שעולה בתקון השכינה כמו שראוי. אז
השכינה נמצאת בביתה, [לעמית] מה
שהיתה עד עכשו בהרבה דרכים
רחוקים ועקמים. והנה עכשו באה
הכלה [השכינה] לבית החתן [הקרד"ש
ברוך הוא]. וזה:

התקון השני: ברכנוכם מבית יהוה
(שם, שם). עכשו נמצאת בבית [שלה]
ודאי.

התקון השלישי: אל יהוה ויאר לנו
(שם, שם, כו). שאז המקד מאיר פניו
אלה, ומתמקת במתיקות של שמחה
כמו שראוי.

התקון הרביעי, חפה. זו אימא²²²
שעומדת וסובבת על בניה [ועיר אנפין
והשכינה] לחבר אותם. אחר כך,
נמתחת ונפרשת טלית על ראש החתן
והכלה. וחפה היא מסוד של אימא
ודאי. וטלית היא הסובבת על הראש
[וכבר] נתבאר.

תקונא קדמא אמתקנת שכינתא
לתתא בכמה תקונין עלאין, בכמה דרגין
בכמה עטורין. דכל קלקולין אתתקנו,
וכל פגמין אתעברו וכל פיבין אתסיו.
וכדין בתקונא דא סלקת לעלא
לאתחברא במלכא. ואתמר בה (תהלים
קיח כו) ברוך הבא בשם ה'. דא מאן
דסליק בתקונא דשכינתא פדקא יאות.
כדין קזמת שכינתא בביתה, מאי דהות
עד השתא בכמה ארחין רחיקין עקימין.
והא השתא אתית פלה לבי חתן. ודא

תקונא תנינא ברכנוכם מבית ה'.
השתא קזמת בביתא ודאי.

תקונא תליתא אל ה' ויאר לנו.
דכדין מלכא אנהיר אנפין לגבה,
ואתפסמת בבסימו דחדותא פדקא יאות.

תקונא רביעא חפה. דא אימא
דקזמת וסחרת על בנהא לחברא לון.
לבתר פרישו אתפרש טלית על רישא
דחתן וכלה. וחפה איהו מרזא דאימא
ודאי. וטלית איהו דאסחר על רישא
ואתמר.

התקון החמישי, קדושין, וכל זה [כמו שכתוב]: אסרו חג בעבתיים עד קרנות המזבח (שם, שם). [עבתיים] – אלו שלשה עדים, נצח, הוד, יסוד, שבהם השכינה מתקשרת במלך בשלוש פריכות של רצועת [התפלין] של יד, ²²³ וזה [סוד] קדושין ודאי. ²²⁴ שאף על גב שהיא נמצאת למעלה, הקשר שלה נקשר פאן, שהיא [השכינה]. [ספירה] העשירית למלך ונקשרת בו בשלוש [פריכות] אלה. ²²⁵ עליהן [כתוב]: אסרו חג [בעבתיים] וגו'.

התקון הששי: אלי אתה ואודך (שם, שם, כח). זו כתבה, שבה נראית השכינה שהיא הספר של חכמת המלך, ²²⁶ ומזמנת לו פראוי.

התקון השביעי, אלהי ארוממך (שם, שם) – אלו שבע פריכות [שהם פריכות שבת, לכן ארוממך], שעולים במדרגותם להעמיד כל הדברים כמו שראוי. משם והלאה: הודו ליהוה פי טוב פי לעולם חסדו (שם, שם, כט), זה החבור השלם, וחסד יוצא ושולט במדרגותיו כמו שראוי.

תקונא חמשאה קדושין. וכל דא אסרו חג בעבתיים עד קרנות המזבח, אלן תלת סהדין נצח הוד יסוד, דבהו אתקשרת שכינתא במלכא בתלת פריכות דרצועה דיד, ודא קדושין ודאי. דאף על גב דאיהי לעלא קזמנת, קשורא דילה הכא אתקשר. דאיהי עשיראה למלכא ואתקשרת בה בתלת אלן, בהו אסרו חג וכו'.

תקונא שתינתא אלי אתה ואודך. דא כתבה דבה אתחזיאת שכינתא דאיהי ספרא דחכמתא דמלכא, ואזמנת לה פדקא יאות.

תקונא שביעאה אלקי ארוממך. אלן שבע ברכאן, דסלקין בדרגיהון לקימא כל מלין פדקא יאות. מתמן ולהלאה הודו לה, פי טוב פי לעולם חסדו דא חבורא שלים. וחסד נפיק ושלט בדרגוי פדקא חזי.

223. שלוש כריכות הם כנגד הנה"י, עי' זהר פנחס ח"ג, רנז, ע"א, ד"ה פקודא שתיאה; ע"ד מה שאומרים ג' פעמים וארשתיך בג' כריכות של האצבע.

224. עי' ת"ז תי' מז, פד, ע"א; עיין סוד הכתובה שנדפסה באוצרות רמח"ל (הרב צוריאלי), עמ' 29-34.

225. רמז לנוק' המלבישה נה"י דד"א.

226. עי' גם בזהר בשלח ח"ב נו ע"א עי' לעיל הערה 224. נראה לי שהפסוק: אלי אתה, רומז כאן על מה שאמר ישראל בקריעת ים סוף: זה אלי ואנוהו - ושם הראו באצבע את הקב"ה, גם הכתובה - המלכות, מראה ומעידה על הקדוש ב"ה.

כָּל הַתְּקוּנִים הָאֵלֶּה עוֹלִים לִפְנֵי הַמֶּלֶךְ
לְהַתְּקֵן עֲכָשׁוּ, בְּזִמְנֵי שְׁמוֹתֵימִים
[שְׁבָעִים] תְּקוּנִים אֵלֶּה שְׁלֹד. וְיוֹם
הַחֲלוּלָא²²⁷ [הוּא יוֹם שֶׁל] הַשְּׁמִיחָה
הַעֲלִינָה לְמַעַלָּה וּלְמַטָּה. וּמִחֵר גַּם בֵּן
[תְּהִיָּה הַשְּׁמִיחָה], שְׂיוֹם זֶה הוּא הַזְּמִנָּה
לְמִחֵר. אֲשֶׁרִי חֲלָקִים שֶׁל יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם
הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

כָּלֵהוּ תְּקוּנִין אֵלֶּיךָ סֶלְקִין קָמִי מִלְּפָא
לְאַתְּתָקְנָא הַשְּׁתָּא, בְּזִמְנָא דִּי־סְתִימוֹן
תְּקוּנִין אֵלֶּיךָ דִּילֵךְ. וְיוֹמָא דִּיהֲלוּלָא
חֲדוּתָא עֲלָאָה אִיהוּ לְעֵלָא וְתַתָּא. וּמִחֵר
נָמִי כְּגוֹנָא דָּא, דִּיהֲאִי יוֹמָא הַזְּמִנָּה אִיהוּ
לְמִחֵר. זָבָאָה חוּלְקָהוֹן דִּי־יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָמָא
דִּין וּבְעוֹלָמָא דָּאֲתִי.

קָם אֵלֵיָּהוּ תְּנַבִּיא הַנְּאָמֹן, פִּתַּח וְאָמַר,
רְבִי רְבִי, פְּתוּב עֲלֵיךְ: יְהִי כְבוֹד יְהוָה
לְעוֹלָם יִשְׁמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׁיו (שֵׁם קד, לא),
יְהִי כְבוֹד^ד – [כְּמִנִּין] אֵלֶּה ל"ב נְתִיבוֹת
הַחֲכָמָה. יִשְׁמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׁיו – אֵלֶּה ג'
שְׁעָרֵי בִינָה, יִין הַמְּשֻׁמָּח.²²⁸ שְׁפָד
מִתְעַטֵּר הַמֶּלֶךְ [ז"א] בְּעִמְרוֹתָיו בְּיָמִין
[בְּחֲכָמָה, ל"ב נְתִיבוֹת] וּבְשִׁמְאֵל
[בְּבִינָה, ג' שְׁעָרִים] כְּמוֹ שְׂרָאוּי. [אז]
יִשְׁמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׁיו – בִּי"ן זֶה, שְׁהוּא
שְׁבָעִים תְּקוּנִים אֵלֶּה. בְּהֵם נֶאֱמַר עַל
הַשְּׁכִינָה: שְׁמ"ע – שֵׁם עי'²²⁹ בְּהֵם:
שְׁמַע יִשְׂרָאֵל יְהוָה אֱלֹהֵינוּ יְהוָה אֶחָד
(דְּבָרִים ו, ד), בִּיחוד תַּעֲלִיִן תְּקדוּשׁ וְכו'.

קָם אֵלֵיָּהוּ נְבִיאָה מְהִימְנָא פִּתַּח
וְאָמַר, ר' ר' בְּךָ פְּתִיב יְהִי כְבוֹד ה'
לְעוֹלָם יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׁיו (שֵׁם קד לא).
יְהִי כְבוֹד אֵלֶּיךָ ל"ב נְתִיבוֹת חֲכָמָה.
יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׁיו אֵלֶּיךָ ג' שְׁעָרֵי בִינָה
יִין הַמְּשֻׁמָּח. דִּיהֲכִי אֲתַעֲטֵר מִלְּפָא
בְּעִטְרוֹי בִּימִינָא וּבְשִׁמְאֵלָא בְּדָקָא יָאוּת.
יִשְׁמַח ה' בְּמַעֲשָׁיו, בִּי"ן דָּא דָּאִיהוּ ע'
תְּקוּנִין אֵלֶּיךָ. בְּהוּ אֲתַמַּר בְּשִׁכְיִנְתָּא שְׁמַע
שֵׁם ע'. בְּהוּ שְׁמַע יִשְׂרָאֵל ה' אֱלֹהֵינוּ ה'
אֶחָד (דְּבָרִים ו ד) בִּיחודָא עֲלָאָה קְדִישָׁא
וְכו'.

קָמוּ כָּלֵם בְּאַחַד וְאָמְרוּ: בְּרוּךְ יְהוָה
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. אֲשֶׁרִי חֲלָקִים שֶׁל
יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הַזֶּה וּבְעוֹלָם הַבָּא.

קָמוּ כָּלֵהוּ בְּחֻדָּא וְאָמְרוּ בְּרוּךְ ה'
לְעוֹלָם אָמֵן וְאָמֵן. זָבָאָה חוּלְקָהוֹן
דִּי־יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָמָא דִּין וּבְעוֹלָמָא דָּאֲתִי.

227. יום ההילולא הוא יום החתונה, וכאן פירש לנו רבינו סוד הזווג של השכינה הקדושה עם בעלה, ידוע שרשב"י לא סיים דבריו באיזרא זוטא, והסתלקה נשמתו באמצע התיקונים של השכינה הקדושה, כמ"ש שם: "לא סיים בוצינא קדישא למימר חיים עד דאשתככו מלו" (אדר"ז רצו, ע"ב). ובכן ההשגחה העליונה בחרה ברבינו הגדול מעוז ומגדול שר כל ישראל לסיים תורת אלקינו, זכותו תעמוד לנו וכל עם ישראל, אמן.

228. עי' זהר נשא ח"ג, קכז, ע"א, יין המשמח הוא בחינת הבינה - אימא עלאה.

229. ר' קיצור הכוונות, פרק שמע ישראל עמ' ו: "ועוד, שמע = שם ע', רומז לע' (שבעים) תיקונים של הרמח"ל.

עַד שְׁאוֹר הָאֵיר, וְעָלוּ הַדְּבָרִים בְּסוֹדוֹת
עֲלִיּוֹנִים, גִּשְׁקַט הַקּוֹל.

עַד דְּנִהֲרוּ אֶתְנֵהִיר, וְסִלְקֵן מְלִין בְּרִזִּין
עֲלֵאִין, אֲשֶׁתְּפִיכוּ לְקָלָא.

קָמוּ וְאָמְרוּ: יְהִי כְבוֹד יְהוָה לְעוֹלָם
יִשְׁמַח יְהוָה בְּמַעֲשָׂיו. יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל
בְּעֲשָׂיו בְּנֵי צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמִלְכָּם (תְּהִלִּים
קמט,ב), מִיַּד אֹר הַתְּפִשֵּׁט וְקוֹלוֹת עוֹלָם
לְכָל צַד, שְׂמִיחָה בְּכָל. אֲשֶׁרִי חֶלְקָם שֶׁל
יִשְׂרָאֵל בְּעוֹלָם הוּא וּבְעוֹלָם הַבָּא.

קָמוּ וְאָמְרוּ: יְהִי כְבוֹד ה' לְעוֹלָם יִשְׁמַח
ה' בְּמַעֲשָׂיו. יִשְׁמַח יִשְׂרָאֵל בְּעֲשָׂיו בְּנֵי
צִיּוֹן יִגִּילוּ בְּמִלְכָּם (תהלים קמט ב). מִיַּד
נִהֲרוּ אֶתְפִּשֵּׁט וְקָלִין סִלְקִין לְכָל סִטְר
חֲדוּתָא בְּכָלָא. זְכָאָה חוֹלְקֵהוֹן דִּי־יִשְׂרָאֵל
בְּעֲלָמָא דִּין וּבְעֲלָמָא דְאַתִּי.

תָּם וְנִשְׁלָם שְׁבַח לְאֵל בּוֹרֵא עוֹלָם.